

Innst. 15 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)

Innhold

Side

1.	Innledning	5
1.1	Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	6
1.2	Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	10
2.	Komiteens generelle merknader	10
2.1	Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet	10
2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	14
2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	18
2.4	Generelle merknader fra Venstre	20
2.5	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti	26
2.6	Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7	27
3.	Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7	30
3.1	Resultatområde 1 Administrasjon og utvikling	30
3.1.1	Kap. 600 Arbeids- og sosialdepartementet	30
3.1.2	Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	30
3.2	Resultatområde 2 Arbeid og velferd	31
3.2.1	Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	31
3.2.2	Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	31
3.2.3	Kap. 606 Trygderetten	33
3.2.4	Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	33
3.2.5	Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	34
3.2.6	Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn	38
3.2.7	Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	39
3.2.8	Kap. 2650 Sykepenger	39
3.2.9	Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger	41
3.2.10	Kap. 2655 Uførhet	41
3.2.11	Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	44
3.2.12	Kap. 5701 Diverse inntekter	45
3.2.13	Kap. 2541 Dagpenger	45
3.2.14	Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	47
3.2.15	Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	48
3.2.16	Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	48
3.3	Resultatområde 3 Pensjon	48
3.3.1	Kap. 611 Pensjon av statskassen	48
3.3.2	Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse	48
3.3.3	Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	48
3.3.4	Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	48
3.3.5	Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	49
3.3.6	Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring	49
3.3.7	Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring	49
3.3.8	Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse	49
3.3.9	Kap. 660 Krigspensjon	50
3.3.10	Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	50
3.3.11	Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)	51
3.3.12	Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	52
3.3.13	Kap. 2670 Alderdom	53
3.3.14	Kap. 2680 Etterlatte	55
3.3.15	Kap. 2686 Stønad ved gravferd	55
3.4	Resultatområde 4 Arbeidsmiljø og sikkerhet	55
3.4.1	Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet	55

	Side
3.4.2 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet	58
3.4.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)	59
3.4.4 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	59
3.4.5 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	59
3.4.6 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer	59
3.5 Kapitler under andre departement	60
3.5.1 Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne	60
3.5.2 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	60
4. Forslag fra mindretall	60
5. Komiteens tilråding	61
Vedlegg	69

Innst. 15 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Lene Langemyr og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til at

Meld. St. 1 (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016) ble lagt frem av regjeringen Solberg 7. oktober 2015, samt Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) som ble lagt frem 30. oktober 2015. Komiteen viser til at Stortinget 3. november 2015 mottok retdebrev til proposjonen, brevet følger vedlagt innstillingen.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 for de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møte 13. oktober, jf. Innst. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Stortinget har i møte 26. november 2015 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte bevilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområde.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2015–2016).

1.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Utgifter			
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>			
600		Arbeids- og sosialdepartementet	
	1	Driftsutgifter	183 581 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter	61 193 000
	50	Norges forskningsråd	136 862 000
	70	Tilskudd	35 400 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	15 425 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	150 000 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Driftsutgifter	11 217 024 000
	21	Spesielle driftsutgifter	31 309 000
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	41 870 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	261 250 000
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	196 940 000
606		Trykderetten	
	1	Driftsutgifter	68 923 000
611		Pensjoner av statskassen	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 500 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 350 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 177 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter	41 000 000
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	92 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	189 000 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	
	21	Spesielle driftsutgifter	64 157 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	177 730 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	90 650 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	12 640 000
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	26 218 000
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 089 910 000
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 290 840 000
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	66 710 000
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	42 400 000
635		Ventelønn	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	47 000 000
640		Arbeidstilsynet	
	1	Driftsutgifter	554 119 000
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 420 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 620 000
642		Petroleumstilsynet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	220 495 000
	21	Spesielle driftsutgifter	30 959 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 540 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	
	50	Statstilskudd	117 205 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 400 000
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	
	1	Driftsutgifter	17 793 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 438 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 120 000
649		Treparts bransjeprogrammer	
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 757 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	95 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	245 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd	62 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 660 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	383 700 000
<i>Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet</i>			
872		Nedsatt funksjonsevne	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 156 000
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	183 745 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 784 000
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	15 002 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat	-22 769 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-645 112 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	473 404 000
		3 Avskrivninger	124 190 000
		4 Renter av statens kapital	6 679 000
		5 Til investeringsformål	18 070 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	32 207 000
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	15 264 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	860 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 580 300 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	415 300 000
	73	Utdanningsstønad	42 200 000
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	300 000
	76	Bidragforskott	790 000 000
2650		Sykepenger	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	36 285 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 530 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	595 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	319 704 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 040 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	34 230 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	309 800 000
	72	Legeerklæringer	405 000 000
2655		Uførhet	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	78 824 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	51 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 870 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 670 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	155 000 000
	74	Tilskudd til biler	721 000 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 810 000 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	275 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 400 000 000
	78	Høreapparater	635 000 000
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	58 440 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	67 350 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	129 250 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	145 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 740 000 000
2680		Etterlatte	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 165 800 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	895 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	88 000 000
	74	Utdanningsstønad	600 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000
2686		Stønad ved gravferd	
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	180 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	426 110 667 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Administrasjonsvederlag	23 510 000
	4	Tolketjenester	2 440 000
	5	Oppdragsinntekter mv.	55 590 000
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	24 550 000
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån	34 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Premieinntekter	148 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter	105 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	202 000
3635		Ventelønn mv.	
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	31 030 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	200 000
3640		Arbeidstilsynet	
	1	Diverse inntekter	1 320 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 450 000
	5	Tvangsmulkt	2 340 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	20 910 000
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	11 318 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	6 940 000
	3	Gebyr tilsyn	51 540 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5470		Statens pensjonskasse	
	30	Avsetning til investeringsformål	18 070 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	80	Renter	1 948 000 000
<i>Folketrygden</i>			
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade	943 480 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	270 000 000
	80	Renter	1 700 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000
	87	Diverse inntekter	35 300 000
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	
	70	Dividende	205 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	35 000 000
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	500 000
		Sum inntekter rammeområde 7	4 761 390 000
		Netto rammeområde 7	421 349 277 000

1.2 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 26. november 2015 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til 421 394 544 000 kroner for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2015–2016). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde 7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle følgende kapitler under:

- Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Nærings- og fiskeridepartementet.

2. Komiteens generelle merknader

2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til «Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspar-

tiet» av 7. oktober 2013 og «Avtale mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre for stortingsperioden 2013–2017» av 30. september 2013. Disse medlemmer mener at det fremlagte forslaget, med tillegg, til statsbudsjett for 2016 godt ivaretar innholdet i avtalene og den politiske retningen partiene er enige om innen rammeområde 7.

Disse medlemmer merker seg at regjeringens budsjettforslag sikrer en langsiktig bærekraft i det sosiale sikkerhetsnettet, for å sikre at flere av dem som faller utenfor, inkluderes i velferdssamfunnet.

Disse medlemmer har merket seg at norsk økonomi har endret seg vesentlig det siste året. En oljepris som, etter et sterkt fall, ser ut til å ha stabilisert seg på et vedvarende lavt nivå har endret situasjonen i arbeidsmarkedet dramatisk i enkelte regioner. I tillegg opplever Norge nå en ekstraordinær situasjon med dramatisk økt tilstrømming av flyktninger og migranter. Disse medlemmer mener regjeringens forslag til statsbudsjett svarer godt på disse utfordringene, selv om forutsetningene er usikre. Disse medlemmer støtter regjeringens profil i budsjettforslaget, for å ta Norge gjennom en omstilling av økonomien og sikre arbeid og aktivitet.

Disse medlemmer mener at like muligheter for innbyggerne og sosial mobilitet er en stor styrke for det norske samfunnet. Disse medlemmer mener at den største forskjellen i dagens samfunn går mellom dem som er i arbeid og dem som har falt utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer støtter regjeringens mål om et trygt og fleksibelt arbeidsmarked som sikrer lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. Disse medlemmer mener at offentlige velferdsordninger må innrettes slik at det alltid lønner seg å arbeide og at det ikke bygges unødige terskler for den enkelte som har mulighet til å gå fra trygd til arbeid, helt eller delvis.

Disse medlemmer mener at budsjettforslaget til regjeringen Solberg for 2016 samlet sett gjør det enklere for enkeltmennesker å få, beholde og stå i arbeid. Dette er en styrke for næringslivet og verdiskapningen. Det er også en fordel for samfunnet og finansieringen av de offentlige velferdsgodene at det stimuleres til yrkesdeltakelse.

Arbeidsmarkedet

Disse medlemmer viser til at et viktig mål for regjeringen Solberg er et velfungerende arbeidsmarked som sikrer lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. Regjeringens budsjettforslag peker på at dette skal nås gjennom en aktiv og målrettet arbeids- og velferdspolitikkk hvor det lønner seg å jobbe. Disse medlemmer støtter regjeringens gode intensjoner og virkemidler for å nå dette. Disse medlemmer mener et velfungerende, omstillingsdyktig og fleksibelt arbeidsmarked er avgjørende for

at den enkelte skal kunne forsørge seg selv og for å sikre de offentlige finansene. Dette er sentralt for at den enkelte skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner.

Enkelte grupper i arbeidsmarkedet opplever vedvarende utfordringer med å skaffe seg en jobb og stå i den over tid. Slike grupper kan være personer med nedsatt funksjonsevne, innvandrere fra ikke-vestlige land eller personer som ikke har fullført videregående opplæring. Psykiske lidelser er også en faktor som i økende grad har bidratt til sykefravær og utstøting av arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at regjeringen har forelagt Stortinget og fått gjennomslag for flere tiltak for å bygge ned terskelen inn i arbeidslivet for dem som står utenfor. Disse medlemmer vil med særlig interesse følge effektene av de viktige vedtakene som ble gjort i Stortinget i forbindelse med endringer i arbeidsmiljøloven og sosialtjenesteloven mv. i Innst. 208 (2014–2015).

Disse medlemmer har merket seg at ekspertutvalget som ble nedsatt av regjeringen Solberg for å gjennomgå Nav, med sikte på å avbyråkratisere etaten for brukerne, for å hjelpe flere fra trygd til arbeid, har levert sine forslag. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har varslet at det vil fremmes sak for Stortinget første halvår 2016 med endringer i Nav for å sikre brukerne et bedre tjenestetilbud. Disse medlemmer ser frem til å få gjennomført nødvendige vedtak for å forbedre denne viktige etaten.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen har ført, og fører en aktiv arbeidsmarkedspolitikkk. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen følger utviklingen i arbeidsmarkedet og tilpasser antallet tiltaksplasser etter det behovet som melder seg i arbeidsmarkedet. Disse medlemmer mener det er positivt at arbeidsmarkedstiltak prioriteres tydelig i budsjettforslaget. Disse medlemmer merker seg at det legges opp til en tydelig utgifts- og aktivitetsvekst under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen i budsjettforslaget legger opp til et samlet tiltaksnivå på om lag 74 000 plasser i 2016. Disse medlemmer merker seg at dette er en økning på 4 000 plasser sammenliknet med saldert budsjett 2015. Disse medlemmer merker seg at tiltaksnivået for personer med nedsatt arbeidsevne foreslås videreført.

Tiltak mot ungdomsledighet

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har fremmet en egen tiltakspakke mot økende arbeidsledighet blant ungdom. Disse medlemmer er svært tilfreds med at regjeringen Solberg har et særlig fokus på ungdom, som er mer utsatt ved konjunktursvingninger enn eldre arbeidstakere. Disse

medlemmer mener det er særlig viktig å motvirke at unge faller utenfor arbeidslivet eller et opplæringsløp. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen i budsjettforslaget har kommet med en rekke virkningsfulle tiltak, blant annet 1 000 flere tiltaksplasser for unge, det opprettes et nytt toårig opplæringstiltak for personer med svake grunnleggende ferdigheter og at regjeringen vil gjennomgå garantiordningene for ungdom. I tillegg legges det opp til en rekke tiltak innen andre rammeområder enn rammeområde 7.

Personer med nedsatt funksjonsevne

Disse medlemmers visjon er et samfunn der alle kan delta. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil tilrettelegge for at flere personer med nedsatt arbeidsevne skal komme i arbeid, eller opprettholde sin tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at det er økt risiko for utstøting av arbeidslivet og overgang til varig uføretrygd, og at personer i denne gruppen derfor kan ha særskilt behov for tilrettelegging og bistand. Disse medlemmer mener det er positivt at unge personer med nedsatt funksjonsevne prioriteres, med referanse til garantiordningen for unge med nedsatt arbeidsevne, Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne og IA-avtalens delmål 2.

Arbeidsliv

Disse medlemmer vil jobbe for et velfungerende trepartssamarbeid, høy produktivitet og høy trivsel blant arbeidstakerne. Det vil sikre et ryddig arbeidsliv og understøtte rollefordelingen i norsk arbeidsliv. Situasjonen i arbeidsmarkedet har endret seg, og det norske arbeidslivet opplever nå en økende arbeidsledighet enn det som har vært vanlig de senere år. Disse medlemmer støtter regjeringens profil i budsjettforslaget med arbeid, aktivitet og omstilling og mener dette svarer godt på utfordringene arbeidsmarkedet opplever.

Disse medlemmer legger opp til en politikk som gir grunnlag for sosial mobilitet. Disse medlemmer mener respekten for kunnskap og en offensiv satsing på skole skaper muligheter for alle og danner grunnlaget for sosial mobilitet. Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs tydelige satsing på kunnskap, forskning og innovasjon. Disse medlemmer mener dette er viktige overordnede prioriteringer for å skape et produktivt og omstillingsdyktig næringsliv, men også sosial mobilitet. Kunnskap skaper sosial mobilitet for den enkelte og muligheter for alle.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Solberg har foreslått endringer av skattesystemet. Disse medlemmer mener at skatt ikke er et mål, men et middel. Regjeringen Solberg vil bruke

skatte- og avgiftssystemet til å finansiere fellesgoder, sikre sosial mobilitet, oppnå mer effektiv ressursutnyttelse og sørge for konkurransedyktige vilkår for norsk næringsliv. Disse medlemmer ser svært positivt på at det private eierskapet skal styrkes, og at det skal lønne seg å jobbe, spare og investere i norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at arbeidsmiljøloven har blitt modernisert, jf. Innst. 207 (2014–2015) og Innst. 208 (2014–2015). Disse medlemmer mener økt fleksibilitet innen trygge og ansvarlige rammer kan være et gode både for arbeidstaker og arbeidsgiver. Disse medlemmer er oppatt av at det er uavhengige faginstanser som skal vurdere alternative arbeidstidsavtaler, men også at det skal være et ønske fra arbeidstakerne i slike tilfeller. I tillegg vil midlertidige ansettelse på generelt grunnlag med strenge begrensninger, som kvote og karantene, kunne fungere som et springbrett inn i arbeidslivet for dem som står utenfor. Disse medlemmer mener disse endringene er et viktig grep for å tilpasse arbeidsmiljøloven til dagens arbeidsliv og slik bevarer man lovens kraft for fremtiden.

Mange yrkesgrupper og arbeidsplasser har et høyt sykefravær. Sykefraværet har i mange år holdt seg noenlunde stabilt på et høyere nivå enn ønskelig, til tross for tverrpolitisk enighet om at det bør bli lavere. Disse medlemmer viser til at regjeringen vil jobbe sammen med partene i arbeidslivet for å få ned sykefraværet, og legge til rette for at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet. Samtidig vil det alltid være en del personer som er for syke til å jobbe. Disse skal sikres en anstendig og forutsigbar inntekt. Disse medlemmer viser til politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet og den inngåtte IA-avtalen og følgelig at sentrale hovedtrekk i sykelønnsordningen ikke skal endres uten forutgående dialog med partene i arbeidslivet.

Sterk internasjonal konkurranse gjør at kravene til konkurransekraft og omstilling blir større. Det siste årets kraftige og vedvarende fall i oljeprisen har akselerert omstillingsbehovet betraktelig. De neste tiårene vil det bli færre arbeidstakere pr. pensjonist, og vi kan møte bemanningsutfordringer særlig innenfor pleie- og omsorgssektoren. Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor vil legge til rette for en best mulig anvendelse av arbeidskraften både i privat og offentlig sektor.

Selv om norsk arbeidsliv i all hovedsak preges av ryddige og ordentlige forhold, er noen bransjer preget av arbeidslivskriminalitet og uakseptable lønns- og arbeidsvilkår. Disse medlemmer mener dette er uakseptabelt, både for arbeidstakerne som rammes og for konkurrerende bedrifter som følger loven. Regjeringen vil derfor fortsette arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Disse medlemmer mener det er

alvorlig at utenlandske arbeidstakere blir utsatt for grov arbeidslivskriminalitet i Norge. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg ved flere anledninger har intensivert arbeidet mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Solberg sammen med LO og NHO har utarbeidet en strategi mot arbeidslivskriminalitet. Disse medlemmer er opptatt av at bedrifter i Norge skal ha like konkurransevilkår.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i budsjettforslaget nok en gang vil styrke Arbeidstilsynet for å intensivere arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Disse medlemmer vil derfor fortsatt ønske velkommen konstruktive og gode forslag som kommer fra regjeringen Solberg som har til hensikt å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Disse medlemmer vil bygge opp under trepartssamarbeidet og det organiserte arbeidslivet. Samtidig er det viktig at organisasjonsfriheten skal gå begge veier, både retten til å organisere seg men også retten til ikke å organisere seg. Disse medlemmer vil derfor påpeke at også uorganiserte arbeidstakere har et behov for vern, fleksibilitet og ivaretagelse politisk.

Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringen Solberg i budsjettforslaget har satt av midler til enda et servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA). Dette kontoret er et meget godt eksempel på at næringslivets behov blir tatt på alvor, og at prosessen med å hente inn kvalifisert arbeidskraft gjøres mer effektiv. Disse medlemmer er fornøyd med at næringslivet, academia og utenlandske arbeidstakere i Trondheim med dette raskere vil kunne rekruttere utenlandske arbeidstakere på en enklere måte.

Pensjon

Disse medlemmer er opptatt av å sikre en trygg og verdig alderdom. Pensjon er en opptjent rettighet som man betaler inn til gjennom et yrkesaktivt liv. Derfor er det viktig at folk føler trygghet for sine pensjonsrettigheter og at pensjonssystemet er så enkelt og oversiktlig som mulig. Det er viktig å stimulere til privat pensjonssparing og oppmuntre til å ta del i arbeidslivet. Det er positivt både for samfunnet og for husholdningene at den enkelte bidrar til å sikre egen økonomisk trygghet i pensjonstilværelsen.

Disse medlemmer viser til at det på sikt blir færre yrkesaktive pr. pensjonist i Norge. For å sikre økonomisk bærekraft i velferdssamfunnet skal pensjonsforliket ligge fast.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen Solberg følger opp regjeringsplattformen og øker grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonister fra 85 pst. til 90 pst. av grunnbeløpet. I dag utgjør

grunnpensjon til gifte og samboende pensjonister 85 pst. av grunnbeløpet, mens den for enslige pensjonister utgjør 100 pst. av grunnbeløpet.

Disse medlemmer viser også til avtale mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre for stortingsperioden 2013–2017, punkt 4 k.

Disse medlemmer anser det som urimelig at man får en avkortning i pensjonen basert på sivilstatus og er fornøyd med at man nå retter opp noe av urimeligheten. Økningen sørger for økt likebehandling og rettferdighet. Endringen vil komme ca. 650 000 pensjonister til gode – ca. 500 000 alderspensjonister, ca. 140 000 uføretrygdede og ca. 15 000 andre (hovedsakelig kommunal og statlig AFP). Den enkelte pensjonist får en økning i pensjonen på ca. 4 000 kroner pr. år, altså ca. 8 000 kroner for hvert ektepar/samboerpar.

Disse medlemmer merker seg at endringene gjelder gammel folketrygd. Den medfører derfor ikke en varig svekkelse av bærekraften i pensjonssystemet, men økte kostnader i en overgangsperiode inntil ny folketrygd er innfasert for alle.

Tiltak mot fattigdom

Disse medlemmer vil jobbe for at Norge skal være et land med små forskjeller og minimal fattigdom. De viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er en god skole som utjevner sosiale forskjeller, skaper sosial mobilitet og et åpent arbeidsliv med plass til alle. Likevel vil det finnes mennesker som står utenfor viktige sosiale arenaer på grunn av dårlig økonomi eller dårlige levekår. Disse medlemmer viser til at regjeringen mener det er en viktig samfunnsoppgave å sikre at disse får den hjelpen de trenger.

Det må arbeides på bred front for å hindre at mennesker faller utenfor. Disse medlemmer viser til at regjeringen vil føre en bedre politikk for integrering av de som kommer til Norge. Det er også viktig med en offensiv politikk for å hjelpe familier som rammes av rusproblematikk og psykiske helseutfordringer. Uavhengig av årsaken til at mennesker faller utenfor, må samfunnet stille opp og hjelpe dem tilbake i arbeidslivet. For dem som blir varig uføre må det også være gode og verdige ordninger.

Barn rammes også av fattigdom. Disse medlemmer viser til at regjeringen derfor har utarbeidet en egen strategi rettet mot barn som vokser opp i fattige familier, jf. samarbeidsavtalen. Arbeidet omfatter flere departement, og vil derfor kunne bli langt mer effektivt da tiltak kan koordineres på tvers i den omforente strategien.

Disse medlemmer viser til at regjeringen vil gjøre det mulig for flere barn å delta på viktige sosiale arenaer. Derfor har det blitt innført en sosial

profil på foreldrebetalingen for barnehage og SFO. Disse medlemmer viser til at regjeringen også vil styrke tiltak som fremmer sosial integrasjon for utsatte barn og unge, for eksempel fritidsaktiviteter.

2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har arbeid til alle som politisk hovedmål. Lav arbeidsledighet og full sysselsetting bidrar til å finansiere gode og universelle velferdsordninger, utjevne økonomiske forskjeller og forebygge fattigdom. Det lønner seg å jobbe. Samtidig trykker arbeid velferden, og for disse medlemmer er derfor en aktiv linje for arbeid en politisk bærebjelke. Med plikt og rett til å arbeide og delta i samfunnet, må de som trenger det få bistand til å komme i arbeid. Samtidig vil disse medlemmer fremheve at de som trenger hjelp fra velferdssystemet skal fanges opp av et godt sosialt sikkerhetsnett som gir dem økonomisk trygghet.

Disse medlemmer har jevnbyrdige kår folk og grupper imellom, rettferdig fordeling og sosial og geografisk utjevning som grunnleggende verdier. Økonomisk politikk, næringspolitikk, distriktpolitikk, utdanningspolitikk og arbeids- og velferdspolitikk må virke sammen for å nå disse målene. En sterk og effektiv offentlig sektor har vært og er en forutsetning for utjevning og jevnbyrdige vilkår for alle.

Disse medlemmer er bekymret over at vi nå har det høyeste antallet arbeidsledige på over 20 år. Det er foreløpig ingen tegn til at ledigheten vil falle. Disse medlemmer frykter den vil spre seg til flere bransjer og flere geografiske områder, og dermed bite seg fast på et høyt nivå. Særlig er den store arbeidsledigheten blant ungdom bekymringsfull. Det trengs derfor flere og sterkere virkemidler mot den stigende arbeidsledigheten.

Disse medlemmer mener at et arbeidsliv for alle forutsetter et godt arbeidsmiljø. Arbeidsmiljøet skal bidra til god helse og arbeidsevne gjennom hele yrkeslivet, noe som også vil gjøre at flere kan delta lenger i arbeidslivet. Disse medlemmer mener svekkelsene av arbeidsmiljøloven vanskeliggjør arbeidet for et godt arbeidsmiljø, et syn som fikk bred støtte under høringen til de borgerliges svekkelser av arbeidsmiljøloven.

Disse medlemmer jobber for et seriøst arbeidsliv hvor det verken skal være sosial dumping, utnyttning av arbeidskraft eller brudd på de lover og det regelverk som gjelder i Norge. Stadige avsløringer fra kontrollatene og media om grove brudd på arbeidsmiljøloven, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet viser at vi har store utfordringer i deler av arbeidslivet. Disse medlemmer mener derfor vi trenger flere og kraftigere tiltak for å stoppe utnyttning av arbeidstakere, noe som også vil bidra til en rettfer-

dig og sunn konkurranse i næringslivet. Det viktigste vernet mot utnyttning av arbeidstakere finnes i det organiserte arbeidslivet. Disse medlemmer vil derfor styrke partenes rolle i arbeidslivet og stimulere til økt organisasjonsgrad blant arbeidsgivere og arbeidstakere.

Tiltak mot økende arbeidsledighet

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 med sterkere grep for å møte den økende arbeidsledigheten. Arbeiderpartiet foreslår der tiltak for å skape flere arbeidsplasser. Disse medlemmer følger opp innspill fra Norsk Industri, Rederiforbundet, LO, Fellesforbundet, Bedriftsforbundet m.fl. om å forbedre permitteringsregelverket. Endringene etterspørres for at flere kan beholde sin tilknytning til arbeidsplassen samtidig som bedriftene kan beholde sin kompetanse til tidene bedrer seg. Det vises i denne sammenhengen til Representantforslag 7 S (2015–2016) om midlertidige endringer i permitteringsregelverket for å møte utviklingen i norsk økonomi, jf. Innst. 65 S (2015–2016).

Disse medlemmer mener at det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre gjøres feil prioriteringer gjennom å kutte i tiltakene for å få flere i arbeid. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til kutt i budsjettforliket på 10 mill. kroner i tilretteleggingstilskudd for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne som står utenfor arbeidslivet, og kutt på 4 mill. kroner i arbeids- og utdanningsreiser.

Disse medlemmer stiller seg kritiske til en rekke forslag som vil gjøre hverdagen vanskeligere for dem som rammes av arbeidsledighet. Disse medlemmer er kritiske til at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre i budsjettforliket går inn for å skattlegge sluttvederlaget som gis til arbeidstakere som ufrivillig må slutte i arbeid på grunn av innskrenkning, nedbemanning, avvikling eller konkurs. Likeledes stiller disse medlemmer seg kritiske til at karantenetiden for rett til dagpenger økes fra 8 uker til 12 uker for arbeidsledige som selv har avsluttet sitt arbeidsforhold. Disse medlemmer peker også på at regjeringspartiene tidligere har kuttet i Lønnsгарantifondet, noe som kan ramme dem som blir arbeidsledige fordi bedriften de jobber i går konkurs. Og endelig vil disse medlemmer peke på at regjeringen har fjernet ferietillegget i dagpengeordningen, hvilket betyr at de som er arbeidsløse, eller de som nylig har kommet seg i jobb etter en periode som arbeidsløs, ikke får penger til å ta ferie.

Disse medlemmer vil også øke bedriftenes muligheter til å bruke bedriftsintern opplæring (BIO), for å styrke kompetansen og opplæringsmu-

lighetene til ansatte i bedrifter som er rammet av nedgangskonjunkturen. Disse medlemmer går inn for å endre regelverket slik regjeringen Stoltenberg gjorde i 2009, slik at også bedrifter, som blir rammet av markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold, kan bli innvilget støtte til BIO.

Samtidig mener disse medlemmer vi må gjøre mer for å hjelpe de som er arbeidsledige ut i jobb, og viser i denne sammenheng til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2016 der antall tiltaksplasser blir økt med 2 000 sammenliknet med regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett. I tillegg viser disse medlemmer til Arbeiderpartiets særskilte ungdomspakke med mer målrettet oppfølging fra Nav overfor ledige ungdommer. Disse medlemmer mener unge under 30 år som har dagpenger bør få anledning til å ta utdanning som gir dem arbeidsrelevant kompetanse. Disse medlemmer går også inn for et forsøksprosjekt, Nav Ung, i de fylkene som er hardest rammet av arbeidsledighet.

Arbeidsmarkedspolitikken

Disse medlemmer viser til at arbeidskraften er vår viktigste ressurs, som må utnyttes på en effektiv måte. En aktiv arbeidsmarkedspolitikk skal stimulere til arbeid og aktivitet, og bidra til å redusere risikoen for langvarig arbeidsledighet og varig utstøting fra arbeidslivet. Disse medlemmer merker seg at det i Prop. 1 S (2015–2016) opplyses om at langtidsgarantien som gjelder overfor dem med lange ledighetsperioder kun er oppfylt for 10 pst. av målgruppen. Dette er etter disse medlemmers syn en alt for svak måloppnåelse. Arbeidsmarkedspolitikken skal også bidra til å sikre et tilstrekkelig tilbud av kvalifisert arbeidskraft som kan gå inn i ledige stillinger, slik at bedrifter raskt får dekket sine rekrutteringsbehov. Disse medlemmer viser til at offentlig sektor i tiden fremover er ventet å få store utfordringer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft til utdannings- og omsorgsykker.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 52 S (2014–2015), jf. Innst. 269 S (2014–2015) om løft for yrkesfag.

Disse medlemmer viser til at personer som står utenfor arbeidslivet kan ha behov for bistand som styrker deres muligheter til å få eller beholde arbeid. Utsatte grupper som ungdom, innvandrere, langtidsledige og personer med nedsatt arbeidsevne krever særskilt oppmerksomhet. Det samme gjelder personer med nedsatt funksjonsevne som møter ulike barrierer på vei inn i arbeidslivet.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen Solberg, til tross for massiv faglig motstand, endret tiltaksforskriften med virkning fra 1. januar 2015 slik at flere av tiltakene på attføringsfeltet settes ut på anbud. Et stort flertall av aktørene innen feltet,

blant annet NHOs bransjeforening NHO Attføringsbedriftene, kritiserte regjeringens politikk på området. Disse medlemmer frykter at anbudsutsettingen vil ramme brukerne som står lengst fra det ordinære arbeidslivet. Disse medlemmer er også kritiske til regjeringens mål om å overføre ansvaret for Varig tilrettelagt arbeid fra stat til kommunene og frykter at dette vil ramme de svakeste brukerne av tjenestene. Disse medlemmer viser til innspill og uttalelser fra ASVL og Funksjonshemmedes fellesorganisasjonen og ber om at regjeringen stanser overføringen av Varig tilrettelagt arbeid fra stat til kommune.

Sosial utjevning

Disse medlemmer vil føre en politikk for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i samfunnet. Fattigdom bekjempes best ved å legge til rette for at alle har mulighet til å delta i arbeidslivet og gjennom de offentlige og skattefinansierte velferdsordningene. Disse medlemmer vil bedre forholdene og mulighetene for de som har de laveste inntektene og de dårligste levekårene, og legge særlig vekt på barns behov når det gjelder tiltak mot fattigdom. Alle barn og unge skal gis muligheter til å utvikle seg og delta i samfunnet, uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale situasjon, og disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets merknader i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 122 S (2014–2015) om barnefattigdom, jf. Innst. 66 S (2015–2016).

Disse medlemmer mener det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre prioriteres feil, ved at det gjøres kutt som rammer personer med varig nedsatt funksjonsevne gjennom at aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år kuttes med 12 mill. kroner.

Arbeidstakerrettigheter og arbeidsmiljø

Disse medlemmer vil sikre og styrke arbeidstakernes rettigheter og føre en ambisiøs politikk for et godt arbeidsmiljø. Gode arbeidsvilkår og et godt arbeidsmiljø er viktig for å oppnå målet om at så mange som mulig skal delta i arbeidslivet. Disse medlemmer mener at gode arbeidsforhold og et godt arbeidsmiljø fremmer høy produktivitet, innovasjon, kompetanseutvikling og mindre sykefravær. Disse medlemmer viser til innspill fra LO under arbeids- og sosialkomiteens høring om viktigheten av at Arbeidstilsynet sikres økonomiske rammer som gjør at de også kan prioritere forebyggende tilsyn og innsats for å hindre økt risiko for arbeidsrelaterte skader, sykdom og ulykker i arbeidslivet.

Disse medlemmer mener at et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter legger grunnlaget for et velfungerende og

organisert arbeidsliv. Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen Solberg bidrar til å svekke det viktige trepartssamarbeidet gjennom manglende involvering. Disse medlemmer vil, i motsetning til regjeringen, styrke partenes rolle i arbeidslivet og stimulere til økt organisasjonsgrad blant arbeidsgivere og arbeidstakere, blant annet ved å øke fagforeningsfradraget. Disse medlemmer er også kritiske til at regjeringen Solberg, sammen med støttepartiene i Stortinget, har gjennomført endringer i arbeidsmiljøloven som, mot råd fra en rekke faglige myndigheter med Arbeidstilsynet i spissen, svekker vernet av arbeidstakerne. Disse medlemmer mener det er klargjort at endringene i arbeidsmiljøloven også kan virke negativt inn på arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Disse medlemmer mener at et anstendig og velregulert arbeidsliv uten sosial dumping er nødvendig både for å sikre interessene til den enkelte arbeidstaker og for å sikre at seriøse virksomheter ikke skal tape i konkurranse med useriøse virksomheter. Innsatsen mot useriøse aktører i utsatte bransjer bør styrkes i nært samarbeid med bransjene selv. Disse medlemmer er kjent med regjeringen Solbergs strategi mot arbeidslivskriminalitet, men mener denne strategien svekkes av for få konkrete og kraftfulle tiltak.

Disse medlemmer mener at regjeringen Solberg, gjennom endringene i arbeidsmiljøloven som gir generell adgang til midlertidige ansettelser og ved å ta vekk virkemidler mot sosial dumping som kollektiv søksmålsrett, samlet sett har en politikk som svekker arbeidet mot de useriøse delene av arbeidslivet. Disse medlemmer viser til Representantforslag 20 S (2014–2015) som legger frem konkrete grep mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet som regjeringen burde følge opp. Disse medlemmer vil øke de økonomiske rammene til Arbeidstilsynet og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2016 der de økonomiske rammene økes for å styrke kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2016 slik det fremkommer i Innst. 2 S (2015–2016), der Arbeiderpartiet foreslår å opprette to nye tverrfaglige senter mot arbeidslivskriminalitet. Disse medlemmer er fornøyd med at budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre følger opp dette.

Press på norske standarder i arbeidslivet

Disse medlemmer påpeker at tryggheten for mange arbeidstakere i det norske arbeidslivet i dag er under et økende press. Økt bruk av innleid arbeidskraft og stadig mer uoversiktlige arbeidsforhold, blant annet gjennom mange ledd i kontraktskjedene,

gjør det vanskeligere å kontrollere om relevant lov- og regelverk og lønns- og avtaleforhold følges. Disse medlemmer mener det er viktig at Stortinget tar grep for å motvirke denne utviklingen og viser til Representantforslag 20 S (2014–2015), Arbeiderpartiets fjerde handlingsplan mot sosial dumping.

Disse medlemmer er bekymret for utviklingen i deler av arbeidsmarkedet med økende tendens til bruk av kontraktsformer av typen «fast ansettelse uten garantilønn», og viser til at det ved behandlingen av Representantforslag 104 S (2014–2015) om å forby visse typer ansettelseskontrakter i norskregistrerte foretak ble fremholdt at praksisen med kontrakter av typen «fast ansatt uten lønn imellom oppdrag» er i strid med Stortingets oppfatning av begrepet fast ansettelse. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets medlemmer i komiteen fremmet med grunnlag i denne forståelsen følgende forslag, sitat:

«Stortinget ber regjeringen følge opp saken i tett samarbeid med partene i arbeidslivet, og om nødvendig presisere regelverket.»

Disse medlemmer understreker at grunnlaget for et trygt arbeidsliv for arbeidstakere er avhengig av samarbeid mellom arbeidsgivere og arbeidstakere, en sterk fagbevegelse og myndigheter som sikrer at reglene respekteres. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av et tett og godt samarbeid mellom blant annet arbeids- og velferdsetaten, skatteetaten, Arbeidstilsynet, Helsetilsynet, Økokrim, tolletaten og finansnæringen for å avdekke mest mulig svindel og lovbrudd.

Arbeids- og velferdsforvaltningen

Disse medlemmer viser til at arbeids- og velferdsforvaltningen skal legge til rette for realisering av et velfungerende arbeidsmarked og bidra til å innfri målet om arbeid til alle. Nav-reformen la grunnlaget for en helhetlig, effektiv og brukerrettet arbeids- og velferdsforvaltning, men disse medlemmer mener mye gjenstår før alle målene med Nav-reformen er innfridd. For disse medlemmer er det et sentralt mål at arbeids- og velferdsforvaltningen, gjennom et likeverdig samarbeid mellom kommune og stat, videreutvikles for å fremme overgang til arbeid og aktivitet, og færre på passiv stønad. Disse medlemmer mener det er viktig at det enkelte mennesket som er i kontakt med Nav-kontoret møtes med service, smidighet og respekt, og at forvaltningen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at stønadsmottakere møtes av riktige virkemidler. Det kan være helsehjelp, aktivitet eller andre vilkår. Disse medlemmer viser til at lov om sosiale tje-

nester i Nav gir kommunene full rett til å bruke aktivitet som vilkår der det er riktig, men mener det bør være opp til Nav å vurdere om aktivitetsplikt er et riktig krav overfor hver enkelt mottaker av sosialhjelp. Det avhenger blant annet av i hvilken grad meningsfylt aktivitet faktisk er tilgjengelig for brukerne. Disse medlemmer vil for øvrig vise til kvalifiseringsprogrammet, der aktivitetsplikten er en helt sentral bestemmelse. Disse medlemmer merker seg at regjeringen Solberg ikke har gjennomført nødvendige endringer for å innføre et generelt krav til aktivitetsplikt overfor alle mottakere av sosialhjelp. Disse medlemmer viser samtidig til KS sine beregninger at en generell aktivitetsplikt vil gi økt byråkratisering og har anslått merutgiften for kommunene til 500 mill. kroner.

Endring av uføretrygden

Disse medlemmer peker på at uførereformen ble vedtatt av et bredt politisk flertall i 2011, og at den ble iverksatt fra 1. januar 2015. En viktig del av omleggingen er at uførepensjon endres til å bli en trygd som kompenserer for tapt lønnsinntekt, og skal således beskattes som vanlig lønnsinntekt. Slikten er at uføre – de som kan – lettere skal kunne kombinere jobb med uføretrygd med lavere barrierer når det gjelder regler for skatt og avkortning.

Disse medlemmer understreker at kutt i det behovsprøvde barnetillegget for uføre ikke er en del av den vedtatte uførereformen som alle partiene var enige om, men at Fremskrittspartiet og Høyre stod alene om dette kuttforslaget i 2011, da uførereformen ble behandlet. Disse medlemmer mener det opprinnelige kuttforslaget i det behovsprøvde barnetillegget i statsbudsjettet for 2015 er et tydelig eksempel på en usosial politikk. Disse medlemmer peker på at kuttet i barnetillegget satt opp mot denne regjeringens skatteuttak til folk som har mye fra før, gir et bilde av en regjering som fremmer en sosialt skjev profil.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti inviterte til egen høring på Stortinget om virkningene av uførereformen den 17. mars 2015. På denne høringen

deltok også Kristelig Folkeparti. 15 interesseorganisasjoner kom med tilbakemeldinger om erfaringene etter at uførereformen trådte i kraft. Virkningene av uførereformen ble deretter debattert i Stortinget i henhold til forretningsordene § 22 (såkalt initiativdebatt) 7. april 2015 der statsråden ble bedt om å utrede eventuelle uforutsette utslag av reformen.

Disse medlemmer viser til at overgangsreglene for en netto inntektsreduksjon gjennom behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2015 ble utvidet gjennom å senke tapsbeløpsgrensen til 4 000 kroner. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ønsket velkommen forslaget om utvidelse av overgangsordningen, men påpeker samtidig at regjeringen ikke har avklart spørsmålet om forlengelse av overgangsperioden ut over 3 år, eventuelt å gjøre ordningen permanent.

Disse medlemmer viser til spørsmål fra Arbeiderpartiet, Dokument nr. 15:780 (2014–2015), om den midlertidige endringen vedtatt for å skjerme uføre mot kutt i utbetalt statlig bostøtte. I sitt svar lover kommunalministeren å komme tilbake til Stortinget med svar på hvordan bostøttesøkere med uføretrygd skal behandles etter 1. juli 2016. Disse medlemmer ber om at dette skjer så raskt som mulig for å fjerne usikkerheten de berørte i dag opplever.

Høringsuttalelser

Disse medlemmer viser til høring i arbeids- og sosialkomiteen 22. oktober 2015 om statsbudsjettet for 2016. Disse medlemmer har merket seg innspillene og vil legge vekt på dem i sitt videre arbeid med statsbudsjettet for 2016 og i arbeidet med konkrete saker. Spesielt ønsker disse medlemmer å påpeke den brede tilbakemeldingen fra høringsinstanser som LO, Fellesforbundet, Norsk Industri og Rederiforbundet om at permitteringsreglene må forsterkes for å møte nedgangstidene. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Representantforlag 7 S (2015–2016) om midlertidige endringer i permitteringsregelverket for å møte utviklingen i norsk økonomi, jf. Innst. 65 S (2015–2016).

Arbeiderpartiets satsinger utover regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett innen arbeid og sosial	Mill. kroner
Et styrket og mer fleksibelt permitteringsregelverk	321
1000 ordinære tiltaksplasser, 250 plasser forbeholdt unge	161
1000 tiltaksplasser nedsatt arbeidsevne, 250 plasser forbeholdt unge	138
250 VTA-plasser	40,75
Forsøksordning Nav ung	40
Arbeidstilsynet, flere tilsyn, økt aktivitet og mer forebygging	20
Arbeidstilsynets arbeid med varslervern	5

Arbeiderpartiets satsinger utover regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett innen arbeid og sosial	Mill. kroner
To nye senter mot arbeidslivskriminalitet, kostnader Nav og Arbeidstilsynet	12
Regionale verneombud, utbygging og økt innsats	5
Treparts bransjeprogrammer, utbygging og økt innsats	5
Økt minstepensjon på 4 000 kroner pr. år til alle enslige med minsteytelser	110
Avvisning av regjeringens forslag om innstramminger i supplerende stønad til personer over 67 år	41,5
Avvisning av regjeringens forslag om lengre sanksjoner og økt ventetid ved dagpenger for arbeidsledige som sier opp jobben	22,5

2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at i Senterpartiet sitt alternative budsjettframlegg, slik dette går fram av vedlegg til Innst. 2 S (2014–2015), blir budsjetttramma til arbeids- og sosialkomiteen auka med 586 mill. kroner samanlikna med framlegget frå regjeringa. Denne medlemmen ser stadig aukande problem med å sikra den norske arbeidslivsmodellen som skal gje alle arbeidføre tryggleik for utkome av eige arbeide. Denne medlemmen vil difor systematisk arbeida for eit betre regulert arbeidsliv med vekt på faste tilsetningar, stimulera til fagorganisering og eit tillitskapande trepartssamarbeid mellom arbeidstakarar, arbeidsgjevarar og det offentlege. Etter denne medlem si meining er ikkje noko sak viktigare for utdanning og danning av ungdom enn at alle ser eit framtidshåp i eit trygt arbeidsliv. Denne medlemmen arbeider for å sikra Noreg som eit annleisland i vesteuropeisk arbeidsliv.

Denne medlemmen viser til at Senterpartiet prioriterer ei tiltakspakke for å avdekkja og motverka arbeidslivskriminalitet og sosial dumping der Arbeidstilsynet, arbeids- og velferdsetaten, politiet og skatteetaten vert tilført ekstra ressursar. Vidare prioriterer Senterpartiet ei tiltakspakke for auka innsats for svakarestilte på arbeidsmarknaden og ein auke i alderspensjonen til einslege minstepensjonistar. Denne medlemmen er tilhenger av ein felles arbeidsmarknad i Norden.

Denne medlemmen viser til at konsekvensane av politikken med fri flyt av arbeidskraft innanfor EØS-området kombinert med økonomiske dårlegare tider i Noreg for alvor blir synleggjort i den norske arbeidsmarknaden.

Denne medlemmen viser til at det i dag bur om lag 170 000 fleire personar frå dei austlege medlemslanda i Den europeiske union (EU) i Noreg enn det gjorde i 2003, før dei store EU-utvidingane austover i 2004 og 2007. I tillegg arbeidde det nesten like mange frå EU-land i Aust-Europa (om lag 150 000 personar) på korttidsopphald i fjerde kvartal 2014. Denne medlemmen meiner dette viser omfanget

av tilbodssjokket som den norske arbeidsmarknaden har vore utsett for som følgje av austutvidingane av EU og Noreg si deltaking i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS) med fri flyt av personar, kapital, tenester og varer.

Denne medlemmen vil understreka at dette tilbodssjokket som den norske arbeidsmarknaden har vore utsett for som følgje av den ikkje-regulerte EØS-innvandringa sidan utvidingane av EU austover i 2004, har gjeve lågare produktivitetsvekst, lågare lønsvekst og større inntektsskilnader, jf. «Rapport nr. 2-2015» fra Senter for lønnsdannelse.

Denne medlemmen viser til at Senterpartiet er imot EØS-avtalen fordi Noreg med avtalen gav avkall på suverenitet og sjølvråderett, mellom anna reguleringa av den norske arbeidsmarknaden. Denne medlemmen meiner full sysselsetting og små inntektsskilnader må vere det overordna målet i arbeidslivspolitikken. Avgjerande for å nå dette målet er reguleringa av tilbodssida i den norske arbeidsmarknaden. Utan regulering av tilbodet av arbeidskraft frå EØS-området, vil situasjonen i den norske arbeidsmarknaden forverre seg i takt med det auka omfanget av asylsøkjjarar som blir gitt mellombels opphald i Noreg og med det får arbeidsløyve i Noreg. Sidan yrkesdeltakinga for desse er lågare enn for befolkninga elles, vil dette svekke finansieringa av vårt velferdssystem.

Denne medlemmen vil visa til at median utlikna skatt for personar, som på eit tidspunkt har innvandra til Noreg, i aldersgruppa 25–62 år, er lågare enn for befolkninga ekskl. personar som har innvandra til Noreg, jf. Dokument 15:216 (2015–2016). Berre for personar som har innvandra til Noreg frå Norden er median utlikna skatt høgare enn median utlikna skatt for alle personar i aldersgruppa 25–62 år. Denne medlemmen ser det som viktig folkeopplysing å få fram dette faktum fordi det har stor tyding for finansieringa av den norske modellen.

Denne medlemmen prioriterer tiltak for svakarestilte i den norske arbeidsmarknaden. Denne medlemmen prioriterer slik at 5 000 fleire personar kan delta i arbeidslivet gjennom den nye ordninga med varig lønstilskot til arbeidsgjevar. Denne

medlemmen prioriterer òg 2 000 fleire tiltaksplasser for personar med nedsett arbeidsevne og 2 000 fleire tiltaksplasser i Varig tilrettelagt arbeid (VTA).

Denne medlemmen viser vidare til at Senterpartiet prioriterer 200 mill. kroner i auka løyvingar til kommunane slik at fleire kan gjevast høve til å delta og gjennomføre kvalifiseringsprogrammet med mål om å kome i arbeid, i tillegg til at løyvingane til kommunale innvandrartiltak blir auka slik at fleire kan gjennomføre Jobbsjansen.

Denne medlemmen vil visa til at dette samla vil gje grunnlag for å skaffa om lag 10 000 av dei svakast stilte på arbeidsmarknaden høve til inntektsbringande arbeid. Dette meiner denne medlemmen er heilt avgjerande for å følgja opp dei mange program og uttalar som viser til å gjera ein betre jobb nettopp for desse gruppene. Omfanget av asylsøkjarar som blir gjeve mellombels opphaldsløyve forsterkar behovet for desse tiltaka ytterlegare. Denne medlemmen vil visa til at det er Senterpartiet sitt grunnsyn at svake sosiale grupper ikkje skal setjast opp mot kvarandre.

Denne medlemmen prioriterer å styrkja arbeidet med å motverke dei negative konsekvensane av

EØS-avtalen for den norske arbeidsmarknaden når det gjeld omfanget av arbeidslivskriminalitet og oppfølging av allmenngjorte tariffavtalar. Denne medlemmen viser til at Senterpartiet prioriterer ei tiltakspakke som inkluderer auka løyvingar på til saman 115 mill. kroner til Arbeidstilsynet, arbeids- og velferdsetaten, politiet og skatteetaten. Denne medlemmen meiner det er naudsynt både med lov- og forskriftsendringar i tillegg til langt sterkare tiltak for å avdekkja grove lovbrøt i arbeidsmarknaden som undergrev og utkonkurrerer det seriøse arbeidslivet. Denne medlemmen vil her visa til Innst. 63 S (2015–2016) frå justiskomiteen. Utviklinga følgjer av ei rettsutvikling der friast mogleg konkurranse over landegrensene går på kostnad av styresmaktene sin kontroll og innsyn, noko som igjen har gjort mange arbeidstakarar sårbare for utnytting og at organiserte kriminelle nettverk har fått auka utbreiing i Noreg.

Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der det samla blei foreslått følgjande endringar under rammeområde 7 Arbeid og sosial:

Kap./post	Bokført (mill. kr)	
<i>Tiltakspakke for vanskeligstilte på arbeidsmarkedet mv.</i>		
634.76	Tiltak for arbeidssøkere, 2000 VTA-tiltaksplasser	250,0
605.01	Arbeids- og velferdsetaten, 2000 VTA-tiltaksplasser	52,0
634.76	Tiltak for arbeidssøkere, 5000 plasser i ny, varig tilskuddsordning (erstatte TULT)	480,0
605.01	Arbeids- og velferdsetaten, 5000 plasser i ny, varig tilskuddsordning (erstatte TULT)	130,0
634.77	2000 tiltaksplasser personer med nedsatt arbeidsevne	192,0
605.01	Arbeids- og velferdsetaten, 2000 tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne	52,0
2541.70	Dagpenger, opprettholde differensiering mellom 2. og 3. sanksjonsbetingende forhold i folketrygdloven § 4-10 og § 4-20.	11,0
<i>Tiltakspakke mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping</i>		
640.01	Arbeidstilsynet, økte ressurser til kamp mot arbeidskriminalitet og sosial dumping, i samarbeid med Skatteetaten, Nav, Politiet og UDI.	65,0
605.01	Arbeids- og velferdsetaten, økte ressurser til kamp mot arbeidskriminalitet og sosial dumping, i samarbeid med skatteetaten, Arbeidstilsynet, politiet og UDI.	10,0
2670.70	Økt minstepensjon for enslige alderspensjonister	82,0
<i>Reduserte kostnader</i>		
605.70	Arbeids- og velferdsetaten, ikke delta i to EaSI-program, jf. Innst. 291 S (2013–2014) & Innst. 277 S (2014–2015).	-28,0
2670.70	Grunnpensjon, opprettholde avkorting	-710,0
Sum ramme 7: Arbeid og sosial		586,0

2.4 Generelle merknader fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til alternativet statsbudsjett for 2016, jf. Innst. 2 S (2015–2016). Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2015–2016). Venstre sine konkrete endringer på rammeområde 7 i forhold til regjeringens forslag følger av omtale og tabell under.

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet, men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet.

Flere i arbeid og færre på stønad er helt grunnleggende for å opprettholde velferdsordninger også i fremtiden. De ulike velferdsytelsene i kombinasjon med skattesystemet må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å være i inntektsgivende arbeid fremfor å motta offentlige stønader. Dette er helt avgjørende for å lykkes med å bevare et sterkt og bærekraftig velferdssystem også i fremtiden. Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2016 er derfor målrettet mot en slik kursendring. Arbeidslinjen styrkes både gjennom skattesystemet og gjennom statsbudsjettets utgifts- og inntektsside. Flere skal få mulighet til å arbeide etter evne og færre skal bli passive stønadsmottakere.

Hovedmålene for Nav-reformen er også flere i arbeid og færre på stønad, enklere og bedre hjelp tilpasset brukernes behov, samt en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Foreløpig har ikke dette skjedd. Dette medlem støtter intensjonene med Nav-reformen, men mener det er behov for sterkere styring med kostnader, mer fokus på brukernes behov og mindre på systemet. Dette medlem mener at det bare er et skikkelig samarbeid på tvers av etatsgrensene som kan sikre den enkelte rettigheter i møte med det offentlige.

Nav har i løpet av de senere årene fått kritikk fra flere hold om at livssituasjonen til barn ikke blir kartlagt når foreldrene søker om sosialhjelp. Det gjelder for eksempel barnas behov for klær, sko og utstyr, samt om familien har råd til å delta på ulike aktiviteter. Dette medlem mener det er behov for mer bruk av lokalt skjønn og handlefrihet i Nav ved oppfølging og utarbeiding av tiltak til de som av ulike grunner står utenfor arbeidslivet.

En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være

rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Dette medlem viser at Venstre i forbindelse med Stortingets behandling av Fordelingsmeldingen (Meld St. 30 (2010–2011)), 29. mars 2012 fremmet 25 konkrete forslag for å bekjempe fattigdom – spesielt rettet mot barn og barnefamilier.

Det aller viktigste virkemiddelet for å hindre fattigdom er å sørge for at folk kommer i arbeid eller beholder arbeid. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og gir både sosiale og helsemessige gevinster.

Det er viktig å legge til rette for yrkesaktivitet for de med redusert arbeidsevne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidsstillinger, tidsbegrensede oppdrag, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv. Godt under halvparten, 41 pst. av personer med nedsatt funksjonsevne i aldersgruppen 16–66 år, deltar i arbeidslivet. Til sammenligning er andelen sysselsatte i hele befolkningen på nær 75 pst. Samtidig viser undersøkelser fra blant annet SSB at blant de 307 000 ikke-sysselsatte personer med nedsatt funksjonsevne var det om lag 27 pst. som oppgav at de ønsket arbeid. Dette medlem mener det er viktig å ta dette ønsket på alvor, og at det også vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt om det lykkes.

Dette medlem viser til Fafo-rapport 2013:54, «Inkludering av personer med nedsatt arbeidsevne», som peker på en rekke forhold som fungerer som barrierer for arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne i møte med arbeidslivet. Et moment her er at nedsatt arbeidsevne feilaktig blir assosiert med redusert arbeidsevne. Et annet moment er hvorledes arbeidsgiver vurderer risiko ved rekruttering av personer med nedsatt arbeidsevne. I den forbindelse slår rapporten fast at det å ha erfaringer med ansatte med nedsatt funksjonsevne, gir mer positive holdninger. Et siste moment er mangel på tilstrekkelig tilrettelegging og utfordringer med å få hensiktsmessig tilrettelegging.

På den bakgrunn vil dette medlem styrke tilretteleggingstilskuddet for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne. I tillegg vil dette medlem ha mer bruk av ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd, både for å sikre dem som er i ferd med å falle ut av arbeidsmarkedet på grunn av sykdom eller andre årsaker, og for å gi mer fleksible muligheter til de som er ute av arbeidsmarkedet. Dette medlem foreslår derfor å styrke ordningen med 500 ekstra plasser, hvilket vil være en økning på 61 mill. kroner. Dette medlem foreslår videre en dobling i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger. Dette er en provenynøytral ordning innenfor en ramme på 53,5 mill. kroner hvor utbetalingene til

arbeidsavklaringspenger reduseres tilsvarende. Dette medlem foreslår videre å utvide ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd for å få flere kvinner med innvandrerbakgrunn ut i arbeidslivet. Konkret foreslår dette medlem at ordningens varighet utvides fra 1 til 2 år og at lønnstilskuddet utvides fra 50 til 75 pst. for bedrifter som ansetter en kvinne med innvandrerbakgrunn som ikke har vært i lønnet arbeid de siste to årene. En slik ordning er beregnet til å koste om lag 27 mill. kroner.

Dette medlem mener at det nå må gjøres en ekstra innsats for å forhindre at ikke disse støtes varig ut av arbeidslivet, og mener at viktige samarbeidspartnere som Attføringsbedriftene og Vekstbedriftene med fordel kan benyttes enda mer i dette arbeidet. Dette medlem vil derfor omprioritere 1 000 tiltaksplasser fra «ordinære plasser» til «varig tilrettelagte» tiltaksplasser. En slik omprioritering vil medføre en merkostnad på ca. 42 mill. kroner. Dette medlem mener at den samlede ramme for varig tilrettelagt arbeid ikke må svekkes. Dette medlem støtter derfor ikke regjeringens forslag om at det gis fullmakt til å omdisponerer inntil 10 pst. av bevilgede midler under kap. 634 post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

Samlet innebærer Venstres alternative forslag til statsbudsjett for 2016 en samlet bokført satsing på tiltak for vanskeligstilte i arbeidslivet på 253,5 mill. kroner.

I fremtiden vil Norge ha et stort arbeidskraftbehov. Andelen eldre vil stige kraftig i forhold til yrkesaktive. Nesten 25 pst. av innbyggerne i Norge i 2050 vil være 65 år eller eldre. Da Stortinget innførte de velferdsordningene vi har i dag, var det syv i yrkesaktiv alder pr. pensjonist. Om 50 år vil det være to yrkesaktive pr. pensjonist. Forskning viser i tillegg at personer mellom 25 og 65 år som bor i en husholdning uten personer med varig yrkestilknytning, har fem ganger høyere sannsynlighet for å ha vedvarende lavinntekt enn alle andre i samme aldersgruppe. Dette medlem mener at denne utfordringen må møtes med en målrettet politikk for å få flere hender i arbeid.

Dette medlem mener Norge står overfor to utfordringer: 1) En økende arbeidsledighet som i det alt vesentlige skyldes en fallende oljepris kombinert med et svært høyt kostnadsnivå og 2) samtidig store miljø- og samfunnsutfordringer som krever en grønn og bærekraftig omstilling.

Statsbudsjettet for 2016 må derfor både bli et budsjett for langsiktig omstilling, men som samtidig får ned ledigheten. Det er i mange år snakket om at de kloke hodene i oljebransjen må over i andre bransjer. Nå er mange av dem sagt opp og leter etter ny jobb. Hovedutfordringen er å skape nye arbeidsplas-

ser slik at verdifull kompetanse beholdes i det norske arbeidsmarkedet og at kompetansen brukes til det grønne skiftet alle snakker om, men som for få har en reell vilje til faktisk å gjennomføre.

Norge har over år tillatt et kostnadsnivå som ligger langt over land det er naturlig å sammenligne seg med. Skal Norge fortsatt kunne konkurrere om oppdrag i en global økonomi må vi bli enda mer produktive. Nøkkelen for å få til dette er kompetanse. En kompetent arbeidsstyrke har vært og vil være Norges konkurransefortrinn. Derfor er det ekstra viktig å bevare og videreutvikle den kompetansen som allerede eksisterer i en tid med økende ledighet og behov for omstilling.

Dette medlem mener at omstilling er utfordrende og det er ekstra krevende for dem som i kortere eller lengre perioder blir uten arbeid som følge av urolige tider. Vår oppgave er å gjøre den perioden så kort som mulig og stimulere de mulighetene omstilling gir. For å sikre vår konkurransekraft må Norge derfor utvikle et nytt næringsliv. Vi trenger et næringsliv som er mer kunnskapsbasert, eksportrettet, produktivt og miljøvennlig.

Dette medlem viser til at regjeringen Solberg la frem en tiltakspakke på om lag 4 mrd. kroner i sitt forslag til statsbudsjett for 2016. Venstre støtter de fleste av tiltakene i den pakken, men mener at den må forsterkes og utvides. Venstre foreslår derfor en samlet omstillingspakke på 10 mrd. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav vel 3 mrd. kroner er målrettede skattelettelser for å få økte investeringer i næringslivet, økt tilgang på risikovillig kapital og gjøre det lettere å starte nye bedrifter. Venstres tiltakspakke kan grovt oppsummeres som følger: 3 mrd. kroner til vedlikehold, miljøvennlig infrastruktur og vedlikehold, 700 mill. kroner til teknologioverføring og innovasjon, 1,3 mrd. kroner til forskning og høyere utdanning, 1 mrd. kroner til tiltak for å stimulere til flere gründere og selvstendig næringsdrivende, 750 mill. kroner til flere stillinger i offentlig sektor primært innenfor skolehelsetjenesten, helsestasjoner og forskning og høyere utdanning, 250 mill. kroner til tiltak for vanskeligstilte i arbeidslivet (se tabell bak) og altså 3 mrd. kroner i målrettede skattelettelser. Nærmere omtale av de ulike forslagene er under rammeområde 9 (Næring), rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon) og rammeområde 21 (Skatter og avgifter) i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2015–2016).

Dette medlem viser til at mange av de som nå blir ledige knyttet til nedgang i oljerelaterte virksomheter har behov for etterutdanning eller å fullføre formell utdanning for å kunne få nye jobber. Dette medlem vil derfor ha mer fleksible regler slik at det kan være mulig å motta dagpenger under utdanning i inntil ett år. Dette medlem foreslår derfor å

bevilge 50 mill. kroner til dagpenger til denne gruppen.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår en rekke tiltak i vårt forslag til alternativt statsbudsjett for 2016 som vil medføre flere arbeidsplasser og dermed at flere vil gå fra dagpenger til lønnet arbeid. Basert på Venstres samlede opplegg er det lagt til grunn, svært moderat, at det vil være 3 000 færre som har behov for dagpenger i 2016.

Norge er et av verdens rikeste land, og de fleste har hatt en god inntektsutvikling de siste årene. Noen har likevel så lav inntekt og levestandard at de har begrensede muligheter til å delta fullt ut i samfunnet

Dette medlem er av den oppfatning at årsakene til fattigdom er sammensatte. Lav inntekt har gjerne sammenheng med manglende tilknytning til arbeidslivet, men kan også skyldes en krevende omsorgssituasjon med mange barn, eller at flere lever på én inntekt. Samtidig viser forskning at de som utsettes for vold eller overgrep, eller rammes av psykiske lidelser eller rusproblemer, også har stor risiko for å bli fattig. Arbeid er en viktig vei ut av fattigdom. Utdanning og god helse er imidlertid en forutsetning for arbeid, på lik linje med en stabil boligsituasjon og opplevelsen av å være inkludert i samfunnet.

Mens pensjonister var en del av de største gruppene innenfor lavinntektsgruppen tidligere, er det i dag ungdom, unge voksne, enslige forsørgere og særlig barnefamilier med innvandrerbakgrunn som utgjør en større andel. Over halvparten av alle fattige barn som vokser opp i Norge i dag er innvandrerbarn.

Mennesker som er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av, skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems og Venstres førsteprioritet vil derfor være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Det er ikke slik at barn starter med blanke ark og like muligheter når de kommer til verden. Ingen velger sine foreldre, og ingen velger sin barndom.

I dag er det om lag 84 000 barn og unge som lever i fattigdom i Norge. For noen handler det om ikke å ha mulighet til å delta på ulike fritidsaktiviteter, dra på ferie eller gå på kino og kafé. Mens for andre handler det om muligheten til å kunne ha ordentlige boforhold, kjøpe sunn mat, klær, leker, samt mulighet til å gå i barnehage eller delta på skolefritidsordningen. Dette medlem foreslår derfor å øke tilskuddet til tiltak i kommunen for å forebygge og redusere fattigdom blant barn og unge med 20 mill. kroner.

Det er i dag store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpssatser gir flere langtidsbrukere,

mens høye sosialhjelpssatser får folk videre i livet. Dette medlem mener det er nødvendig at sosialhjelpssatsene økes for å redusere fattigdom, og i Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 foreslås det å bevilge 550 mill. kroner for å heve den veiledende sosialhjelpssatsen med 10 pst. og gjøre den om til en nasjonal minstenorm.

Dette medlem viser til at Venstre i flere år har ønsket å omfordele ytelser som barnetrygd, samt differensiere oppholdsbetaling i barnehage og skolefritidsordning. Dette er en målrettet og ønsket politikk for å redusere sosial ulikhet. Derfor har Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 prioritert å differensiere barnetrygden, differensiert foreldrebetaling til SFO samt utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehager til også å gjelde treåringer. I Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 prioriteres det også betydelig mer midler til å styrke det kommunale barnevernet, skolehelsetjenesten og helsestasjonene. Denne prioritering på familievern, barnevern og helsetiltak betyr et løft på 630 mill. kroner.

Dette medlem ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Det finnes over 6 000 bostedsløse i Norge, og tallet øker mest i gruppen mellom 18 og 24 år. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnevernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusavhengige. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig.

Husbanken skal bidra til at flere vanskeligstilte får et godt sted å bo, og til at det blir flere boliger og bygg som møter fremtidens utfordringer med økende krav til miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger. Dette medlem mener derfor at Husbanken spiller en sentral rolle i boligpolitikken, og viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 hvor det foreslås å utvide Husbankens låneramme til 25 mrd. kroner. I tillegg foreslår dette medlem å styrke ordningen med tilskudd til vanskeligstilte til etablering i egen bolig med 25 mill. kroner.

For dette medlem er forebygging svært viktig for å nå målet om å redusere antallet fattige. Dette medlem viser til rammeområde 2, 6, 16 og 18 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2015–2016), hvor flere tiltak for å utjevne sosiale forskjeller, redusere antallet fattige barn og satsing på oppvekst og tidlig innsats er nærmere beskrevet.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2016 en satsing på oppvekst og tidlig innsats på om lag 2 mrd. kroner, nærmere beskrevet under rammeområde 2 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2015–2016).

Dette medlem viser til at Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 innebærer en samlet innsats for å bekjempe fattigdom på 2,3 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende å lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer gitt de langsiktige utfordringer Norge står foran.

Dette medlem har derfor kommet til den erkjennelse at det å videreføre AFP-ordningen ikke er i tråd med disse prinsippene. Skal de velferdstilbudene som eksisterer i dag styrkes og videreutvikles, er det nødvendig å prioritere samt å foreta politiske valg. På denne bakgrunn mener dette medlem at det statlige bidraget til AFP-ordningen halveres i 2016 og fases helt ut på sikt. Dette medlem legger til grunn en innsparing på 830 mill. kroner som følge av dette.

Staten bruker i dag om lag 4,6 mrd. kroner på AFP-ordningen som i realiteten er et tilskudd og påskudd for å gjøre det motsatte av det som pensjonsreformen legger opp til. Kommunesektoren har også betydelige utgifter knyttet til AFP-ordningen. Og i dag bruker samfunnet over 550 mill. kroner til å utbetale AFP til personer som fortsatt står i jobb. Disse kostnadene vil bare eskalere over tid og binde opp betydelige midler som burde og kunne vært gitt til andre og mer trengende grupper.

Dette medlem foreslår videre en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62–67 år som antas å føre til at det anslagsvis vil bli 2 000 færre AFP-pensjonister i 2016. Den samlede innsparing som følge av Venstres opplegg vil bli på om lag 148 mill. kroner for 2016.

Dette medlem viser til at Stortinget i 2013 vedtok en ny lov om ny uførepensjon og alderspensjon til personer som trer i kraft fra og med 2015. En av hovedendringene i omleggingen av uførepensjonen innebærer at det skal være mulig å yte etter evne selv om man er helt eller delvis ufør. Venstre støtter dette grunnprinsippet.

Dette medlem viser til regjeringens forslag om å unnta personer over 67 år fra ordningen med supplerende stønad dersom de er kommet til Norge ved familiegjenforening med barn/slektninger som er bosatte her. Dette medlem kan ikke slutte seg til dette usosiale og unødvendige kutt som kan frata eldre medborgere en verdig alderdom.

Dette medlem mener at dagens periode på 4 år hvor det er mulig å motta arbeidsavklaringspenger er for lang i forhold til formålet med å få en raskest mulig avklaring og en raskest mulig tilbakeføring til arbeidslivet for flest mulig. Derfor foreslår dette medlem en reduksjon i maksimal varighet fra 4 til 3 år, hvilket vil ha en netto innsparingseffekt på 2,25 mrd. kroner gitt at om lag den samme andel som går fra arbeidsavklaringspenger til arbeid etter endt

periode i dag også gjør det ved en avkortning av perioden det er mulig å motta denne ytelsen. Dette medlem understreker at det fortsatt vil være gode overgangs- og unntaksordninger for dem som åpenbart har behov for mer enn 3 år for å bli avklart mot arbeid, uføretrygd eller annet.

Dette medlem viser til at selvstendig næringsdrivende fra og med 1. juli 2008 har rett til svangerskapsenger og foreldrepenger fra folketrygden med 100 pst. dekning (inntil 6 G), riktignok overfinansiert ved økt trygdeavgift for den samme gruppen.

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. Ikke bare fordi det er en urimelig forskjellsbehandling, men også fordi det er til hinder for et innovativt og nyskapende næringsliv, som trenger flere gründere og selvstendig næringsdrivende. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre.

Dette medlem mener at Venstres gjennomslag i dette års statsbudsjett for å likestille selvstendige næringsdrivende og lønnsinntakere når det dreier seg om omsorgs- og pleiepenger er et skritt i den riktige retning. Dette medlem vil videre likestille selvstendig næringsdrivende med vanlige arbeidstakere når det gjelder rett til sykepenger. Som et ledd i en forpliktende opptrappingsplan mot full likestilling, foreslår dette medlem at det gis rett til 80 pst. dekning av sykepenger fra 17. dag. I dag er dekningsgraden 65 pst. En slik endring vil være viktig for de selvstendig næringsdrivende og har en samlet kostnad på 175 mill. kroner med innføring fra 1. januar 2016.

Dette medlem viser til Representantforslag 69 S (2012–2013) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om tiltak som fremmer reell kjønnslikestilling i Norge, jf. Innst. 496 S (2012–2013). Dette medlem mener tiden nå er overmoden for å omskape kunnskap til konkrete tiltak som fremmer reell likestilling. Dette medlem viser til at Norge er blant de OECD-landene som har det mest kjønnsdelte arbeidsmarkedet. Dette medlem mener dette er uheldig og vil understreke at arbeidslivet er en viktig arena for å gjennomføre reell likestilling. Dette medlem vil vise til at det fortsatt er vanskeligere for unge kvinner enn unge menn å få jobb og viser til at det er under ett år siden Likestillings- og diskrimineringsombudet meldte at unge kvinner som planlegger å få barn stiller svakere i jobbkøen. Dette medlem har registrert at enkelte anbefaler kvinner å få barn før de går inn i arbeidslivet, men dette medlem mener en slik

tankegang er håpløs gammeldags og vil i stedet iverksette tiltak slik at ikke arbeidsgivere blir belastet unødige når en kvinnelig arbeidstaker blir gravid. Dette medlem vil derfor fritta arbeidsgiver for ansvar for sykepenge (arbeidsgiverperioden) for kvinner ved svangerskap. Dette medlem foreslår derfor å styrke sykelønnsordningen tilsvarende 100 mill. kroner for å innføre en slik ordning.

Dette medlem viser til det pågående arbeidet med å gjennomgå forslag fra en nordisk arbeidsgruppe under Nordisk ministerråd som har kartlagt innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon, og vurdere hvordan innsatsen for å legge til rette for sosialt entreprenørskap kan videreutvikles. I dag er det altfor mange mennesker i arbeidsfør alder som befinner seg utenfor arbeidslivet. De fleste mottar et minimum av økonomiske ytelser, og mangler deltakelse i sosiale nettverk. Sosialt entreprenørskap kan bidra med å gi flere mennesker mulighet til å skape et levebrød av sine hjertesaker, samtidig som det offentlige får tilført engasjement, entusiasme, individbaserte tilbud og en fornyelse og kvalitetsheving. Det offentlig kan ikke løse alt alene, og det er ikke bare de ideelle organisasjonene som kan bidra med et verdibasert tilbud. Sosiale entreprenører kan være en skreddersøm som utfyller systemene, og skape gode småskalaløsninger til for eksempel skole, helsevesen, barnevern og kriminalomsorg. I tråd med den kommende nye strategi for sosialt entreprenørskap og for å styrke rammene, kunnskapen og utviklingen på området foreslår Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 at det under Arbeids- og sosialdepartementet opprettes et nasjonalt senter for sosialt entreprenørskap i 2016. Dette medlem foreslår å bevilge 5 mill. kroner i startbevilgning til et slikt senter.

Dette medlem mener at den stigende ungdomsledigheten generelt, og blant ungdom med minoritetsbakgrunn spesielt, er alvorlig. Tall fra Nav fra september 2015 viser at det i dag er det 22 919 arbeidsløse under 30 år. Dette er nær en tredjedel av alle arbeidsledige registrert hos Nav. Iberegner man også unge som ikke er registrert i Nav, som er verken i skole eller jobb, er antallet av FAFO estimert til å være på over 100 000 personer. Utover offentlige virkemidler og tilbud gjennom Nav, mener dette medlem at det offentlige i større grad må støtte opp om ikke-offentlige initiativer og tilbud som er spesielt målrettet mot unge. Ungdom må få tilbud om jobbsøkningskurs og veiledning på et tidlig tidspunkt, for å forebygge ledighet før den inntreffer og supplere Navs tjenester. I dag eksisterer det ikke tilstrekkelig med slike tilbud for å forebygge ungdomsledighet. Man må være registrert arbeidsledig for å få jobbsøkerhjelp fra Nav, og skolepensum gir ikke tilstrekkelig kunnskap på dette feltet.

Dette medlem vil derfor foreslå at det for 2016 brukes 10 mill. kroner i tilskudd til JobbX – en avdeling ved Stiftelsen Antirasistisk Senter. Tiltaket forebygger ungdomsledighet gjennom korte, gratis jobbsøkningskurs, jobbveiledning, veiledning gjennom e-læringsplattformer m.m. Dette tiltaket foreslås at iverksettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet (kap. 634 post 21) som et nytt utviklingstiltak.

Dette medlem viser til regjeringens forslag om at gifte og samboende får 90 pst. av grunnbeløpet i folketrygden i grunnpensjon, opp fra dagens 85 pst. fra september 2016 med full effekt fra 2017. Dette medlem står inne for samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, men mener at dette er et helt feil tidspunkt å innfase ordningen på gitt de økonomiske utfordringene Norge står overfor både når det gjelder økende ledighet og økende kostnader knyttet til økte asylkomster. Samlet vil denne endringen binde om minst 2,7 mrd. kroner i 2017 og øke som følge av flere eldre i årene som kommer. Dette kan, etter dette medlems synspunkt, vurderes om det skal innfase en nedtrapping av avkortning av pensjon for gifte og samboende pensjonister i 2017 dersom de økonomiske rammebetingelser tilsier at det er mulig og fornuftig.

Dette medlem viser til endringene i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven i lovvedtak 53 (2014–2015). I Innst. 207 L (2014–2015), jf. Prop. 48 L (2014–2015), ble flertallet enige om at «det er et behov for tiltak som bedrer varslernes situasjon». Et tiltak som flertallet ba regjeringen om, var å gi Arbeidstilsynet et prosjekt/samordningsansvar mellom de relevante tilsynene for å bedre informasjonen om varsling og regelverket, herunder å vurdere en felles veileder med informasjon om rettigheter og plikter for alle involverte. Arbeidstilsynet har veiledningsansvar for arbeidsmiljøloven og et særlig ansvar for å henvise varslere til riktig tilsynsmyndighet. Det ble også vist til at det er et potensial for å sette åpenhet og ytringsklima tydeligere og oftere på dagsordenen ute i virksomhetene. I den forbindelse ba flertallet regjeringen om å vurdere å ta initiativ til en holdningskampanje/informasjonskampanje i samarbeid med partene i arbeidslivet. I dag er det slik at arbeidstakere i bedrifter som har egne varslingsrutiner, varslers mer, og i mindre grad risikerer sanksjoner ved varsling. I forhold til å styrke varslervernet ba flertallet også regjeringen om å utrede flere mulige forslag, for eksempel konkrete krav til form og innhold, eller fastsette at alle virksomheter av en viss størrelse skal ha varslingsrutiner. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn en merbevilgning på 10 mill. kroner for å styrke Arbeidstilsynets innsats og arbeide knyttet til varsling.

Dette medlem foreslår også å styrke Caritas informasjonssenter for arbeidsinnvandrere med 1 mill. kroner. Dette er et viktig tiltak for blant annet å hindre sosial dumping.

Dette medlem viser til pensjonsreformen som trådte i kraft 1. januar 2011. Reformen skulle sikre at Norge har et pensjonssystem som det er mulig å betale for i fremtiden. Dette medlem mener at det fremdeles er behov for å reformere og forenkle pensjonssystemet, blant annet slik at den enkelte kan ta med seg sine pensjonsrettigheter, uansett om man arbeider i det offentlige, det private næringsliv eller egen virksomhet og uavhengig av de ulike arbeidsforholds varighet. Arbeidsmarkedet er fundamentalt annerledes enn for noe tiår tilbake, med en helt annen mobiliteten. De aller færreste blir værende hos en arbeidsgiver gjennom hele arbeidslivet. Dette medlem mener derfor at regelen om opptjeningstid i Statens pensjonskasse for å oppnå (tilleggs) pensjon på tre år, hverken er rimelig for arbeidstakere eller bidrar til å øke mobiliteten i arbeidslivet, en mobilitet som også i høyere grad blir nødvendig for å imøtekomme fremtidens økonomis-

ke utfordringer. Dette medlem mener derfor at regjeringen på egnet måte bør oppheve reglene om opptjeningstid på tre år i Statens pensjonskasse for å opptjene tilleggspensjon, og vil stille forslag om dette under kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å unnta personer over 67 år fra ordningen med supplerende stønad dersom de er kommet til Norge ved familiegjennforening. Dette medlem støtter ikke dette forslaget og vil øke bevilgningene med 40 mill. kroner for å videreføre dagens ordning.

Dette medlem viser videre til at regjeringen i forbindelse med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) foreslår å redusere bevilgningene til «Raskere tilbake-ordningen» med 25 mill. kroner. Dette medlem støtter ikke dette forslaget og vil derfor reversere det foreslåtte innsparingstiltaket.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2016 hvor det samlet ble foreslått følgende konkrete endringer under rammeområde 7 Arbeid og sosial:

	Bokført (mill. kr)
Omfordeling av 1 000 plasser fra «ordinære» til «varig tilrettelagt arbeid» (13 mill. kroner + 29 mill. kroner)	42,0
Dobling av antall i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger.	0,0
Raskere tilbake (reversering av kutt i tillegg 1)	25,0
Oppheve reglene om opptjeningstid i Statens pensjonskasse for å få opptjent (tilleggs) pensjon	0,0
Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte grupper på arbeidsmarkedet.	20,0
Senter for sosialt entreprenørskap	5,0
Caritas	1,0
Forsøk, utviklingstiltak: Bla tilretteleggingstilskudd for rekruttering av arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne	25,0
Tilskudd til tiltak som forebygger ungdomsledighet	10,0
Styrke ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd	61,0
Utvide ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd for å få flere kvinner med innvandrerbakgrunn ut i arbeidslivet	27,0
Gå mot regjeringens forslag om å få fullmakt til å omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen fra post 77 Varig tilrettelagt arbeid til post 76 Tiltak for arbeidssøkere.	0,0
Styrke Arbeidstilsynets innsats knyttet til varsling	10,0
Gå mot regjeringens forslag om innstramminger i supplerende stønad til personer over 67 år.	40,0
Mer fleksible regler knyttet til dagpenger og utdanning	50,0
Fritak for arbeidsgivers ansvar for sykepenger for korttidssykefravær knyttet til svangerskap	100,0
Styrking av sykelønnsordning for selvstendig næringsdrivende	175,0
Reduserer det statlige tilskuddet til AFP fra 1/3 til 1/6.	-830,0

Bokført (mill. kr)

2 000 færre AFP-pensjonister som følge av skattestimuli, reduksjon i ytelser og innstramming i regler.	-148,0
Mindre dagpenger som følge av 3000 flere arbeidsplasser i vårt samlede opplegg.	-642,0
Arbeidsavklaringspenger. Reduksjon i maksimal varighet endres fra 4 til 3 år. Det legges til grunn at 25 pst. får unntak og at overgangsraten til uføretrygd er lik som i dagens system = 39 pst.	-2 250,0
Ingen avkortning av pensjon.	-892,0
Sum ramme 7: arbeid og sosial	-4 171,0

2.5 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti jobber for et trygt og godt arbeidsliv der folk har ei lønn å leve av og en arbeidsdag å leve med. Hele og faste stillinger skal være hovedregelen. De som ikke kan jobbe, må trygges av fellesskapet og sikres inntekt. Dette medlem vil ha ei arbeidslinje som virker.

Dette medlem mener at regjeringen har gjort arbeidslivet mer utrygt gjennom svekkelsen av arbeidsmiljøloven. Arbeidsledigheten stiger. Regjeringen tar ikke de viktigste utfordringene i arbeidslivet, som sosial dumping, ufrivillig deltid og utstøting fra arbeidslivet på alvor.

Dette medlem mener at et arbeidsliv for alle forutsetter et godt arbeidsmiljø og et seriøst arbeidsliv hvor det verken skal være sosial dumping, utnytting av arbeidskraft eller brudd på de lover og det regelverk som gjelder i Norge. Arbeidsmiljøet skal bidra til god helse og arbeidsevne gjennom hele yrkeslivet, noe som også vil gjøre at flere kan delta lenger i arbeidslivet.

Trygt og inkluderende arbeidsliv

Dette medlem viser til at flere enn før opplever usikkerhet rundt egen arbeidssituasjon. Arbeidsledigheten har økt mye det siste året, særlig i olje- og gasssektoren på Vest- og Sørlandet. Derfor er det nødvendig med kraftige tiltak mot arbeidsledighet og for grønn omstilling. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2016 bruker 5,6 mrd. kroner på en tiltakspakke som omfatter vedlikehold i kommunene, næringsutviklingsmidler, stortilt satsing på fornybar energi og ENOVA, arbeidsmarkedstiltak, bedre permitteringsordninger.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil opprette flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne og flere varig tilrettelagte arbeidsplasser. Permitteringsregelverket bør endres, slik at arbeidsgiverperioden blir fem dager og maksimal permitteringslengde blir 52 uker. Da kan flere

beholde jobben i usikre tider, samtidig som bedrifter slipper å tømmes for kunnskap og erfaring. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil fremme flere forslag for at denne perioden kan brukes til kompetanseheving for den permitterte, blant annet for å kunne kvalifisere seg til andre arbeidsoppgaver.

Dette medlem viser til at ungdom har blitt spesielt rammet av den økende arbeidsledigheten. Dette medlem mener at målrettet innsats som sørger for at unge får trygg og stabil tilknytning til arbeidslivet er et viktig virkemiddel for å bekjempe fattigdom i Norge. Derfor går Sosialistisk Venstreparti inn for en ny ungdomsgaranti som gir unge under 25 år rett til arbeidsmarkedstiltak, eller annen hjelp de trenger for å komme i arbeid.

Dette medlem mener at et anstendig og velregulert arbeidsliv uten sosial dumping er nødvendig både for å sikre interessene til den enkelte arbeidstaker og for å sikre at seriøse virksomheter ikke skal tape i konkurranse med useriøse virksomheter. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti styrker innsatsen mot sosial dumping ved å gi mer penger til Arbeidstilsynet og opprette en ny enhet mot arbeidslivskriminalitet. Samtidig heves fagforeningsfradraget, for å legge til rette for et mer organisert arbeidsliv.

Likestilling

Dette medlem viser til at kvinner fremdeles har mindre makt enn menn. Kvinner eier mindre og tjener mindre enn menn, og lønnsforskjellene øker. Det er et politisk ansvar å gjøre noe med denne urettferdigheten. Kvinnens deltakelse i arbeidslivet er en viktig kilde til frihet. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil bruke 50 mill. kroner på nye erfaringer med 6-timersdag. En kortere normalarbeidsdag vil kunne gjøre det mulig for flere å jobbe fullt og delta flere år i arbeidslivet, samtidig som det kan gi mer fritid, bedre livskvalitet og økt likestilling.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2016 foreslår å fjerne kontantstøtten, samtidig som fedrekvoten utvides til 14 uker og det innføres ventestøtte på

samme nivå til de som har søkt, men ikke har fått barnehageplass enda. Dette medlem viser til at det bevilges 75 mill. kroner på å bekjempe ufrivillig deltid i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2016, slik at flere som ønsker å jobbe fullt skal få muligheten til det. Sosialistisk Venstreparti styrker trepartssamarbeidet for likestilling og øker innsatsen mot diskriminering av gravide i arbeidslivet.

Kamp mot fattigdom og forskjeller

Dette medlem vil dele goder og bekjempe klaseskiller. Hvis vi deler mer, skapes det mer, både av økonomiske verdier og gode liv for flere. Derfor fremmer Sosialistisk Venstreparti en politikk for omfordeling. Folk som får god bistand og økonomisk trygghet når de opplever sykdom, arbeidsledighet eller vanskeligheter i livet, klarer bedre å overkomme problemene.

Barn som vokser opp i fattigdom får ikke de samme mulighetene som andre barn. Dette medlem viser til at regjeringen har nylig lagt frem en strategi som skal gjøre hverdagen bedre for barn som vokser opp i fattige familier. Det er positivt, men strategien er på langt nær nok for å redusere barnefattigdomsproblematikken i Norge. For mye av fattigdomspolitikken handler om å avbøte situasjonen for folk som er fattige, i stedet for å bekjempe selve fattigdommen. Samtidig fører regjeringen en politikk som tar oss i motsatt retning, ved å øke skattelettene til de som har mest og kutte i barnetillegget for uføre.

Dette medlem mener det er behov for at partiene på Stortinget går sammen om å gjennomføre mer omfattende tiltak for å få færre fattige barn. Dette medlem viser til Representantforslag 122 S (2014–2015) fra Kirsti Bergstø og Karin Andersen, som inneholder 11 konkrete forslag for å redusere barnefattigdommen i Norge og at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett tar grep for at færre

barn skal vokse opp i fattigdom i Norge, jf. Innst. 66 S (2015–2016).

Fellesskap, ikke privatisering

Dette medlem frykter en utvikling hvor stadig mer av velferden privatiseres og kommersialiseres. Det er i fellesskap vi finner de beste løsningene. Fellesskapsløsninger bidrar til at ulike mennesker kan få like muligheter, uavhengig av lommebok, og at folk møtes av trygge ansatte med tid og tillit til å gi god velferd. Fellesskapsløsninger sikrer at pengene som brukes på velferd faktisk brukes på velferd.

Dette medlem viser til Representantforslag 128 S (2014–2015) fra Karin Andersen, Kirsti Bergstø og Snorre Serigstad Valen om profitt i offentlige finansierte velferdstjenester, hvor man ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal utrede omfanget av profitt fra offentlig finansierte velferdstjenester, og foreslå tiltak som kan sørge for at offentlige midler som bevilges til velferdstjenester, i sin helhet går til dette formålet.

Dette medlem viser også til Representantforslag 109 S (2014–2015) fra Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø, Karin Andersen og Snorre Serigstad Valen om å sikre pensjon ved privatisering, jf. Innst. 67 S (2015–2016). Når offentlig sektor privatiserer virksomhet, går det ofte ut over de ansattes lønns- og pensjonsvilkår. I anbudsrunder i kommunene ser man ofte at det er kutt i pensjon og lønns- og arbeidsvilkår for de ansatte som gjør at private aktører vinner anbud. Særlig eldre arbeidstakere kan oppleve å tape mye på dette, uten mulighet til å påvirke egne rettigheter, kort tid før pensjonsalder. Dette medlem mener det er nødvendig å få på plass en lovendring som gjør det mulig å etablere likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform, jf. sykepleierordningen, eller gir ansatte rett til å beholde minst like gode pensjonsytelser som før ved privatisering av virksomhet i offentlig sektor.

2.6 Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	H, FrP og V	A	Sp	V	SV
Utgifter rammeområde 7 (i tusen kroner)								
600		Arbeids- og sosial- departementet						
	1	Driftsutgifter	183 581	183 400 (-181)	182 081 (-1 500)	183 581 (0)	183 581 (0)	183 581 (0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.						
	21	Spesielle driftsutgifter	61 193	61 126 (-67)	61 193 (0)	61 193 (0)	61 193 (0)	141 193 (+80 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	H, FrP og V	A	Sp	V	SV
	50	Norges forskningsråd	136 862	136 724 (-138)	136 862 (0)	136 862 (0)	136 862 (0)	186 862 (+50 000)
605		Arbeids- og velferds- etaten						
	1	Driftsutgifter	11 217 024	11 211 838 (-5 186)	11 208 524 (-8 500)	11 461 024 (+244 000)	11 250 524 (+33 500)	11 217 024 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	31 309	31 278 (-31)	31 309 (0)	31 309 (0)	31 309 (0)	31 309 (0)
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte	196 940	176 940 (-20 000)	196 940 (0)	168 940 (-28 000)	221 940 (+25 000)	196 940 (0)
606		Trykderetten						
	1	Driftsutgifter	68 923	68 856 (-67)	68 923 (0)	68 923 (0)	68 923 (0)	68 923 (0)
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse						
	1	Driftsutgifter	10 350 000	10 350 000 (0)	10 344 000 (-6 000)	10 350 000 (0)	10 254 000 (-96 000)	10 344 000 (-6 000)
621		Tilskudd til sosiale tje- nester og sosial inklude- ring						
	21	Spesielle driftsutgifter	64 157	64 084 (-73)	64 157 (0)	64 157 (0)	64 157 (0)	64 157 (0)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	177 730	182 730 (+5 000)	177 730 (0)	177 730 (0)	197 730 (+20 000)	177 730 (0)
	70	Frivillig arbeid	90 650	90 650 (0)	90 650 (0)	90 650 (0)	96 650 (+6 000)	90 650 (0)
634		Arbeidsmarkedstiltak						
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv.	26 218	16 166 (-10 052)	26 218 (0)	26 218 (0)	61 218 (+35 000)	26 218 (0)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 089 910	7 089 910 (0)	7 428 910 (+339 000)	7 819 910 (+730 000)	7 239 910 (+150 000)	7 539 910 (+450 000)
	77	Varig tilrettelagt arbeid	1 290 840	1 290 840 (0)	1 331 640 (+40 800)	1 482 840 (+192 000)	1 290 840 (0)	1 290 840 (0)
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	66 710	62 710 (-4 000)	66 710 (0)	66 710 (0)	66 710 (0)	66 710 (0)
640		Arbeidstilsynet						
	1	Driftsutgifter	554 119	564 578 (+10 459)	590 119 (+36 000)	619 119 (+65 000)	564 119 (+10 000)	564 119 (+10 000)
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 420	10 410 (-10)	10 420 (0)	10 420 (0)	10 420 (0)	10 420 (0)
642		Petroleumstilsynet						
	1	Driftsutgifter	220 495	220 280 (-215)	220 495 (0)	220 495 (0)	220 495 (0)	225 495 (+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	30 959	30 938 (-21)	30 959 (0)	30 959 (0)	30 959 (0)	30 959 (0)
643		Statens arbeidsmiljø- institutt						
	50	Statstilskudd	117 205	117 090 (-115)	117 205 (0)	117 205 (0)	117 205 (0)	117 205 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	H, FrP og V	A	Sp	V	SV
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.						
	1	Driftsutgifter	17 793	17 776 (-17)	17 793 (0)	17 793 (0)	17 793 (0)	17 793 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	1 438	1 436 (-2)	1 438 (0)	1 438 (0)	1 438 (0)	1 438 (0)
649		Treparts bransje-programmer						
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransje-programmer	2 757	2 754 (-3)	7 757 (+5 000)	2 757 (0)	2 757 (0)	2 757 (0)
666		Avtalefestet pensjon (AFP)						
	70	Tilskudd	1 660 000	1 660 000 (0)	1 660 000 (0)	1 660 000 (0)	778 000 (-882 000)	1 660 000 (0)
667		Supplerende stønad til personer over 67 år						
	70	Tilskudd	383 700	383 700 (0)	425 200 (+41 500)	383 700 (0)	423 700 (+40 000)	422 500 (+38 800)
872		Nedsatt funksjonsevne						
	21	Spesielle driftsutgifter	14 156	14 142 (-14)	14 156 (0)	14 156 (0)	14 156 (0)	14 156 (0)
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	15 002	15 002 (0)	15 002 (0)	15 002 (0)	15 002 (0)	30 002 (+15 000)
2541		Dagpenger						
	70	Dagpenger	15 264 000	15 264 000 (0)	15 286 500 (+22 500)	15 275 000 (+11 000)	14 672 000 (-592 000)	15 528 000 (+264 000)
2650		Sykepenger						
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv.	36 285 000	36 285 000 (0)	36 285 000 (0)	36 285 000 (0)	36 385 000 (+100 000)	36 285 000 (0)
	71	Sykepenger for selvstendige	1 530 000	1 530 000 (0)	1 530 000 (0)	1 530 000 (0)	1 705 000 (+175 000)	1 530 000 (0)
2651		Arbeidsavklaringspenger						
	70	Arbeidsavklaringspenger	34 230 000	34 230 000 (0)	34 230 000 (0)	34 230 000 (0)	31 926 500 (- 303 500)	34 230 000 (0)
2655		Uførhet						
	70	Uføretrygd	78 824 000	78 824 000 (0)	78 650 000 (-174 000)	78 824 000 (0)	78 642 000 (-182 000)	78 659 000 (-165 000)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.						
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	58 440	46 440 (-12 000)	58 440 (0)	58 440 (0)	58 440 (0)	58 440 (0)
2670		Alderdom						
	70	Grunnpensjon	67 350 000	67 432 000 (+82 000)	66 750 000 (-600 000)	66 722 000 (-628 000)	66 640 000 (-710 000)	66 640 000 (-710 000)
2680		Etterlatte						
	70	Grunnpensjon	1 165 800	1 165 800 (0)	1 164 800 (-1 000)	1 165 800 (0)	1 165 800 (0)	1 165 000 (-800)
		Sum utgifter rammeområde 7	426 110 667	426 155 934 (+45 267)	425 804 467 (-306 200)	426 696 667 (+586 000)	421 939 667 (-4 171 000)	426 141 667 (+31 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	H, FrP og V	A	Sp	V	SV
Inntekter rammeområde 7 (i tusen kroner)								
		Sum inntekter ramme- område 7	4 761 390	4 761 390 (0)	4 761 390 (0)	4 761 390 (0)	4 761 390 (0)	4 761 390 (0)
		Sum netto ramme- område 7	421 349 277	421 394 544 (+45 267)	421 043 077 (-306 200)	421 935 277 (+586 000)	417 178 277 (-4 171 000)	421 380 277 (+31 000)

3. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7

3.1 Resultatområde 1 Administrasjon og utvikling

3.1.1 Kap. 600 Arbeids- og sosialdepartementet

Det foreslås bevilget 183,581 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 180,942 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til Arbeids- og sosialdepartementets viktige oppgaver når det gjelder sysselsettingspolitikken, tiltak mot ufrivillig deltid, forebygge og redusere sykefraværet, hindre utstøting fra arbeidslivet, samt tilrettelegging av yrkeslivet for de som har utfordringer.

Komiteen viser til at en tiltagende internasjonalisering innen handel, næringsliv og økonomi påvirker det norske arbeidslivet og utfordrer våre etablerte standarder. Sosial dumping skaper ikke bare dårlige arbeidsforhold for dem som er direkte berørt, men kan også undergrave et godt og trygt arbeidsliv for alle. En demografisk utvikling, med blant annet økt arbeidsinnvandring, understreker også Arbeids- og sosialdepartementets viktige oppgaver når det gjelder forvaltning, kunnskapsinnhenting og gjennomføring av viktige tiltak innen norsk arbeidsliv.

Komiteen viser videre til Arbeids- og sosialdepartementets viktige oppgave med å sørge for ytelse til de som er alderspensjonister eller av andre årsaker helt eller delvis står utenfor arbeidslivet.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet går inn for en nominell videreføring av driftsbevilgningen til Arbeids- og sosialdepartementet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor man reduserte kap. 600 post 1 med 1,5 mill. kroner.

3.1.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Det foreslås bevilget 248,88 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 247,524 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at Arbeids- og sosialdepartementets egne anskaffelser av forsknings- og utredningsvirksomhet har som formål å gi departementet et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og praksis innen departementets forvaltningsområder. Kapittelet skal dekke hele bredden av departementets fagområde, men fokus vil variere over tid avhengig av særlige kunnskapsbehov. Kapittelet finansierer i hovedsak kjøp av kortsiktige forskningsoppdrag, statistikk og analyser av utviklingen på departementets ansvarsområder, herunder evalueringer av virkemidler og tiltak. Kapittelet finansierer også kunnskapsutvikling knyttet til partssamarbeidet om IA-avtalen og deltakelse i kunnskapsprosjekter i regi av internasjonale organisasjoner.

Komiteen understreker viktigheten av at det i 2016 er satt av 10,2 mill. kroner til kunnskapsutvikling (evalueringer og forsøk) i regi av IA-avtalen og til en årlig fagpolitisk konferanse om IA-samarbeidet.

Komiteen merker seg at som oppfølging av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet gjennomføres en evaluering av godkjenningsordningen i renholdsbransjen, evaluering av utvidet lokalt og regionalt samarbeid mellom statlige etater i bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, og en utredning av etterlevelse av likebehandlingsregler i vikarbyrådirektivet.

Norges forskningsråd (NFR) er regjeringens viktigste verktøy for gjennomføring av forskningspolitikken. NFR mottar tildeling fra i alt 15 departementer.

Komiteen merker seg at regjeringen har fastsatt nye mål for Forskningsrådet som gjelder fra 2015. Målene er:

- økt vitenskapelig kvalitet
- økt verdiskaping i næringslivet
- å møte store samfunnsutfordringer
- et velfungerende forskningssystem
- god rådgivning

Komiteen merker seg at regjeringen gir tilskudd på 15,4 mill. kroner til Senter for seniorpolitikk. Tilskuddet går til drift av senteret, til informasjons- og påvirkningsvirksomhet og til forskning for å styrke kunnskapsutvikling om seniorer og arbeid. Komiteen ser dette som en del av regjeringens målsetting om at flere skal stå lenger i arbeidslivet.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2016, hvor kap. 601 post 21 økes med 5 mill. kroner for å gjennomføre flere søk med likelønnsstandard på flere arbeidsplasser.

POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016, hvor kap. 601 post 50 økes med 50 mill. kroner for å gjennomføre flere forsøk med 6-timersdag.

NY POST 22 UFRIVILLIG DELTID

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett 2016, hvor man øker kap. 601 post 22 med 75 mill. kroner for å styrke innsatsen mot ufrivillig deltid.

3.2 Resultatområde 2 Arbeid og velferd

3.2.1 *Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen*

Det foreslås bevilget 150 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 173,8 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at regjeringen Solberg planlegger oppstart av prosjekt 2 i IKT-moderniseringen i arbeids- og velferdsetaten i løpet av 2016, men merker seg at det fortsatt er en viss usikkerhet knyttet til om den reviderte tidsplanen holder. Komiteen viser i den forbindelse til Innst. 15 S (2014–2015) til statsbudsjettet for 2015, der en samlet komité viste til de store usikkerhetene knyttet til gjennomføring og kostnader ved de tre delprosjektene innen IKT-moderniseringen. Komiteen uttrykte i den forbindelse bekymring for at målene med Nav-reformen ennå ikke er nådd, spesielt når det gjelder manglende resultater for overgang til arbeid. IKT-moderniseringen er en viktig forutsetning for en bedre måloppnåelse i etaten. Komiteen merker seg at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte etter ytterligere kvalitetssikring av prosjekt 2, og at den foreslåtte bevilgningen ikke vil bli disponert før Stortinget har vedtatt en kostnadsramme for prosjektet.

3.2.2 *Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten*

Det foreslås bevilget 11 748,393 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 11 655,185 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 106,090 mill. kroner under kap. 3605 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016) mot 102,844 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at regjeringen Solberg i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2016 foreslår å redusere bevilgningen i 2016 til «Raskere tilbake» med 25 mill. kroner.

Komiteen merker seg at oppfølging av ekspertutvalget som gjennomgikk arbeids- og velferdsforvaltningen, er en av regjeringens hovedprioriteringer i statsbudsjettet for 2016 og gir sin tilslutning til dette. Viktigheten av en arbeids- og velferdsforvaltning som fungerer godt for brukerne, understrekes ytterligere av de økende ledighetstallene i deler av landet og de økte ankomstene av asylsøkere. Komiteen understreker betydningen av at brukerne får god og riktig informasjon i sitt møte med førstelinjen og viser i den forbindelse til enstemmige komitémerknader om dette i Innst. 31 S (2015–2016) til Representantforslag 93 S (2014–2015). Komiteen viser også til Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2014, som ble overlevert Stortinget 21. oktober 2015, der Riksrevisjonen påpeker svakheter blant annet når det gjelder oppfølging av brukere av «Raskere tilbake» og mottakere av arbeidsavklaringspenger. Riksrevisjonen viser også til at økonomisystemet åpner for utilsiktede feil og misligheter, at Nav fortsatt er for sårbar for manipulasjon og svindel, og at det er manglende sikkerhet ved IKT-systemene. Komiteen

merker seg regjeringen Solbergs ambisjon om at forbedringer i Navs kontakt med brukerne skal skje uten at driftsutgiftene økes.

Komiteen viser til komiteens høring torsdag 22. oktober 2015 om statsbudsjettet for 2016. Mange av høringsinstansene, både partene i arbeidslivet og de frivillige organisasjonene, understreket behovet for at Navs oppfølging av brukerne måtte styrkes, og at Nav måtte samarbeide tettere med andre kommunale tjenester, utdanningsinstitusjoner og næringsliv. Flere vektla behovet for styrket kompetanse i førstelinjen i Nav, bedre oppfølging av personer på arbeidsutprøving og bedre rutiner og veiledning i klagesaker. Komiteen understreker at dette er viktige momenter, som bør inngå i oppfølgingen av ekspertutvalgets forslag til forbedringer i Nav.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 605 vert auka med 216 mill. kroner til 11 461 024 kroner.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 og Innst. 2 S (2015–2016), der Arbeiderpartiet under post 1 driftsutgifter, foreslår et beløp som ligger 8,5 mill. kroner lavere enn regjeringens forslag. Beløpet fremkommer ved at Arbeiderpartiet i sitt budsjett går mot å bruke 14,5 mill. kroner til ny medisinsk vurdering etter 6 måneder, samtidig som det foreslås å bruke 6 mill. kroner av denne innsparingen til to nye sentre mot arbeidslivskriminalitet.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at kap. 605 post 1 i Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 vert auka med 244 mill. kroner som følgje av auka løyvingar på kap. 634 post 76 og 77.

Denne medlemmen går imot vidareføring av forsøket med ny medisinsk vurdering etter 6 måneders sjukemelding, slik at driftsbudsjettet til arbeids- og velferdsetaten med denne omprioriteringa blir styrka med 14,5 mill. kroner.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

POST 70 TILSKUDD TIL HELSE- OG REHABILITERINGSTJENESTER FOR SYKEMELDTE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene hvor bevilgningen til ordningen tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, også kaldt «Raskere tilbake», blir redusert med 20 mill. kroner for budsjettåret 2016 slik at bevilgningen for 2016 blir på 177 mill. kroner. Dette er på nivå med gjeldende 2015-bevilgning. Det har vært underforbruk på posten de senere årene, og det er derfor rom for å justere bevilgningen uten at det reduserer aktiviteten i særlig grad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at ordningen «Raskere tilbake» har eksistert siden 2006 etter at partene og myndighetene ble enige om å omdisponere midler fra seniorrabatt på arbeidsgiveravgiften for arbeidstakere over 62 år. Disse medlemmer er kritiske til at midler fra ordningen omdisponeres uten at partene i arbeidslivet konsulteres. Det bør i det videre være et trepartssamarbeid også i utvikling av tiltak som skal bidra til at personer kommer raskere tilbake i arbeid. Partene og myndighetene har avsatt midler gjennom «Raskere tilbake» til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket i Stortinget mellom regjeringspartiene og samarbeidspartiene ble kuttet ytterligere 20 mill. kroner i «Raskere tilbake». Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2016 og går imot ytterligere kutt i «Raskere tilbake» utover det som fremgår av regjeringens forslag på post 70, tilskudd til rehabiliteringstjenester for sykmeldte.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet tidlegare har gått imot norsk deltaking i EaSI-programmets EURES-akse og Progress-akse, jf. høvesvis Innst. 291 S (2013–2014) og Innst. 277 S (2014–2015). Dette reduserer utgiftsbehovet på kap. 605 post 70 med 28 mill. kroner.

3.2.3 *Kap. 606 Trygderetten*

Det foreslås bevilget 68,923 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 67,458 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at Trygderetten er en uavhengig ankeinstans som skal treffe avgjørelser om enkeltpersoners rettigheter og plikter etter lov om folketrygd m.fl. jf. lov av 16. desember 1966, nr. 9 om anke til trygderetten.

Komiteen viser til at saksinngangen i 2014 var på 3 631 saker. Dette er en økning i antall saker på 22 pst. Uføresaker står for den største økningen. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2014 var på 3,7 måneder. Dette er en økning på 0,6 måneder siden 2013, men målet om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 4 måneder ble innfridd. Trygderetten forventer at saksinngangen i 2015 vil være på mellom 4 400 til 4 700 saker. At arbeids- og velferdsetaten har gitt høy prioritet til å behandle sine klage- og ankesaker er en vesentlig grunn til at saksinngangen øker. Komiteen merker seg at for første halvår 2015 har produktivitetsveksten vært på ca. 20 pst., og at dette blant annet har vært mulig på grunn av økt bemanning og ved å prioritere avgjøring av saker foran langsiktig utviklingsarbeid.

Komiteen viser til at bevilgningen er foreslått økt for å øke saksbehandlingskapasiteten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser i tillegg til Stortingets behandling av Prop. 139 L (2014–2015) Endringer i lov om anke til Trygderetten (lovrevisjon) der hovedformålet med revisjonen er å modernisere og tilpasse loven til dagens behov, jf. Innst. 77 L (2015–2016). Disse medlemmer støtter der i all hovedsak regjeringens forslag til endringer, med unntak av forslaget om å avvikle ordningen med legmedlemmer.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

3.2.4 *Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering*

Det foreslås bevilget 345,177 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 327,096 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen meiner sosiale tenester og sosial inkludering best skjer gjennom arbeid lokalt i kommunane. Difor er det etter komiteen sitt syn avgjerande å oppretthalde og styrkje løyvingane i statsbudsjettet til kommuneretta tilskotsordningar, kompetanse- og utviklingstiltak og prosjekt i kommunane retta mot sosialt og økonomisk vanskelegstilte. Komiteen vil særleg trekke fram det bustadsosiale arbeidet og arbeidet mot fattigdom blant barn og barnefamiliar. Gjennom desse tilskotsordningane får kommunane moglegheita til å styrkje det sosiale og førebyggjande arbeidet slik at oppfølginga av låginntektsfamiliar kan bli betre og meir heilskapleg.

Komiteen vil understreke at når tilskot til utviklingsarbeid i kommunane overfor utsette unge no blir fasa ut, er det svært viktig å evaluere tilskotsordninga grundig. Dette med sikte på å kunne utvikle nye ordningar som skal bidra til å styrkje kommunane sitt arbeid med barn og unge i risikosoner.

Friviljug sektor spelar òg ei viktig rolle i velferdssamfunnet, og komiteen meiner det er viktig at regjeringa held fram med å vidareutvikle samarbeidet med ideelle organisasjonar. Det er ei viktig oppgave å leggje til rette for eit arbeidsliv som inkluderer flest mogleg, og syte for eit sosialt tryggleiksnett som tek vare på dei som fell utanfor. Særleg viktig er det å setje i verk tiltak som førebyggjer at nye generasjonar vert råka av fattigdom, og arbeide for å løfte fleire ut av fattigdom og gjere kvardagen enklare for dei som i dag er råka.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Arbeids- og velferdsdirektoratet har kartlagt Nav-kontorenes involvering i saker som omhandler vold i nære relasjoner jf. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014–2017), punkt 16. Disse medlemmer understreker viktigheten av at denne kunnskapen brukes til å øke kompetansen i Nav-kontorene, både når det gjelder gode tjenester til voldsofre og deres barn og når det gjelder forebygging. I det forebyggende arbeidet er det viktig med et godt tverrfaglig samarbeid med andre etater, som politi, barnevern og helsetjeneste.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

POST 63 SOSIALE TJENESTER OG TILTAK FOR VANSKELIGSTILTE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene øker posten med 5 millioner kroner, ut over regjeringens forslag. Flertallet viser ellers til at fattigdom er et stort problem også i Norge, tidlig innsats er derfor viktig. Skal vi klare å bekjempe fattigdom i vårt eget land, er det avgjørende å sikre tiltak for utsatte familier slik at barn og unge ikke faller utenfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringspartiene i budsjettforliket med Venstre og Kristelig Folkeparti øker post 63 med 5 mill. kroner. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 med en rekke satsinger på andre kapitler rettet mot sosiale tjenester og sosial inkludering, som for eksempel økning av bostøtten, Groruddalsatsing og tiltak mot barnefattigdom i storbyer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at i dag er det om lag 84 000 barn og unge som lever i fattigdom i Norge. For noen handler det om ikke å ha mulighet til å delta på ulike fritidsaktiviteter, dra på ferie eller gå på kino og kafé. Mens for andre handler det om muligheten til å kunne ha ordentlige boforhold, kjøpe sunn mat, klær, leker, samt mulighet til å gå i barnehage eller delta på skolefritidsordningen. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det ble foreslått å øke tilskuddet til tiltak i kommunen for å forebygge og redusere fattigdom blant barn og unge med 20 mill. kroner.

POST 70 FRIVILLIG ARBEID

Komiteens medlem fra Venstre viser til det pågående arbeidet med å gjennomgå forslag fra en nordisk arbeidsgruppe under Nordisk ministerråd som har kartlagt innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon, og vurdere hvordan innsatsen for å legge til rette for sosialt entreprenørskap kan videreutvikles. I dag er det altfor mange mennesker i arbeidsfør alder som befinner seg utenfor arbeidslivet. De fleste mottar et minimum av økonomiske ytelser, og mangler deltakelse i sosiale nettverk. Sosialt entreprenørskap kan bidra med å gi flere mennesker mulighet til å skape et levebrød av sine hjertesaker, samtidig som det offentlige får tilført engasjement, entusiasme, individbaserte tilbud og en fornyelse og kvalitetsheving. Det offentlig kan ikke løse alt alene, og det er ikke bare de ideelle organisasjonene som kan bidra med et verdibasert tilbud.

Sosiale entreprenører kan være en skreddersøm som utfyller systemene, og skape gode småskalaløsninger til for eksempel skole, helsevesen, barnevern og kriminalomsorg. I tråd med den kommende nye strategi for sosialt entreprenørskap og for å styrke rammene, kunnskapen og utviklingen på området viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås 5 mill. kroner i startbevilgning til at det opprettes et nasjonalt senter for sosialt entreprenørskap i 2016.

Dette medlem mener at det er viktig å styrke tiltak for å hindre sosial dumping og viser derfor til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det foreslås å styrke Caritas informasjonscenter for arbeidsinnvandrere med 1 mill. kroner.

3.2.5 *Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkeds-tiltak*

Det foreslås bevilget 8 516,078 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016), mot 7 815,240 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Det foreslås 0,202 mill. kroner under kap. 3634 for 2016 mot 0,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at de arbeidsrettede tiltakene utgjør en viktig del av innsatsen for å få flere i arbeid. Tiltakene kan benyttes for å avklare arbeids-evne, å øke mulighetene for overgang til inntektsgivende arbeid, eller å gi et meningsfullt arbeid til personer som har vanskeligheter med å få arbeid på ordinære lønns- og arbeidsbetingelser.

Komiteen er svært opptatt av å legge forholdene til rette for funksjonshemmede i arbeidslivet og støtter regjeringens satsing på tiltaket funksjonsassistanse i arbeidslivet som i 2014 ble en permanent ordning og som senere er styrket ytterligere.

Komiteen merker seg at det kan være vanskelig å planlegge et nøyaktig antall tiltaksplasser innenfor en gitt ramme og at utfordringene er spesielt store i perioder med store endringer på arbeidsmarkedet og i tiltaksnivået, men forutsetter at regjeringen følger nøye med på gjennomføringen av arbeidsmarkedstiltakene slik at Stortingets mål blir nådd i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til økt antall oppsigelser og permitteringer som følge av redusert aktivitet i petroleumsnæringen. Flertallet er glad for at regjeringen følger arbeidsmarkedet tett og ber om at tiltaksbehovet vurderes spesielt nøye i de regionene som er mer utsatt for endringene enn andre, muligheter for omstilling og god kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Flertallet støtter at det blir gitt en bevilgning som vil gi rom for om lag 16 000 tiltaksplasser for ledige og 58 000 tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne, hvorav 9 400 tiltaksplasser innenfor varig tilrettelagt arbeid. Videre støtter flertallet forsøket der arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger, får tilskudd. Dette utgjør ytterligere 500 tiltaksplasser. Samlet tiltaksnivå for ledige og personer med nedsatt arbeidsevne er på om lag 74 000 i 2016.

Flertallet støtter på denne bakgrunn forslaget.

Flertallet mener vekstfremmende tiltak og konkurransedyktige rammevilkår er avgjørende for å skape trygge arbeidsplasser. Flertallet mener i tillegg at det er en lang rekke målrettede tiltak som er avgjørende for å sikre høy sysselsetting og lavest mulig arbeidsledighet.

Flertallet har merket seg at regjeringen fremmet en egen tiltakspakke for å hjelpe ungdom som blir arbeidsledige med rekke virkningsfulle tiltak. Flertallet mener dette er viktige virkemidler for å sikre at unge er i arbeid, arbeidsrettede tiltak eller utdanning. Flertallet har merket seg at ungdom er en prioritert målgruppe for Nav og er tilfreds med dette.

Flertallets hovedprioriteringer for statsbudsjettet 2016 er arbeid, aktivitet og omstilling. Flertallet viser til virkningsfulle prioriteringer under andre rammeområder som skaper aktivitet og bidrar til omstilling av norsk økonomi. I tillegg har flertallet merket seg at regjeringen Solbergs forslag for budsjettåret 2016 gir et høyere samlet tiltaksnivå enn da regjeringen Stoltenberg II gikk av. Flertallet mener det er avgjørende å skape trygge arbeidsplasser, men i tillegg kan tiltaksplasser øke sjansen for å komme tilbake i arbeidslivet.

Flertallet viser i tillegg til at de fleste arbeidsledige er relativt raskt tilbake i arbeid, og at å yte feriepenge som utbetales året etter at den enkelte ble arbeidsledig, fremstår som lite målrettet. Flertallet viser til at andre grupper som har vært utenfor arbeidslivet heller ikke har opptjent feriepenge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er behov for å forsterke tiltakene ut fra den situasjonen som er på arbeidsmarkedet. Ledigheten øker raskt og det er fare for at denne kan bite seg fast. Disse medlemmer foreslår derfor 2 000 flere arbeidsmarkedstiltak, hvorav 500 av disse forbeholdes unge arbeidstakere. Ledigheten i denne gruppa er høy, og Arbeiderpartiet har derfor foreslått en særskilt ungdomspakke i sitt alternative budsjett, hvor det blant annet foreslås at unge under 30 år med dagpenger bør få anledning til å ta utdanning som gir arbeidsrelevant kompetanse. I tillegg foreslår disse

medlemmer et forsøk med Nav Ung i de fylker som er hardest rammet av ledighet.

Disse medlemmer merker seg at det i proposisjonen slås fast at tiltak som er mest mulig lik en ordinær jobb gir best overgang til arbeid. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd foreslås omgjort til en permanent ordning slik at flere kan gis et tilbud om arbeid istedenfor uføretrygd. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg foreslår å videreføre antallet VTA-plasser på 9 400 plasser, og mener dette tallet er for lavt, og foreslår å øke antall VTA plasser med 250. Disse medlemme viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor man økte kap. 634 med 379,8 mill. kroner.

Disse medlemmer er overrasket over at flertallet nok en gang forverrer situasjonen for de arbeidsledige. I løpet av de to siste årene er det gjort endringer i perioden en arbeidstaker kan få lønn etter en konkurs, i feriepenge for de som får dagpenger, karantetiden for dagpenger utvides, og i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre blir det bestemt å skattlegge sluttvederlaget. Til sammen utgjør disse kuttene nærmere 2 mrd. kroner i ordninger til de som er arbeidsledige. Sammenholdt med prioriteringer av skattelette til de som har mest, viser dette flertallets tydelige prioriteringer.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor man går imot forslaget om å skattlegge sluttvederlag og øke karantetiden for arbeidsledige som selv har avsluttet sitt arbeidsforhold.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at det i Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 blir foreslått ei kraftfull styrking av ulike arbeidsmarknadstiltak samanlikna med budsjettframlegget frå regjeringa. Denne medlemmen meiner det er viktig å prioritera tiltak for personar som står svakt i den norske arbeidsmarknaden. Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 634 vert auka med 922 mill. kroner til 9 438 078 000 kroner.

POST 21 FORSØK, UTVIKLINGSTILTAK MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene hvor bevilgningen knyttet til forsøk med tilretteleggingstilskudd innenfor jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne reduseres med 10 mill. kroner slik at bevilgningen for 2016 blir på 16,166 mill. kroner. Det har vært et underforbruk på posten de senere årene, og det er derfor rom for å justere bevilgningen uten at det reduserer aktiviteten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til omtale av Arbeiderpartiets forslag om forsøket Nav Ung under post 76.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringen i 2016 vil videreføre forsøket med tilretteleggingstilskudd for rekruttering av arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne som står utenfor arbeidslivet. Dette medlem mener at dette utviklingstiltaket bør styrkes og viser derfor til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det foreslås å styrke tilretteleggingstilskuddet for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne med 25 mill. kroner.

Dette medlem mener at den stigende ungdomsledigheten generelt, og blant ungdom med minoritetsbakgrunn spesielt, er alvorlig. Tall fra Nav fra september 2015 viser at det i dag er det 22 919 arbeidsløse under 30 år. Dette er nær en tredjedel av alle arbeidsledige registrert hos Nav. I beregner man også unge som ikke er registrert i Nav, som er verken i skole eller jobb, er antallet av FAFO estimert til å være på over 100 000 personer. Utover offentlige virkemidler og tilbud gjennom Nav, mener dette medlem at det offentlige i større grad må støtte opp om ikke-offentlige initiativer og tilbud som er spesielt målrettet mot unge. Ungdom må få tilbud om jobbsøkningskurs og veiledning på et tidlig tidspunkt, for å forebygge ledighet før den inntreffer og supplere Navs tjenester. I dag eksisterer det ikke tilstrekkelig med slike tilbud for å forebygge ungdomsledighet. Man må være registrert arbeidsledig for å få jobbsøkerhjelp fra Nav, og skolepensum gir ikke tilstrekkelig kunnskap på dette feltet. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det foreslås at det for 2016 brukes 10 mill. kroner i tilskudd til JobbX – en avdeling ved Stiftelsen Antirasistisk Senter. Tiltaket skal forebygge ungdomsledighet gjennom korte, gratis jobbsøkningskurs, jobbveiledning, veiledning gjennom e-læringsplattformer mm. Dette tiltaket foreslås iverksatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet (kap. 634 post 21) som et nytt utviklingstiltak.

POST 76 TILTAK FOR ARBEIDSSØKERE

Komiteen viser til at det er gjort tilpassinger i regelverket for Bedriftsintern opplæring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil øke bedriftenes muligheter til å bruke bedriftsintern opplæring (BIO). For å styrke kompetansen og opplæringsmulighetene til ansatte i bedrifter som er rammet av nedgangskonjunkturen, vil disse medlemmer gjøre det lettere å få støtte

til arbeidsmarkedstiltaket bedriftsintern opplæring (BIO), og peker i den sammenheng på skriftlig spørsmål om bedriftsintern opplæring Dokument nr. 15:1448 (2014–2015). Disse medlemmer går inn for å endre regelverket slik regjeringen Stoltenberg gjorde i 2009 slik at også bedrifter som blir rammet av markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold, kan bli innvilget støtte til BIO.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bedriftsintern opplæring slik at bedrifter som blir rammet av markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold, midlertidig kan bli innvilget støtte.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at ledigheten stiger raskt, og allerede før budsjettet er behandlet er de prognoser som regjeringen har lagt frem for 2016 en realitet. Disse medlemmer mener derfor at det er nødvendig å øke innsatsen utover de forslag som er lagt frem av regjeringen. Nivået på tiltaksplasser er foreslått på samme nivå som i 2013 til tross for at arbeidsledigheten er høyere. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2016 der det foreslås å øke antall tiltaksplasser med 2 000 der 1 000 plasser rettes inn mot de som har nedsatt arbeidsevne. 250 plasser rettes inn mot ungdom innenfor begge ordninger, ordinær og nedsatt arbeidsevne. For ytterligere å øke innsatsen mot arbeidsledighet blant unge, foreslår disse medlemmer at det settes i gang et forsøksprosjekt med Nav Ung i de fylkene som er hardest rammet. Målet er å få flere ungdommer under 30 år ut i arbeid.

Disse medlemmer mener at unge må få en enda tydeligere prioritering i hele Nav-systemet. Både oppfølgingen, arbeidsmarkedstiltakene og arbeidsformidlingen må styrkes og skreddersys for å få ungdom ut i arbeid. Målet må være at Nav skal kunne greie å snu ungdom i døra. Nav Ung skal ha særskilt kompetanse på ungdommers behov og utfordringer på arbeidsmarkedet, og ha som mål at ungdommer skal inn i jobb eller utdanning innen 3–6 måneder.

Disse medlemmer mener dedikerte ungdomskonsulenter vil gjøre det trygt og forutsigbart for ungdommene å møte det omfattende Nav-systemet alene. Dette skal komme som en styrking av eventuelle allerede eksisterende ungdomsteam. Nav Ung skal også drive oppsøkende og forebyggende arbeid overfor skoleelever i samarbeid med rådgivningstjenesten ved videregående skoler. Forsøksordningen skal innrettes mot Vestlandet, der arbeidsledigheten nå er spesielt stor, og evalueres etter to år for å vurdere en permanent nasjonal ordning. Disse

medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor det settes av 40 mill. kroner til forsøksordningen.

Disse medlemmer mener Nav Ung er en videreføring av styrkingen av ungdomsgarantiene regjeringen Stoltenberg II foretok i forbindelse med statsbudsjettet for 2013, der man bevilget 30 mill. kroner for å sikre raskere og bedre oppfølging av ungdom i alderen 20–29 i møtet med Nav. Den styrkede garantien, kalt Ungdomsløftet, skulle gi de unge hjelp og bistand skreddersydd ut fra deres situasjon og innen en måned få utarbeidet en aktivitetsplan som viser veien til arbeid. Intensjonen i den nye satsingen var å snu unge i døren hos Nav, og gjennom tettere, raskere og mer relevant oppfølging kunne få dem ut i arbeid og aktivitet, i stedet for lange stønadsperioder. Ungdomsløftet er basert på intensjonen i Nav-reformen om at ingen er like, og at alle trenger tilpasset individuell oppfølging, enten dette er CV-kurs, rusbehandling, medisinsk behandling, arbeidstrening- eller tiltak. De som i dag kan nyttiggjøre seg av arbeidsmarkedstiltak på veien til arbeid, har allerede rett og krav på dette. Ventetidene er for lange og må reduseres, likeså ventetiden i overgangen mellom tiltak.

Disse medlemmer viser til rapporten fra Fafo om mangelfulle resultater når det gjelder ungdomsgarantien og er bekymret for at ungdomsgarantiordningene ikke fungerer tilfredsstillende. Disse medlemmer har derfor foreslått et eget prosjekt – Nav Ung – som skal følge opp ungdom i de fylkene som er hardest rammet av ledighet. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 med en egen ungdomssatsing, samt satsinger på andre områder, der blant annet skolehelsetjenesten styrkes og lærlingtilskuddet økes for å motvirke at ungdom faller ut av skolen.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 gjev rom for at 5 000 fleire personar kan delta i arbeidslivet gjennom den nye ordninga med varig lønstilskot til arbeidsgjevar (erstattar TULT frå nyttår). Denne medlemmen meiner dette er eit særst viktig tiltak for å hjelpa personar som står svakare på arbeidsmarknaden og prioriterer difor ei kraftfull satsing av denne ordninga samanlikna med budsjettframlegget frå regjeringa. Denne medlemmen viser vidare til at budsjettframlegget frå Senterpartiet gjev rom for 2 000 fleire tiltaksplasser for personar med nedsett arbeidsevne. Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 634 post 76 vert auka med 730 mill. kroner til 7 819 910 000 kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at det nå må gjøres en ekstra innsats for å forhindre at

ikke disse støttes varig ut av arbeidslivet, og mener at viktige samarbeidspartnere som Attføringsbedriftene og Vekstbedriftene med fordel kan benyttes enda mer i dette arbeidet. Dette medlem vil derfor omprioritere 1 000 tiltaksplasser fra «ordinære plasser» til «varig tilrettelagte» tiltaksplasser. En slik omprioritering vil medføre en merkostnad på ca. 42 mill. kroner. Dette medlem mener at den samlede ramme for varig tilrettelagt arbeid ikke må svekkes. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det ble foreslått en økt bevilgning på 42 mill. kroner til dette formålet. Dette medlem støtter derfor ikke regjeringens forslag om at det gis fullmakt til å omdisponerer inntil 10 pst. av bevilgede midler under kap. 634 post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

Dette medlem mener at lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger er et bra tiltak for at få folk fra arbeidsavklaringspenger til jobb. Dette medlem viser i den forbindelse til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det foreslås en dobling i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger, det vil si en økning med 500 plasser til totalt 1 000 plasser med samlede kostnader på 53,5 mill. kroner. Dette er dog en provenynøytral ordning innenfor en ramme på 53,5 mill. kroner hvor utbetalingene til arbeidsavklaringspenger reduseres tilsvarende.

Dette medlem viser til endringene i arbeidsmiljøloven og sosialtjenesteloven, Prop. 39 L (2014–2015), Innst. 208 L (2014–2015), Lovvedtak 54 (2014–2015), hvor flertallet mente at, sitat:

«tidsubestemt lønstilskudd (TULT) bør brukes i noe større grad for å øke yrkesdeltakelsen til personer av ulike årsaker ikke kan yte fullt, men likevel ha mye å bidra med i arbeidslivet»

samt at forsøket med tidsubestemt lønstilskudd (TULT) fra 1. januar 2016 blir erstattet av en ny, varig lønstilskuddsordning som bygger på erfaringene fra forsøket med TULT. Dette medlem viser derfor til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås å styrke ordningen med tidsubestemt lønstilskudd (ny, varig lønstilskuddsordning pr. 1. januar 2016) med 500 ekstra plasser i ordning hvilket betyr en økning på 61 mill. kroner. Dette vil sikre flere av dem som er i ferd med å falle ut av arbeidsmarkedet på grunn av sykdom eller andre årsaker, og gi mer fleksible muligheter til dem som er ute av arbeidsmarkedet. I forlengelse herav viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til

statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016) hvor det foreslås å utvide ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd for å få flere kvinner med innvandrerbakgrunn ut i arbeidslivet med 27 mill. kroner. Konkret foreslås ordningen å utvides til maksimalt to år, i forhold til ett år i dag, og til 75 pst. lønnstilskudd, i forhold til 50 pst. i dag, for kvinner med innvandrerbakgrunn som ikke har vært i lønnet arbeid de siste to årene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016, hvor man øker kap. 634 post 76 med 300 mill. kroner for å innføre en ny ungdomsgaranti som gir unge under 25 år som ikke er i skole eller arbeid rett til arbeid, kompetansesigevende aktivitet, veiledning og/eller utdanning innen tre måneder. Dette medlem vil understreke at det er et stort behov for oppfølging av unge arbeidsledige som følge av at arbeidsledigheten har økt mye det siste året.

Dette medlem mener at den økende arbeidsledigheten også har gitt et større behov for flere tiltaksplasser. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016, hvor man øker antall tiltaksplasser for personer med nedsett arbeidsevne med 500.

POST 77 VARIG TILRETTELAGT ARBEID

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merket seg at det i høringen ble etterlyst flere plasser for varig tilrettelagt arbeid og at det ikke finnes tall for hvor mange som venter på en plass i denne ordningen. Disse medlemmer mener at arbeid er viktig for alle, og det er derfor viktig at vi gir de som har mulighet til å delta i arbeidslivet en slik mulighet. Disse medlemmer foreslår derfor å øke antallet plasser i VTA-ordningen med 250 plasser i sitt alternative statsbudsjett for 2016.

Disse medlemmer mener også det er viktig at VTA-ordningen ses på som andre arbeidsmarkeds-tiltak og at tiltakene også i fremtiden blir organisert som en statlig ordning.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 634 post 77 økes med 40,8 mill. kroner.

Disse medlemmer vil også bemerke at en praksis der det overføres midler fra post 77 til post 76 er uheldig og vil derfor stemme imot omdisponeringsfullmaktens romertall III Punkt 2.

Medlemmen i komiteen fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet foreslår å auka talet på VTA-plassar med 2 000 i 2016 samanlikna med framlegget frå regjeringa. Denne medlemmen meiner det er viktig at fleire får tilbod om VTA-plass.

Denne medlemmen viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 634 post 77 vert auka med 192 mill. kroner til 1 482 840 000 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at antall plasser for varig tilrettelagt arbeid øker med 500 i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016, hvor man øker kap. 634 post 77 med 81 mill. kroner.

POST 78 TILSKUDD TIL ARBEIDS- OG UTDANNINGSREISER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene hvor bevilgningen til tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser blir redusert med 4 mill. kroner slik at bevilgningen for 2016 blir på 57 mill. kroner. Mindrebehovet skyldes lavere gjennomsnittlige kostnader pr. bruker, og det er derfor fremdeles rom for å justere bevilgningen uten at det reduserer aktiviteten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er ikke enig i en slik nedprioritering.

3.2.6 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 47 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 60 mill. kroner i saldert budsjett for 2015. Likeledes foreslås det 31,230 mill. kroner under kap. 3635 for 2016 mot 28,491 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen merker seg at den betydelige nedgangen i antall mottakere av ventelønn, som har vært de senere årene, har fortsatt. Nedgangen siste år er 22 pst. Fortsatt er det slik at de fleste mottakere er over 60 år, og det forventes at et fåtall av dem får seg ny jobb før de når alderspensjonsalder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det tidligere har blitt foreslått at ventelønn og vartpenger ikke skal tildeles nye mottakere. Disse ordningene ble etablert for nesten 100 år siden, i henholdsvis 1918 og 1917. Begrunnelsen den gang var at statlig ansatte den gang trengte en inntektssikring hvis de mistet jobben. I dag vil alle ansatte som skulle miste jobben omfattes av andre ordninger. De nye ordningene er oftest mer hensiktsmessige, både for den enkelte og for samfunnet.

Flertallet viser til at det er et tverrpolitisk mål å få flest mulig seniorer til å stå i arbeidslivet. For den

enkelte arbeidstaker er det beste å beholde tilknytningen til arbeidslivet og selv tjene til livets opphold. Seniorer er en verdifull ressurs for de fleste virksomheter, og ordningene med ventelønn og vartpenger kan i noen tilfelle bidra til å holde mottakerne utenfor arbeidslivet.

Flertallet viser for øvrig til Prop. 2 L (2015–2016) om endringer i lov om statens tjenestemenn m.m. og lov om Statens pensjonskasse mv. (utfasing av statens ventelønnsordning og vartpengeordninga).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at ordningen med ventelønn og vartpenger er viktige virkemidler ved omstilling i statlig sektor. De ansatte som har krav på ventelønn har krav på fortrinnsrett til stilling i staten i tre år. Det er liten grunn til å tro at det å fjerne ordningen vil bidra til at eldre arbeidstakere tas bedre vare på i omstillingsprosesser. Tvert imot bidrar nettopp det at virksomhetene i utgangspunktet skal dekke kostnader til ventelønn til at arbeidstakerne heller blir vurdert til andre arbeidsoppgaver i organisasjonen. Disse medlemmer viser til de respektive partienes merknader til Prop. 2 L (2015–2016) om endringer i lov om statens tjenestemenn mm og lov om Statens pensjonskasse mv (utfasing av statens ventelønnsordning og vartpengeordninga), der Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti går imot endringene.

3.2.7 *Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far*

Det foreslås bevilget 3 828,1 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 3 620,280 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens føringer og understreker at formålet med stønadene i kap. 2620 postene 70–75 er å bidra til at enslige forsørgere skal bli i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen våren 2015 kom med flere forslag til flere endringer i folketrygdlovens kap. 15 stønad til enslig mor eller far for å forenkle regelverket og understøtte målet om selvforsørgelse ved arbeid. Endringene trer i kraft 1. januar 2016, og innebærer blant annet sanksjonsregler om inaktivitet og trygdemisbruk og krav om at utdanning må være vurdert som nødvendig og hensiktsmessig for å komme i arbeid for å oppfylle aktivitetskravet til overgangsstønaden. Regelendringene er ytterligere omtalt i Prop. 115 L (2014–2015), Innst. 353 L (2014–2015) som Stortinget vedtok 18. juni 2015.

Komiteen viser til at om lag 18 500 personer vil motta overgangsstønad i gjennomsnitt i 2015. Antallet mottakere anslås å falle til i gjennomsnitt 18 100 personer i 2016.

Komiteen viser til at sammenliknet med saldert budsjett 2015 bidrar trygdeoppkjøret i 2015 og anslått effekt av trygdeoppkjøret i 2016 til å øke utgiftsanslaget under posten med til sammen 103 mill. kroner.

Komiteen viser også til at regelendringer omtalt i Prop. 115 L (2014–2015), jf. Innst. 353 L (2014–2015), bidrar til å redusere utgiftene i 2016 med 69,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet peker på at regjeringen Solberg nylig foreslo en rekke endringer i overgangsstønaden i Prop. 115 L (2014–2015), jf. Innst. 353 L (2015–2016). Arbeiderpartiet støttet noen av disse, men ikke de med dårlig sosial profil. Det gjaldt blant annet forslaget om å kutte overgangsstønaden når barnet var seks år.

Disse medlemmer minner for øvrig om regjeringens forslag til kutt i uføres barnetillegg i forbindelse med statsbudsjettet for 2015. Forslaget føyer seg inn i rekken av forslag som viser en usosial profil fra regjeringen.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der særfrådraget for einslege forsørgjarar vert auka utover pris- og lønsvekst til 50 800 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader ved behandlingen av Prop. 115 L (2014–2015), jf. innst. 353 L (2014–2015). Dette medlem frykter at flere av endringene som ble vedtatt gjennom denne innstrammingen av regelverket vil kunne gi aleneforsørgere en vanskeligere økonomisk situasjon.

3.2.8 *Kap. 2650 Sykepenger*

Det foreslås bevilget 40 769,704 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 39 674,820 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at sykepenger bevilges som en overslagsbevilgning og vil dermed justeres etter behovet.

Komiteen viser til at regjeringen har uttrykt at den står fast ved IA-avtalens enighet om at sentrale hovedtrekk i ordningen som kompensasjonsnivå, lengde på sykmeldingsmeldingsperioden og arbeidsgivers medfinansieringsansvar ikke skal foreslås

endret, verken for arbeidstakere eller arbeidsgivere, med mindre partene er enige om det.

Komiteen vil arbeide for å redusere sykefraværet og viser til den nye IA-avtalen, innføring av nasjonale mål om økt bruk av gradert sykemelding og tidligere intervensjon i sykemeldingsperioden. Komiteen viser til at arbeidsgiver, arbeids- og velferdsetaten og ikke minst den enkelte har oppfølgings- og aktivitetskrav. Det er viktig at dette følges grundig opp for å videreføre arbeidet med å redusere sykefraværet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at sykefraværet er stabilt over tid. Det bør være et viktig satsingsområde å arbeide for at sykefraværet synker til et lavere nivå. Fravær fra arbeid er ikke bra for den enkelte arbeidstaker, virksomheten eller samfunnet.

POST 70 SYKEPENGER FOR ARBEIDSTAKERE MV.

Komiteen viser til at Norge er blant de OECD-landene som har det mest kjønnsdelte arbeidsmarkedet. Komiteen mener dette er uheldig og vil understreke at arbeidslivet er en viktig arena for å gjennomføre reell likestilling.

Komiteen vil vise til at det fortsatt er vanskeligere for unge kvinner å få jobb enn unge menn og viser til at det er under ett år siden Likestillings- og diskrimineringsombudet meldte at unge kvinner som planlegger å få barn stiller svakere i jobbkøen. Komiteen har registrert at enkelte anbefaler kvinner å få barn før de går inn i arbeidslivet, men komiteen mener en slik tankegang er håpløst gammeldags og vil i stedet iverksette tiltak slik at ikke arbeidsgivere blir belastet unødige når en kvinnelig arbeidstaker blir gravid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at antallet ledige unge menn (15–29 år) har hele det siste året (2015) ligget mellom 20 og 30 pst. høyere enn antallet ledige unge kvinner. Også for de siste fem årene er sysselsettingen blant unge kvinner høyere enn for unge menn.

Disse medlemmer viser til at i behandlingen av interpellasjon nr. 35 (2014–2015) påpekte barne-, likestillings- og inkluderingsministeren at diskrimineringsvernet generelt er sterkt. Samtidig påpekte statsråden at i tillegg til et godt diskrimineringsvern trengs det et sterkt og godt håndhevingsapparat. Regjeringen har startet en utredning av dagens håndhevingsapparat. Utredningen tar sikte på å skille lov- og håndheverrollen og pådriverrollen, med siktemål å styrke hele lov- og håndhevingen. Disse medlemmer er av den oppfatning at dette arbeidet vil være

et av de viktigste grepene for å minske diskriminering i arbeidslivet, blant annet av unge kvinner som vurderer å bli gravid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at sykefraværet fortsatt er høyere hos kvinner enn hos menn, og det er grunn til å etterlyse enda større innsats for å se på årsakene til dette. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen i år ikke kommer med forslag som svekker sykepengeordningen, men er uenig i at det skal innføres normerte sykemeldingsperioder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den forbindelse til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor man reduserte kap. 762 post 70 med 20 mill. kroner, jf. Rammeområde 15 Helse- og omsorg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til interpellasjon nr. 35 (2014–2015) fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud til Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne. Bakgrunnen for interpellasjonen var Likestillings- og diskrimineringsombudets rapport som viste at svært mange gravide opplevde diskriminering og at de som var midlertidig ansatt opplevde dette mest. Diskrimineringen gjelder ved ansettelser, forbigåelse, endringer i arbeidsoppgaver mm. Det er derfor andre virkemidler som er mer målrettet enn forslaget fra Venstre om at arbeidsgiver slipper å betale sykepenger. Det gjelder blant annet å gi ombudet sanksjonsmyndighet, styrke opplysningsarbeid både hos ombud og tilsyn, samt å gi likestillingssettene bedre økonomi.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at styrke sykelønnsordningen tilsvarende 100 mill. kroner ved å frita arbeidsgiver for ansvar for sykepenger (arbeidsgiverperioden) for kvinner ved svangerskap.

POST 71 SYKEPENGER FOR SELVSTENDIGE

Komiteens medlem fra Venstre ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. Ikke bare fordi det er en urimelig forskjellsbehandling, men også fordi det er til hinder for et innovativt og nyskapende næringsliv, som trenger flere gründere og selvstendig næringsdrivende. En likestilling av disse rettighetene vil også legge

bedre til rette for at flere kvinner vil våge å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dette medlem mener at Venstres gjennomslag i årets statsbudsjett 2015 for å likestille selvstendige næringsdrivende og lønnsinntakere når det dreier seg om omsorgs- og pleiepenger er et skritt i den riktige retning. Dette medlem vil videre likestille selvstendig næringsdrivende med vanlige arbeidstakere når det gjelder rett til sykepenger. Som et ledd i en forpliktende opptrappingsplan mot full likestilling, viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det gis rett til 80 pst. dekning av sykepenger fra 17. dag. I dag er dekningsgraden 65 pst. En slik endring vil være viktig for de selvstendig næringsdrivende og har en samlet kostnad på 175 mill. kroner med innføring fra 1. januar 2016.

3.2.9 *Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger*

Det foreslås bevilget 34 944,8 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 34 110,3 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at ordningen med arbeidsavklaringspenger erstattet rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønning fra og med 1. mars 2010. Arbeidsavklaringspenger gis til personer som har fått redusert sin arbeidsevne med minst 50 pst. på grunn av sykdom eller skade. Gjennomsnittlig antall mottakere av arbeidsavklaringspenger var 169 000 i 2012 og 157 000 i 2014. Nedgangen i antall brukere skyldes en reduksjon i antall nye mottakere, og at mange av mottakerne har nådd maksimal grense for hvor lenge man kan motta arbeidsavklaringspenger.

Komiteen mener det er hensiktsmessig å se arbeidsavklaringspenger og uføretrygd i sammenheng. Tiden hvor personer er mottakere av arbeidsavklaringspenger bør i størst mulig grad benyttes konstruktivt for den enkelte, og i minst mulig grad fungere som mellomstasjon på veien til uføretrygd. For den enkelte vil det være positivt å finne muligheter til å benytte seg av restarbeidsevne, heller snarere enn senere.

Komiteen viser for øvrig til at regjeringen har sendt ut høring om forslag til endring i regelverket til arbeidsavklaringspenger. Høringsfristen var 30. oktober 2015, og saken forventes fremmet for Stortinget en gang i 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at arbeidsavklaringspenger skal avklare den enkeltes mulighet for å kunne fortsette i arbeid. For noen er det opplagt at uføretrygd er

den permanente ordningen og i slike tilfeller er det fornuftig med rask avklaring. Mange som har lang etterbehandling og rehabilitering, etter for eksempel kreftoperasjoner, vil ha behov for lengre tid for å kunne avklares endelig. Muligheten for kombinasjon av arbeid og AFP kan bidra til at flere kommer tilbake i yrkeslivet. Også for ungdom som har falt ut av skole og arbeidsliv er det riktig både for den enkelte og for samfunnet å prøve ut alle muligheter før en blir utdefinert av arbeidslivet. Kostnader ved varig uføretrygd overstiger på sikt kostnader ved å prøve ut forskjellige tiltak for ungdom.

Disse medlemmer mener det er viktig at vi har en uføretrygd som gir et anstendig og godt liv, også dersom man blir for syk til å kunne jobbe. Folk som i kortere eller lengre tid ikke klarer å delta i arbeidslivet, må ha ytelser som sikrer et verdig liv. Ingen arbeidsuføre blir friske av å leve i fattigdom.

Komiteens medlem fra Venstre mener at dagens periode på 4 år hvor det er mulig å motta arbeidsavklaringspenger er for lang i forhold til formålet med å få en raskest mulig avklaring og en raskest mulig tilbakeføring til arbeidslivet for flest mulig. Dette medlem viser derfor til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås en reduksjon i maksimal varighet fra 4 til 3 år, hvilket vil ha en netto innsparingseffekt på 2,25 mrd. kroner gitt at om lag den samme andel som går fra arbeidsavklaringspenger til arbeid etter endt periode i dag også gjør det ved en avkortning av perioden det er mulig å motta denne ytelsen. Dette medlem understreker at det i forhold til Venstres forslag fortsatt vil være gode overgangs- og unntaksordninger for dem som åpenbart har behov for mer enn 3 år for å bli avklart mot arbeid, uføretrygd eller annet.

3.2.10 *Kap. 2655 Uførhet*

Det foreslås bevilget 78 975 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 78 194 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at kapitlet omhandler overslagsbevilgninger og at det således vil justeres i tråd med behovet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at det høye antall uføre er bekymringsverdige og arbeidet med å skape et arbeidsliv som har plass til flere er viktig, og det vises således til en lang rekke mulige tiltak, deriblant styrking av Nav og andre hjelpemidler som kan få flere i arbeid. Det er også slik at den generelle økonomiske situasjonen og

temperaturen i arbeidsmarkedet indirekte påvirker andelen uføre blant befolkningen i arbeidsfør alder.

Komiteen viser til viktigheten av å ha en god uføreordning som er et sosialt sikkerhetsnett for mennesker som av forskjellige årsaker ikke kan stå i arbeid lenger. Det er derfor viktig at vi har en uføretrygd som gir et anstendig og godt liv, samtidig som det er viktig at det alltid skal være lønnsomt å jobbe.

Komiteen viser til nye regler for uføreytelser som ble vedtatt 16. desember 2011 etter forslag fra regjeringen Stoltenberg av et enstemmig storting. Disse endringene trådte i kraft 1. januar 2015 og vil være viktig med tanke på at det nå er lettere å kombinere arbeid og uføretrygd og sørger for en skattemessig likebehandling av lønnsinntekt og uføretrygd. Hovedendringene medfører at uføretrygd nå skattlegges som lønn. Dette medfører økt skatt for uføretygdede, noe som kompenseres av høyere uføretrygd.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at de aller fleste kommer mer eller mindre likt ut netto som i dag eller bedre. Noen få tapte på omleggingen da fradraget for gjeldsutgifter også likestilles med resten av befolkningen. For å bidra til en mer smidig overgang for dem som tapte mest som følge av redusert verdi av fradrag for gjeldsutgifter, ble det innført en overgangsordning for denne gruppen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at arbeids- og sosialkomiteen, etter anmodning fra Arbeiderpartiet, ba om at Stortinget gjennomførte en initiativdebatt om virkningene av uførereformen. Debatten fant sted i Stortinget 7. april 2015. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen etter debatten valgte å utvide overgangsordningen for uføre med gjeld fra å omfatte personer som tapte mer enn 6 000 kroner, til å omfatte personer som tapte mer enn 4 000 kroner. Disse medlemmer viser imidlertid til at ordningen er midlertidig og skal fases ut over en treårsperiode. Disse medlemmer viser i den forbindelse til sine merknader i Innst. 15 S (2014–2015) til statsbudsjettet for 2015, om Stortingets forutsetning i Innst. 80 L (2011–2012) til Prop. 130 L (2011–2012) om ny uføretrygd, som var at uføre før 1. januar 2015 ikke skulle komme dårligere ut. Disse medlemmer ba derfor regjeringen snarest mulig komme tilbake med en vurdering av en mer permanent løsning. Det vises i den forbindelse til arbeids- og sosialkomiteens høring til budsjettet for 2015, der flere av høringsinstansene tok opp situasjonen for uføre som har fått mindre utbetalt enn de

hadde før omleggingen til ny uføretrygd, i strid med Stortingets forutsetninger.

Komiteen merker seg at de endelige virkningene av uførereformen først vil fremgå når likningen for 2015 foreligger, og ser frem til at regjeringen på egnet måte kommer tilbake til Stortinget med dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til proposisjonen (side 78), der regjeringen opplyser at 60 pst. av uførepensjonistene pr. 31. desember 2014 vil få en høyere nettoinntekt etter omleggingen, mens 127 000 vil oppleve det motsatte. 59 000 er anslått å få en nedgang i nettoinntekt på 4 000 kroner eller mer. Et flertall av disse vil omfattes av overgangsordningen, men 19 000 vil tape mer enn 4 000 kroner uten å være omfattet. I tillegg vil 68 000 få en nedgang i inntekt fra 4 000 kroner og nedover. Disse medlemmer viser til budsjetthøringen, der flere av høringsinstansene etterlyste tiltak for å rette opp utilsiktede konsekvenser.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til innspill i budsjetthøringen fra Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO), som opplyste at de skulle kartlegge situasjonen for uføre med gjeld og uføre med bostøtte og ha tall for dette i løpet av januar 2016. Når det gjelder faren for tapt bostøtte som følge av økt brutto ytelse, viser disse medlemmer til de forsikringene regjeringen har gitt om at uføre skal skjermes for dette gjennom målrettede tiltak, først med en midlertidig løsning for dem som risikerte tap i bostøtte allerede fra 1. januar 2015, deretter gjennom en permanent skjermingsordning fra 1. juli 2016 (se for eksempel Dokument nr. 15:780 (2014–2015)).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016, der det foreslås en økning i bostøtten med 200 mill. kroner utover regjeringens forslag. For øvrig vises til Innst. 16 S (2015–2016) fra kommunal- og forvaltningskomiteen om dette temaet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti til statsbudsjettet for 2015 og fremmer forslaget igjen:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av uførereformen for å finne en langsiktig løsning for dem som opplever å få redusert nettoinntekt fra 1. januar 2015.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser videre til at regjeringen i budsjettforslaget for 2015 foreslo omfattende kutt i barnetillegget til uføre. Gjennom budsjettforliket i Stortinget med støttepartiene Kristelig Folkeparti og Venstre, ble kuttet begrenset til et tak på 95 pst. av tidligere inntekt. Disse medlemmer viser til sine merknader i Innst. 15 S (2014–2015) til statsbudsjettet for 2015, der Arbeiderpartiet gikk imot disse kuttene i det behovsprøvde barnetillegget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at terskelen for personer med uføretrygd til å prøve seg i arbeidslivet blir nå lavere da man har uføretrygden å falle tilbake på hvis man ikke har helse til å jobbe allikevel. Endringene medfører også at flere terskeeffekter i tidligere regelverk, som gjorde det ulønnsomt for uføre å arbeide mer, faller bort og bidrar således til å styrke arbeidslinjen og insentivene for å benytte seg av eventuell restarbeidsevne.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at hensikten med den nye uføretrygden er å gjøre det enklere å kombinere trygd og arbeid. For mange uføre med arbeidsevne vil dette medføre en velferdsforbedring. Disse medlemmer viser imidlertid til at mange uføre som gjerne vil jobbe helt eller delvis, opplever å bli utstøtt eller utestengt fra arbeidslivet. 87 000 personer (jf. høringsnotat fra FFO til statsbudsjettet for 2016) med nedsatt funksjonsevne oppgir at de ønsker arbeid, men uten å få det. I den forbindelse vises det til avtalen om et inkluderende arbeidsliv og viktigheten av at avtalepartnerne prioriterer delmål 2, hindre frafall og øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016, med en rekke tiltak utover regjeringens forslag, for personer som ufrivillig står utenfor arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 15:554 (2013–2014) med spørsmål fra Arbeiderpartiet om hvor stor andel av de yngre uføre med psykiske lidelser som er ofre for vold i nære relasjoner, og der statsråden svarer at det ikke finnes noen slik oversikt. Det vises i den forbindelse til regjeringens statusrapport for handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014–2017) punkt 12 om styrket forskning rundt helsemessige konsekvenser av vold i nære relasjoner. Disse medlemmer understreker viktigheten av at denne forskningen også ser nærmere på i hvilken grad de helsemessige konsekvensene fører til at ofre og deres barn etter hvert blir uføre som følge av de fysiske og psykiske skadene de påføres av denne volden. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til Arbeiderpartiets alternative statsbud-

sjett for 2016, der det foreslås en betydelig satsing utover regjeringens forslag til forebygging av vold i nære relasjoner og til oppfølging av ofrene. En samlet oversikt over satsingen på flere departementers budsjetter er tatt inn i justiskomiteens innstilling til statsbudsjettet for 2016 (jf. Innst. 6 S (2015–2016)).

Disse medlemmer viser til Innst. 2 S (2015–2016). Disse medlemmer går imot å bruke 2,7 mrd. kroner på en generell økning av pensjonene til alle pensjonister, uansett inntektsnivå. I stedet foreslår Arbeiderpartiet en økning på 4 000 kroner pr. år til enslige med minsteytelser, mens budsjettforliket i Stortinget mellom regjeringspartiene og samarbeidspartiene kun omfatter enslige minstepensjonister med alderspensjon. Det vises til nærmere omtale og forslag under kap. 2670 Alderspensjon og i Innst. 106 L (2015–2016) til Prop. 11 L (2015–2016). For uførekapitlet isolert sett, innebærer dette en mindre-utgift til uføretrygd for 2016 på 174 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at uførereformen ble gjennomført på en måte som førte til at mange gikk ned i nettoinntekt. Dette medlem viser til at denne gjennomføringen ikke var i tråd med Stortingets forutsetninger for gjennomføringen av reformen. Man har sett et stort omfang av utilsiktede konsekvenser og personer som går ned i nettoinntekt. Dette medlem mener at det gir behov for en varig kompensasjonsordning for alle som har tapt på omleggingen. Dette medlem viser til Representantforslag 103 S (2014–2015) fra representantene Kirsti Bergstø, Karin Andersen og Snorre Serigstad Valen om å sikre en varig kompensasjonsordning for uføre etter uførereformen og Sosialistisk Venstrepartis merknader i forbindelse med denne saken, jf. Innst. 369 S (2014–2015).

Dette medlem mener barn av uføre skal ha like muligheter som andre barn til å delta på fritidsaktiviteter og reise på ferie. Dette medlem støttet ikke regjeringens opprinnelige forslag til endringer i barnetillegget i budsjettet for 2015 og viser til at dette vil ført til en drastisk reduksjon i inntekten til mange barnefamilier. De fleste uføre er ikke i stand til å jobbe mer, og det er både urettferdig og feilslått å svekke inntekten for uføre.

Dette medlem støtter heller ikke det kuttet i barnetillegget som blir gjennomført fra 1. januar 2016 som følge av budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre i forbindelse med statsbudsjettet for 2015. Denne endringen vil kunne låse de som har en lav inntekt før de blir syke, som for eksempel deltidsarbeidende og studenter, i en veldig vanskelig økonomisk situasjon. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis

alternative statsbudsjett for 2016, hvor det bevilges 9 mill. kroner til å reversere dette kuttet.

3.2.11 Kap. 2661 Grunn- og hjelpetønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 9 594,44 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 9 274,385 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at tiltak for bedring av funksjonsevnen bidrar til økt livskvalitet for den enkelte, økt arbeidsevne for noen og gevinster for samfunnet som helhet, i form av økt deltakelse fra de gruppene som mottar hjelpemidlene. Disse medlemmer beklager derfor de kuttene som flertallet gjennomførte i ordningene i statsbudsjettet for 2015, og som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti stemte imot.

Disse medlemmer viser til høringen om budsjettet for 2016, der FFO ba om at hjelpemidler fortsatt må være en statlig finansiert ordning med faglig forankring i hjelpemiddelsentralene og støtter dette. Videre vises det til at Norges idrettsforbund ba om å få bli med i ekspertutvalget som skal gjennomgå hjelpemiddelpolitikken, at de anmodet om en justering i støttekontakt-, ledsager-, tolke- og bilordningene og at ordningene også dekker treningsleirer og konkurranser i utlandet.

POST 74 TILSKUDD TIL BILER

Komiteen viser til at det ble gjort endringer i bilstønadsordningen ved behandlingen av statsbudsjettet for 2015, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Innst. 15 S (2014–2015). Gruppe 2-ordningen (stønad til spesielt tilpassede kassebiler) ble utvidet til også å omfatte personer med sterkt begrenset gangfunksjon, slik at ordningen ikke bare inkluderer de som er avhengig av å ha med seg elektrisk rullestol og lignende, men også de som har sterkt begrenset gangfunksjon. Tilskuddet til bil i gruppe 1 (stønad til ordinære personbiler) ble begrenset til kun å omfatte personer som har behov for å komme seg til og fra arbeid eller utdanning.

Komiteen viser til at retningslinjene for rett til stønad til bil med firehjulstrekk har vært strenge. Det har i hovedsak tidligere kun vært innvilget stønad til bil med firehjulstrekk til personer som er avhengig av bil for å komme seg til og fra arbeid eller utdanning. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2015 ble retningslinjene vedtatt endret fra 1. juli 2015, jf. Prop. 119 S (2014–2015) og Innst. 360 S (2014–2015). Endringen innebærer at personer som står utenfor arbeidslivet, men som har et reelt og betydelig behov for transport i dagliglivet, i større

grad enn tidligere skal få stønad til bil med firehjulstrekk. Tiltaket har en budsjetteffekt på 6 mill. kroner i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at bil i dag har blitt vanlig i befolkningen, og således ikke sies å være et hjelpemiddel i seg selv. Det er ikke urimelig at man dekker utgifter tilsvarende det funksjonsfriske personer har til bilhold. Det er ekstrautgiftene som følge av en funksjonsnedsettelse som skal kompenseres. Det er fortsatt slik at personer med behov for spesialtilpassning/ombygging av bil vil kunne få dette dekket selv om stønnen til bilen ikke lenger gis. At personer med en funksjonsnedsettelse må dekke utgifter tilsvarende det friske mennesker må, kan ikke flertallet se på som et brudd på FN-konvensjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til høringen om budsjettet for 2016, der Norges Handikapforbund (NHF) fremhevet at statsrådets løfte om ny søknad om firehjulstrekkere til bruk i dagliglivet må holdes, rundskrivet endres, negative holdninger tas ut, og rundskrivet sendes på høring.

Disse medlemmer viser til høringen om statsbudsjettet 2016, der NHF fremhevet at bortfall av bil i gruppe 1 for dem som ikke er i arbeid eller utdanning, er i strid med FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Før kuttet i 2015-budsjettet viste Navs utredning at 85 pst. av alle med stønad til bil (gruppe 1 og 2) fikk det til bruk i dagliglivet. Andelen på uføretrygd var høy, yrkesdeltakelsen lav. NHF ba om at konsekvensene måtte kartlegges. Disse medlemmer støtter dette. NHF fikk støtte fra FFO, som viste til at dette handler om personer som ikke kan benytte annen transport, heller ikke TT-ordningen, og ikke har råd til bil. Når det gjelder TT-ordningen, viser disse medlemmer til at regjeringen foreslår å nedlegge forsøksordningen, noe disse partier går imot. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett 2016 under Samferdselsdepartementets område, der disse partier går imot dette og foreslår at bevilgningen opprettholdes, jf. Innst. 13 S (2015–2016) fra transport- og kommunikasjonskomiteen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringspartiene og samarbeidspartiene i budsjettforliket for 2016 har reversert regjeringens forslag til kutt og nå fremmer forslag i samsvar med forslaget fra Arbeiderpartiet. Disse medlemmer er

tilfreds med at forslaget til vedtak i Innst. 13 S (2015–2016) fra transport- og kommunikasjonskomiteen nå er i samsvar med forslaget fra Arbeiderpartiet. Disse medlemmer viser videre til forutsetningene i Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2016, der forsøket etter hvert forutsettes omgjort til en landsdekkende permanent ordning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2016 blir foreslått en bevilgning på 50 mill. kroner til å opprettholde og utvide TT-ordningen, slik at flere brukere i flere fylker kan nyte godt av ordningen, jf. Innst. 13 S (2015–2016). Bevilgningsforslaget er et ledd i en opptrapping over fem år for å gjøre ordningen landsdekkende for brukere med et spesielt sterkt behov.

POST 79 AKTIVITETSHJELPEMIDLER FOR PERSONER OVER 26 ÅR

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er fornøyd med at regjeringen viderefører ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene hvor bevilgningen til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år reduseres med 12 mill. kroner slik at bevilgningen for 2016 blir 46 mill. kroner. Ordningen ble etablert 1. juli 2014 som en ramlestyrt ordning, og det var vanskelig å anslå utgiftene da ordningen ble innført og mindreforbruket har vært stort. Det vil derfor fremdeles være rom for å justere bevilgningen uten at det reduserer aktiviteten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at ordningen i regjeringens forslag til budsjett for 2016 videreføres med en prisøkning på 2,5 pst., som innebærer en bevilgning på 58,4 mill. kroner i 2016, men at posten i budsjettforliket mellom regjerings- og samarbeidspartiene er redusert med 12 mill. kroner.

Disse medlemmer går imot dette kuttet på kap. 2661 post 79.

Disse medlemmer viser til at muligheten til å delta i fysisk aktivitet er viktig for å kunne leve gode, frie liv og at denne ordningen blir stadig mer brukt. Disse medlemmer mener at regjeringens kutt svekker et viktig arbeid for et mer inkluderende samfunn.

Disse medlemmene viser til at fleirtallet i komiteen foreslår at løyvinga til aktivitetshjelpemiddel for personar over 26 år vert redusert med 12 mill.

kroner samanlikna med framlegget frå regjeringa. Desse medlemmene meiner det er merkeleg at fleirtalet reduserer løyvinga til kap. 2661 post 79 med grunngeving at det som følgje av at ordninga er ramlestyrt og det har vore «vanskelig å anslå utgiftene da ordningen ble innført og mindreforbruket har vært stort.», meiner «Det vil derfor fremdeles være rom for å justere bevilgningen uten at det reduserer aktiviteten». Desse medlemmene meiner det gjev eit dårleg signal til potensielle brukarar av ordninga at løyvinga i samband med Stortinget sitt budsjettvedtak i haust vert redusert som følgje av at fleirtallet i komiteen trur behovet vil bli mindre enn løyvinga som er foreslått i regjeringa sitt budsjettframlegg.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket, der NHF ba om involvering av funksjonshemmede organisasjoner i ekstern evaluering, med formål å få flere til å benytte seg av ordningen. Norges Idrettsforbund (NIF) ba om at kriteriet «til bruk i konkurranse» måtte utvides til å omfatte breddeidrettskonkurranser, også der utstyret primært brukes til daglig mosjon. RIO ba om at aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år også må omfatte personer med rusproblemer og psykiske lidelser.

3.2.12 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 2 029,480 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 1 987,7 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

3.2.13 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 15 264 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 12 400 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser at sysselsettingssituasjonen har endret seg det siste året og at arbeidsledigheten øker i flere fylker. Denne situasjonen viser at det er viktig med målrettede tiltak i de deler av landet som rammes.

Komiteen registrerer at antall dagpengemottakere var 53 700 i 2013 og at dette har økt til 66 800 i 1. halvår 2015, og at dette skyldes en kombinasjon av flere ledige og at flere av de ledige har rett på dagpenger. Videre registrerer komiteen at utgiftene til dagpenger har økt med 16 pst. fra første halvår 2014 sammenliknet med første halvår 2015, og at utbetalingene for første halvår utgjør 7,2 mrd. kroner.

Et viktig virkemiddel for at bedriftene skal kunne ta vare på kompetansen i sin virksomhet er muligheten til å permittere. Komiteen har merket seg rapporten fra Proba som har sett på alle permitteringer i

perioden fra 1993 til 2011. Ifølge denne rapporten kom nær 9 av 10 arbeidstakere tilbake i jobb etter endt permittering. Det er derfor nødvendig å tilpasse permitteringsregelverket den aktuelle situasjonen i arbeidsmarkedet slik at færrest mulig er ute av arbeidslivet på grunn av sysselsettingssituasjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at både Norsk Industri, Norges Rederiforbund, Bedriftsforbundet, Byggenæringen, Unio, Fellesforbundet og LO mener det er nødvendig å forbedre permitteringsregelverket

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at regjeringen aktivt følger situasjonen i arbeidsmarkedet og tilpasser motkonjunkturvirkemidler etter behov. Flertallet har merket seg at regjeringen er opptatt av at personer som blir arbeidsledige raskt skal finne arbeid, slik at færrest mulig opplever lange ledighetsperioder. Flertallet viser til at i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2015 ble arbeidsgiverperioden halvert til å være 10 dager. Flertallet mener dette er et nivå som er tilpasset dagens situasjon i arbeidsmarkedet. Flertallet viser til at arbeidsledigheten øker sterkt i enkelte fylker, særlig på Sør-Vestlandet, mens arbeidsledigheten i en del andre fylker faller. Flertallet mener dagens situasjon vesentlig skiller seg fra situasjonen i arbeidsmarkedet i 2009, fordi det er sterkere geografisk og næringsmessig avgrensning. Flertallet viser i tillegg til at sysselsettingsnivået generelt falt over tid rundt 2009, noe den ikke gjør nå. Flere hensyn må balanseres mener flertallet, blant annet mobilitet av arbeidskraft og bedriftens behov for å beholde kompetent arbeidskraft ved kortvarig aktivitetssvikt. Flertallet mener det er viktig å legge vekt på høy fleksibilitet og mobilitet i arbeidsstyrken for å møte den omstillingen norsk økonomi nå står overfor. Flertallet mener økt dagpengeperiode i dagens situasjon vil gi innelåsingeffekter av arbeidskraft og hindre mobilitet. Flertallet ønsker at regjeringen fortsetter å følge situasjonen i arbeidsmarkedet og tilpasse motkonjunkturtiltakene deretter, men mener dagens situasjon ikke taler for ytterligere reduksjon i arbeidsgiverperioden ved permittering og forlengelse av dagpengeperioden ved permittering. Flertallet viser i tillegg til at det i 2016 legges opp til et høyt tiltaksnivå, noe som er langt mer målrettet for områder og næringer som er rammet av økende arbeidsledighet, enn en generell endring av permitteringsregelverket. Flertallet mener i tillegg at statsbudsjettet for 2016 og budsjettenigheten mellom de fire samarbeidspartiene legger

opp til en aktiv politikk for arbeid, aktivitet og omstilling.

Flertallet mener det er behov for en gjennomgang rundt regelverket for dagpenger i kombinasjon med utdanning. Flertallet viser til at regjeringen med virkning fra 1. oktober 2015 har endret regelverket for permitterte som mottar dagpenger og kombinerer det med å fortsette påbegynt utdanning. I tillegg er norskopplæring som AMO-kurs godkjent som kombinasjon med dagpenger. Flertallet ber derfor om at departementet så raskt som mulig vurderer enkelte unntak i dagpengeregulverk som gir muligheter for at dagens utdanningstilbud kan kombineres med dagpenger, samtidig som prinsippet om at dagpenger og utdanning ikke kan kombineres, ligger fast. Ved tilbud om arbeid, må utdanningen avbrytes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at permitteringsregelverket må tilpasses den aktuelle sysselsettingssituasjon og viser i den forbindelse til Representantforslag 7 S (2015–2016) der det foreslås å øke permitteringsperioden fra 30 til 52 uker, samt å redusere arbeidsgiverperioden fra 10 til 5 dager, samt å gjelde i permitteringer ned til 40 pst., jf. Innst. 65 S (2015–2016). I høringen ble dette støttet av fagorganisasjonene og Norsk Industri. Rapporten fra Proba viser at permitteringsregelverket i sterk grad gjør at ansatte kommer seg tilbake i jobb. 9 av 10 er tilbake i jobb, 8 av 10 i den bedriften de ble permittert fra. Argumentet som brukes mot en utvidelse av permitteringsordningen er en innløsningseffekt. I høringen presiserte Norsk Industri at mange bedrifter er avhengig av å kunne dokumentere at de har både kompetanse og kapasitet når det skal konkurreres om nye oppdrag og at en utvidet adgang til permitteringer vil sikre at de har ansatte som raskt kan settes inni ordinære arbeidsoppgaver. Disse medlemmer deler denne oppfatningen og mener det er viktig å ta vare på bedrifter som ser muligheter for at ta vare på sine ansatte når det er utsikter til større aktivitet i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det må gis anledning til at dagpengeregulverket praktiseres mer fleksibelt, ved at unge under 30 år som har dagpenger får anledning til å ta utdanning som gir dem arbeidsrelevant kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet peker på at regjeringen i statsbudsjettet for 2015 fjernet rettigheten til feriepenge for dagpenge-mottakere. Regjeringens kutt rammer alle arbeidsledige som har mottatt dagpenger i mer enn 8 uker i løpet av et kalenderår. Disse medlemmer mener

dette er nok et eksempel på regjeringens usolidariske politikk der de som er i en vanskelig situasjon straffes for å skape rom for skattekutt til de som allerede har mye. Disse medlemmer mener endringen rammer en allerede sårbar gruppe, og foreslår å gjeninnføre feriepengetillegget for dagpengemottakere på samme nivå som tidligere.

Disse medlemmer viser til forslag om å endre folketrygdloven § 4-14 i Prop. 11 L (2015–2016) der disse medlemmer foreslår å gjeninnføre feriepenger for arbeidsledige, jf. Innst 106 L (2015–2016).

POST 70 DAGPENSER

Komiteen registrerer at regjeringen Solberg foreslår strengere sanksjoner ved selvforskyldt ledighet der en ikke tar imot arbeid, samt en økning i perioden en ansatt som sier opp jobben selv blir uten dagpenger. Sanksjonsperioden øker fra 8 til 12 uker. Denne endringen, sammen med ytterligere innstramminger når slike forhold gjentas i løpet av en 12 måneders periode, vil gi en innsparing på 236 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at situasjonen i arbeidsmarkedet har endret seg og at det på utsatte områder er sterkt økende arbeidsledighet. Flertallet mener det derfor må være en økt terskel for å motta dagpenger dersom arbeidstaker selv velger å si opp arbeidsforholdet. Flertallet mener likevel det kan være gode grunner til å avslutte et forhold, som for eksempel trakassering på arbeidsplassen eller andre liknende uholdbare forhold. Flertallet viser til at det derfor vil foreligge «rimelig grunn», og at sanksjon ikke kan ilegges. Flertallet mener dette balanserer både sysselsettingsmessige og personlige forhold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det kan være sammensatte grunner til at arbeidstakere selv velger å si opp jobben sin. Det kan være et krevende arbeidsmiljø som gjør det vanskelig å stå i arbeid som gjør at arbeidstakeren velger å avslutte et arbeidsforhold. I et arbeidsmarked der kravet til mobilitet stadig fremheves som en nødvendighet, vil som regel en av partene i et forhold kunne oppleve at en må si opp jobben for å følge familien til et nytt sted. Det er, etter disse medlemmers oppfatning, ikke riktig å straffe slike forhold med ytterligere økonomiske innstramminger. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 der posten er økt med 22,5 mill. kroner slik at den utvidede sanksjonsperioden ikke omfatter de som sier opp selv, kun de som ikke tar formidlet arbeid.

Disse medlemmer viser til Prop. 11 L (2015–2016) der disse medlemmer går imot økte sanksjoner for de arbeidstakere som velger å si opp jobben selv, jf. Innst 106 L (2015–2016).

Medlemmen i komiteen fra Senterpartiet støtter framlegget om å auka sanksjonsperioden fra 8 til 12 uker, men går imot framlegget om å innføre lik ventetid mellom 2. og 3. sanksjonsbetinga forhold i folketrygdloven § 4-10 og § 4-20. Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 2541 vert auka med 11 mill. kroner til 15 275 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås mer fleksible regler knyttet til dagpenger og utdanning med merkostnader på 50 mill. kroner. Det skal, etter dette medlems mening, gjøres mulig å beholde dagpenger under utdanning som et omstillingstiltak hvilket spesielt gjelder for mange som blir ledige knyttet til nedgangen i oljebransjen og som mangler litt på fullført formell utdanning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at flere opplever usikkerhet rundt sin arbeidssituasjon. Derfor er det nødvendig med permitteringsregelverk som gir trygghet og tiltaksplasser. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016 foreslår å endre arbeidsgiverperioden til ti dager og utvide permitteringsperioden til 52 uker. Da kan flere beholde jobben i usikre tider, uten at bedrifter tømmes for kunnskap og erfaring.

Dette medlem er kritisk til regjeringens utvidelse av sanksjonsperioden ved selvforskyldt ledighet og viser til at det kan være mange gode grunner til at folk må si opp en jobb eller ikke kan takke ja til en jobb i andre landsdeler. For disse gruppene vil regjeringens forslag kun gjøre en vanskelig økonomisk situasjon enda vanskeligere, uten at de får mer hjelp til å komme i ny jobb. Dette medlem mener det er veldig viktig at dette regelverket håndteres med skjønn som tar hensyn til at folk i perioder ikke kan flytte på seg, som for eksempel av hensyn til familierelasjoner, eller at de kan ha gode grunner til å si opp en jobb, for eksempel på grunn av dårlig arbeidsmiljø eller andre vanskelige arbeidsforhold.

3.2.14 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 35,5 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 66 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

3.2.15 Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 860 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 710 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen syner til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.2.16 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 205 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 187 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen syner til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.3 Resultatområde 3 Pensjon

3.3.1 Kap. 611 Pensjon av statskassen

Det foreslås bevilget 18,5 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 13,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at pensjon av statskassen (billighetspensjon) er en særordning som ytes med hjemmel i Grunnloven § 75 bokstav i. Ordningen omfatter grupper som ikke har tjent opp pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse, men får utbetalt pensjoner likevel. Ordningen blir administrert i samarbeid med Utenriksdepartementet og pensjonen utbetales gjennom utenriktjenesten.

Komiteen viser også til at det er blitt vurdert en alternativ pensjonsløsning for disse aktuelle gruppene, men at konklusjonen ble å beholde ordningen fordi Stortinget også i fremtiden bør kunne gi pensjon fra statskassen i særskilte tilfeller.

Komiteen tar denne vurderingen til etterretning, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

3.3.2 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 1 0465 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 10 171 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at antallet alderspensjonister har økt de senere årene. Prognosene tilsier en fort-

satt økning, som følge av at de store årskullene født etter 2. verdenskrig som går over på alderspensjon, samtidig som levetiden har økt for alderspensjonister. Regjeringen foreslår en økning i tilskuddet til Statens pensjonskasse for å kompensere for økte utgifter til alderspensjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2016, der 6 mill. kroner til å dekke merutgifter ved økt grunnpensjon til gifte og samboende, foreslås strøket.

Disse medlemmer viser til Stortingets behandling 7. desember 2015 av Prop. 156 L (2015–2016) Endringer i lov om Statens pensjonskasse mv. (minstegrense for rett til medlemskap), jf. Innst. 76 L (2015–2016), der disse partier fremmet forslag om å oppheve minstegrensen for rett til medlemskap i de lovbestemte tjenstepensjonsordningene slik det skjedde i tariffområdet der KS er avtalepart etter Arbeidsrettens dom i 2013.

3.3.3 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Det foreslås bevilget 1 190 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 1 106 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

3.3.4 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 6 243 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 20 168 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 17 034 mill. kroner under kap. 3614 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 9 857 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Forslagene til bevilgning på både kap. 614 og 3614 inkluderer 90 poster som blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet, jf. Innst. 5 S (2015–2016) fra finanskomiteen.

Komiteen viser til at verdien av boliglån i Statens pensjonskasse gradvis er redusert gjennom påslag i normrenta, både etter forslag fra regjeringen, og som ledd i budsjettforlik i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til revidert budsjett for 2015, der anslaget for nye lån er redusert fra 270 til 120 pr. uke, sammenliknet med vedtatt budsjett for 2015, mens tilsvarende anslag for 2016 er 85, dvs. en nedgang på nesten 70 pst. i løpet av to år. Disse medlemmer viser til at regjeringen selv mener at dette har sammenheng med påslag i normrenta til 1,65 prosentenheter fra 1. mars 2015. Disse medlemmer viser til Innst. 15 S (2013–2014) der Arbeiderpartiet gikk imot den opptrappingen av normrenten regjeringen Solberg og samarbeidspartiene i Stortinget startet med allerede i sitt første år med flertall i Stortinget, for å fjerne medlemsfordelene av boliglån i Statens pensjonskasse.

3.3.5 *Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse*

Det foreslås bevilget 1 948 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 3 012 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at det foreslås innført en ny modell for fastsettelse av normrenta, der utgangspunktet for beregningene heretter skal være gjennomsnittet av de fem beste lånetilbudene med landsdekkende markedsområde, i stedet for den effektive renta på statskasseveksler med 0–3 måneders løpetid. Omleggingen forventes å gi mindre forskjell mellom normrenta og markedsrenta over tid. Det forventes ikke at normrenta på overgangstidspunktet 1. mars 2016 vil avvike vesentlig fra det renta ville ha blitt fastsatt til etter eksisterende modell.

3.3.6 *Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskade-forsikring*

Det foreslås bevilget 92 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 100 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 148 mill. kroner under kap. 3615 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 154 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Dokument nr. 15:910 (2013–2014) og til merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. 15 S (2014–2015), der de tre partienes medlemmer i komiteen kritiserte at regjeringen Solberg valgte å trekke Prop. 193 L (2012–2013) Lov om arbeidsskade-forsikring, fra regjeringen Stoltenberg II. I denne

proposisjonen fremmes forslag til en ny arbeidsskade-forsikring som er enklere for den enkelte å forholde seg til, bedre tilpasset dagens arbeidsliv og mindre ressurskrevende for samfunnet. Disse medlemmer viser til at ny arbeidsskade-forsikring har vært vurdert helt siden 2001, og ber regjeringen snarest mulig legge forslag om ny arbeidsskade-forsikring frem for Stortinget.

3.3.7 *Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivs-forsikring*

Det foreslås bevilget 189 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 180 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 105 mill. kroner under kap. 3616 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 98 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.3.8 *Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjons-kasse*

Det foreslås bevilget 9,438 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 13,591 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 18,070 mill. kroner under kap. 5470 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), som er det samme som i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at Statens pensjonskasse er en forvaltningsbedrift, jf. § 7 i bevilgningsreglementet. Dette innebærer at Statens pensjonskasses driftsbudsjett er nettobudsjettert. Det er etablert et klart skille mellom pensjons- og forsikringsordningene og det administrative apparatet i virksomheten som forvalter og administrerer ordningene. Regnskapsmessig er det etablert en enhet for pensjons- og forsikringsordningene og en annen enhet for administrasjonsapparatet. Statens pensjonskasse som forvaltningsbedrift har en aktivitetsbasert økonomimodell der virksomheten får betalt for å administrere de ulike ytelsene.

Komiteen viser til at hovedprinsippet innen statsforvaltningen er at bruttobudsjetterte virksomheters arbeidsgiverandel til Statens pensjonskasse dekkes av staten gjennom statsbudsjettets kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett. Komiteen er kjent med at om lag 20 bruttobudsjetterte virksomheter utgjør et unntak fra hovedprinsippet ved at de betaler arbeidsgiverandel til Statens pensjonskasse. Komiteen viser til at det er satt i gang et arbeid med å gjennomgå premiesystemet i Statens pensjonskasse. Gjennomgangen er blant annet knyttet til medlems-

virksomhetenes betaling av arbeidsgiverandel. Arbeidet vil være langsiktig, og Arbeids- og sosialdepartementet vil komme tilbake til saken.

Komiteen viser til den positive måloppnåelsen i Statens pensjonskasse når det gjelder kvalitet på utbetalingene, overholdelse av tidsfrister og nye pensjoner ble utbetalt til rett tid. Komiteen har merket seg at Statens pensjonskasse er svært aktive i forenklingsarbeid og har jobbet med å få et enklere og klarere språk rettet mot kunder og medlemmer, i tillegg til at selvbetjeningsgraden via nettet er økt også i 2014. Komiteen er opptatt av at dette arbeidet fortsetter.

Komiteen viser til at det er foreslått å øke resultatkravet til Statens pensjonskasse med 5 mill. kroner til 22,8 mill. kroner. Bakgrunnen for kuttet er bortfall av merverdiavgift på de utbetalingstjenestene Statens pensjonskasse kjøper av arbeids- og velferdsetaten. I Prop. 1 S (2015–2016) er det lagt til grunn at Statens pensjonskasse skal betale merverdiavgift for de tjenester de kjøper av arbeids- og velferdsetaten. Dette ligger inne i rammen på driftsbevilgningen. Bevilgningen til driftsutgiftene i Statens pensjonskasse kan justeres ned som følge av at merverdiavgift likevel ikke skal betales for tjenestene. I praksis har kuttet ikke betydning for den rammen Statens pensjonskasse og arbeids- og velferdsetaten har til rådighet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Arbeids- og sosialdepartementet arbeider med en rapport om nye pensjonsordninger for ansatte i offentlig sektor, som presenteres i løpet av desember 2015. Disse medlemmer viser til budsjettøringen, der Fagforbundet og Fellesorganisasjonen (FO) ønsket reelle forhandlinger, ikke bare en lovprosess, som oppfølging av rapporten. Kvinners pensjonsrettigheter og situasjonen for personer med særaldersgrenser ble nevnt som viktige temaer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader under kap. 612, der disse medlemmer henviser til sitt forslag i Innst. 76 L (2015–2016) til Prop. 156 L (2015–2016) Endringer i lov om Statens pensjonskasse mv. (minstegrense for rett til medlemskap), der Arbeiderpartiet fremmet forslag om å oppheve minstegrensen for rett til medlemskap i de lovbestemte tjenestepensjonsordningene.

Kontantytelser

3.3.9 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 340 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 374 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at hovedfremålet med krigspensjonen er å gje invalidepensjon til personar som har fått mén eller redusert arbeidsevne som følge av skade eller påkjenningar etter krigsdeltaking, motstandsverksemd, politisk fangenskap eller sjøte neste under andre verdskrig.

Komiteen merkar seg at dei fire lovene som krigspensjonen er heimla i regulerer forhold som ligg mange år tilbake i tid, og at talet på pensjonistar fell. Komiteen merkar seg vidare at hovudprioriteringa framover framleis er å sikra dei krigsskadde og etterlatne etter krigsskadde rett yting til rett tid. Komiteen sluttar seg til denne prioriteringa.

Komiteen viser til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.3.10 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 62 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 72 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at føremålet med pensjonstrygda for sjømenn er å gje arbeidstakarar på skip mv. førtids alderspensjon frå fylte 60 til 70 år. Ordninga blir forvalta av Pensjonstrygden for sjømenn.

Komiteen merkar seg at staten i perioden 2003–2014, som følgje av garantiansvaret, har gjeve om lag 3,9 mrd. kroner i tilskot for å dekkja dei årlege underskota. I same periode har staten gjeve om lag 1,5 mrd. kroner i tilskot etter § 15 i Lov om pensjonstrygd for sjømenn (sjømannspensjonstrygdloven).

Komiteen merkar seg at Pensjonstrygden for sjømenn frå 2014 har gått med overskot og at trygda venteleg vil gå med overskot dei komande åra. Overskotet skal etter lova leggjast til trygda sitt reguleringsfond.

Komiteen merkar seg vidare at Pensjonstrygden for sjømenn, som i 2015, òg i 2016 vil ha stor merksemd på stabilisering av drifta som følgje av nye IKT-løysingar, og særskilt merksemd på å sikra kvalitet og effektivitet i utbetaling av pensjonar og innkrevjing av avgift.

Komiteen viser til at sjømannspensjon kan ytast fullt ut ved sida av alderspensjon frå folketrygda, og at det ikkje er innført levealdersjustering av sjømannspensjonen.

Komiteen viser vidare til at ei offentleg utval har utgreidd ei framtidig løysing for pensjonsordninga for sjømenn for å tilpassa pensjonsordninga til pensjonsreforma. Utvalet leverte sin rapport NOU 2014:17 Pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs 17. desember 2014. Den offentlege utgreiinga har vore på høyring med høyringsfrist 19. juni 2015. Komiteen merkar seg at utvalet føreslår ein ny pensjonsmodell for sjømenn, tilpassa pensjonsre-

forma og tenestepensjonsordningane i privat sektor. Komiteen merkar seg vidare at departementet, i forlenginga av arbeidet med ny pensjonsordning for arbeidstakarar til sjøs, vil greia ut Pensjonstrygda for sjømenn si tilknytingsform til staten.

Komiteen viser til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.3.11 *Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)*

Det foreslås bevilget 1 660 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 1 510 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at avtalefesta pensjon (AFP) opphavleg var utforma som ei tidsavgrensa tidlegpensjonsordning fram til fylte 67 år, og formålet var å gi slitne arbeidstakarar med lange yrkeskarrierar høve til å gå av med alderspensjon før dei nådde pensjonsalderen i folketrygda. Frå 1. januar 2011 blei APF-ordningane i privat sektor slått saman til ei felles ordning, og pensjonen er no utforma som eit livsvarig påslag til alderspensjon frå folketrygda. Lågaste pensjonsalder er 62 år. Det er ein føresetnad for å ta ut nytt AFP at ein samstundes tek ut heil eller delvis alderspensjon.

Komiteen viser til at ved utgangen av 2014 fekk 43 253 pensjonistar i privat sektor AFP, av dei var 36 944 under 67 år. I 2014 auka talet på mottakarar i privat sektor med 3 982. Aukinga i antall AFP-pensjonistar dei siste åra kjem av folkeauke, men også at ein høgare del av dei som har høve til det, har tatt ut AFP. Dette heng saman med moglegheita til å kombinere arbeid med nytt AFP utan at pensjonen blir redusert.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets behandling av Representantforslag 109 S (2014–2015) fra Sosialistisk Venstreparti om tap av pensjonsrettigheter ved privatisering av offentlige tjenester, jf. Innst. 67 S (2015–2016). Noe av tapet skyldes at ansatte i offentlig sektor risikerer å tape retten til å gå av med AFP på grunn av ulike regler i offentlig og privat sektor. Disse medlemmer viser vidare til at nye regler for AFP i privat sektor skal evalueres av partene innen utgangen av 2017 og til den pågående utredningen i Arbeids- og sosialdepartementet av tjenestepensjoner i offentlig sektor.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet forslag hvor Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan det kan motvirkes at bruk av anbud i offentlig

sektor, herunder ved virksomhetsoverdragelse og skifte av leverandør, svekker ansattes pensjonsvilkår.

Disse medlemmer vil advare mot Venstres forslag om å ikke videreføre AFP-ordningen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Representantforslag 109 S (2014–2015) fikk bred støtte fra alle arbeidstakerorganisasjonene under komiteens høring om forslag, jf. Innst. 67 S (2015–2016). Dette viser at det er gode grunner til å be regjeringen foreslå en lovendring som gjør det mulig å etablere likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform eller gir ansatte rett til å beholde minst like gode pensjonsytelser som før ved privatisering av virksomhet i offentlig sektor. Disse medlemmer vil fortsette arbeidet for å forhindre at privatisering blir lønnsomt ved at pensjonsnivået til de ansatte dumpes.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende å lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer gitt de langsiktige utfordringer Norge står foran. Dette medlem har derfor kommet til den erkjennelse at det å videreføre AFP-ordningen ikke er i tråd med disse prinsippene. Skal de velferdstilbudene som eksistere i dag styrkes og videreutvikles, er det nødvendig å prioritere samt å foreta politiske valg. På denne bakgrunn viser dette medlem til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det foreslås at det statlige bidraget til AFP-ordningen halveres i 2016 og fases helt ut på sikt. Dette medlem legger til grunn en innsparing på 830 mill. kroner som følge av dette. Staten bruker i dag om lag 4,6 mrd. kroner på AFP-ordningen som i realiteten er et tilskudd og påskudd for å gjøre det motsatte av det som pensjonsreformen legger opp til. Kommunesektoren har også betydelige utgifter knyttet til AFP-ordningen. Og i dag bruker samfunnet over 550 mill. kroner til å utbetale AFP til personer som fortsatt står i jobb. Disse kostnadene vil bare eskalere over tid og binde opp betydelige midler som burde og kunne vært gitt til andre og mer trengende grupper. Dette medlem viser igjen til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det i forlengelse av ovenstående videre foreslås en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62–67 år som antas å føre til at det anslagsvis vil bli 2 000 færre AFP-pensjonister i 2016. Den samlede innsparing som følge av Venstres opplegg vil bli på om lag 148 mill. kroner for 2016.

3.3.12 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 383,7 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 437,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til Stortingets behandling av Meld. St. 9 (2014–2015) Gjennomgang av ordninga med supplerande stønad til personar over 67 år med kort botid i Noreg, der det redegjøres for erfaringer med ordningen, jf. Innst. 180 S (2014–2015).

Komiteen merker seg at formålet med ordningen med supplerende stønad for personer med kort botid i Norge er å sikre eldre innvandrere eller andre med liten eller ingen alderspensjon fra folketrygden en inntekt på nivå med minste pensjonsnivå. Stønadene reguleres av lov 29. april 2005 om supplerende stønad til personer med kort botid i Norge og er ikke en folketrygdytelse. De aller fleste mottakere er født utenfor Norge, hovedsakelig i land med lite utbygde sikringssystemer. Om lag to tredjedeler av mottakerne er kvinner. Supplerende stønad er ment å være en minimumsløsning.

Komiteen merker seg at det har vært en jevn økning i antall stønadsmottakere fra 2 400 personer i 2006 til 3 215 personer i 2014, men at andelen mottakere som mottar redusert stønad har økt fra 64,4 pst. i 2006 til om lag 77 pst. i 2014.

Fra og med budsjettåret 2015 ble forsørgingstillegget i ordningen avvirket.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at det er mottatt få klager på avviklingen.

Flertallet støtter de foreslåtte endringer i ordningen fra og med budsjettåret 2016. Når det gjelder familiegjenforening med barn/slektninger som allerede bor i Norge, finner flertallet det rimelig at underholdsansvaret strekker seg ut over de tre år som gjelder i dag.

Flertallet støtter også at voksne som deler bolig likestilles med samboende og gifte. Ordningen er ment å være en minimumsløsning, og det er derfor hensiktsmessig å se boforhold som en viktig del av behovsvurderingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse medlemmer i budsjettbehandlingen for budsjettåret 2015 gikk imot å frata mottakere av supplerende stønad forsørger- og barnetillegg. Disse medlemmer viser videre til sine merknader og forslag i Innst. 106 L (2015–2016) til Prop. 11 L (2015–2016) der disse medlemmer viser til at formålet med supplerende stønad til personer med kort botid i Norge, som trådte i kraft 1. januar 2006,

er å garantere en minsteinntekt til personer over 67 år, som har mindre enn 40 års botid i Norge. Begrunnelsen for ordningen var i sin tid todelt, dels å sikre den enkelte en inntekt på linje med minstenivået i folketrygden, dels å avlaste kommunenes sosialhjelpsbudsjett.

Disse medlemmer konstaterer i nevnte innstilling at regjeringen for andre år på rad kutter i stønaden til personer som hører med blant dem som har minst å leve av, og at også dette kuttet har fått tilslutning i budsjettforlik mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre for 2016. For 2015 ble forsørgingstillegget/barnetillegget for mottakere som forsørget ektefeller under 67 år og/eller barn under 18 år opphevet av det samme flertallet. For 2016 foreslås nye kutt i form av å unnta eldre personer som er kommet til Norge ved familiegjenforening med barn/slektninger som er bosatt her, fra ordningen. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2016 og Innst. 15 S (2015–2016), der Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti går imot dette usosiale kuttet.

Disse medlemmer viser til høringen om statsbudsjettet for 2016, der blant annet Pensjonistforbundet viste til at dette kuttet vil føre til at 500 personer vil miste stønaden ved ny stønadsperiode, at forslaget er uverdigg, at det vil føre til økt fattigdom og at det er kunstig å lage forskjellige regler for minstepensjonister, avhengig av opprinnelse. Disse medlemmer viser dessuten til stortingsflertallets begrunnelse for å øke pensjonene til gifte/samboende, med at lavere ytelse til disse er å betrakte som en ekstraskatt for gifte/samboende. Disse medlemmer merker seg at flertallet i denne saken argumenterer motsatt. Her heter det at det må være avgjørende for retten til denne minste ytelsen om man har noen å dele boutgiftene med eller ikke, enten stønadsmottakeren er gift/samboende eller enslig. Disse medlemmer støtter ikke den diskrimineringen av enkelte innbyggere over 67 år som Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre her legger opp til.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016, der posten foreslås styrket med 41,5 mill. kroner.

Disse medlemmer viser dessuten til sitt forslag under kap. 2670 om at alle enslige med minste ytelse skal få en økning i sin pensjon med 4 000 kroner pr. år, med virkning fra 1. september 2016. Disse medlemmer viser til at det i budsjettforliket mellom regjerings- og samarbeidspartiene foreslås at dette tillegget kun skal gis til alderspensjonister. Disse medlemmer forutsetter at dette også omfatter alderspensjonister med supplerende stønad.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringen foreslår å unnta personer over 67 år fra ordningen med supplerende stønad dersom de er kommet til Norge ved familieegjenforening. Dette medlem viser på denne bakgrunn til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), og støtter ikke dette forslaget og vil øke bevilgningene med 40 mill. kroner for å videreføre dagens ordning. Som følge av budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene støtter dette medlem likevel endringene i ordningen.

3.3.13 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 202 485 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 190 175 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at regjeringen i budsjettproposisjonen redegjør for utviklingen i antall pensjonister. Ved utgangen av 2014 var antall alderspensjonister økt til ca. 838 000 personer. Ved utgangen av 3. kvartal 2015 er antallet økt til 861 672 personer (kilde: www.nav.no). Andelen minstepensjonister utgjorde 18 pst. ved utgangen av 2014, en nedgang fra 22 pst. Blant kvinnelige alderspensjonister er andelen minstepensjonister 29,9 pst., mens den for menn er 4,8 pst. Kvinner utgjør 87 pst. av alle minstepensjonister (kilde: www.nav.no). I 2013 var det 55 875 aleneboende minstepensjonister med alderspensjon (kilde: www.ssb.no).

Komiteen viser til proposisjonen for en gjennomgang av tidligere og nåværende regelverk for opptjening av alderspensjon. Fra 1. januar 2011 ble det, som følge av pensjonsforliket i Stortinget, jf. avtale av 21. mars 2007 mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mulig å ta ut alderspensjon fleksibelt mellom 62 og 75 år. Det er innført nye regler om levealdersjustering, samt nye regler for regulering av løpende pensjoner, som skal sikre at en del av den årlige lønnsutviklingen også kommer pensjonistene til gode. Fra 2011 og frem til 2015 ga de nye reglene for regulering av pensjoner en høyere realvekst i pensjonene enn en regulering basert på gjennomsnittet av lønns- og prisveksten.

Komiteen viser til trygdeoppgjøret for 2015, jf. Prop. 132 S (2014–2015) Endringer i statsbudsjettet 2015 under Arbeids- og sosialdepartementet (Tilleggslovvinger som følger av reguleringa av grunnbeløpet og pensjonar i folketrygda mv. frå 1. mai 2015) og Innst. 354 S (2014–2015). Regjeringen Solberg viste der til at alderspensjonistene i 2015 kunne få en negativ utvikling i kjøpekraft. For å hindre en utvikling der pensjonistene får negativ kjøpekraft over tid, samtidig som kjøpekraften til lønnskakerne øker, varslet regjeringen at den vil gjennomgå regel-

verket om regulering av pensjoner og vurdere mulige endringer i god tid før trygdeoppgjøret i 2016. Stortinget ga sin tilslutning til dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at bestemmelsen om særlige forhold ikke kan anvendes på generelt grunnlag. Med særlige forhold menes en lønnsutvikling for enkeltgrupper som ikke bare skyldes et rent lønnstillegg, men også endrede arbeidsoppgaver eller arbeidstid. En slik endring vil medføre at en sammenligning av lønnsutviklingen mellom de årene der forutsetningene ble endret får redusert relevans og derfor bør holdes utenfor ved reguleringen. Når det i trygdeoppgjøret i 2015 var en situasjon som medførte at veksten i alderspensjon under utbetaling var lavere enn prisveksten, faller altså ikke det inn under bestemmelsen om særlige forhold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til den muligheten regjeringen har fått gjennom pensjonsforliket, til å vurdere om det foreligger særlige forhold som det bør tas hensyn til, når regjeringen i sine drøftinger med pensjonistene og arbeidstakernes organisasjoner gjennomgår den lønnsveksten som danner grunnlaget for reguleringene (Ot.prp. nr. 37 (2008–2009), blant annet side 133).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at Høyre og Fremskrittspartiet mener at bestemmelsen om særlige forhold ikke kan anvendes i situasjoner som kun skyldes et rent lønnstillegg, men at det i tillegg krever situasjoner der det foreligger endrede arbeidsoppgaver eller arbeidstid, og stiller seg uforstående til dette.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til Ot. prp. nr. 37 (2008–2009) og til debatten i Stortinget 1. juni 2015 om trygdeoppgjøret for 2015, der Fremskrittspartiets talsperson uttalte følgende, sitat:

«Da vil jeg minne litt om hva som sto skrevet i proposisjonen til Stortinget – før pensjonsforliket ble inngått – på side 133. Der var man klar på at man skal «foreta en vurdering av om det foreligger særlige forhold som det eventuelt bør tas hensyn til.» Fremskrittspartiet er av den oppfatning at det at landets pensjonister nå risikerer å få en redusert kjøpekraft, i høyeste grad er et særlig forhold som det bør tas hensyn til.»

Disse medlemmer merker seg at det regjeringspartiet som også styrer Arbeids- og sosialdepartementet, et halvt år etter, ikke lenger vedstår seg disse uttalelsene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i Innst. 354 S (2014–2015). Regjeringen hadde hatt mulighet til å gi ekstraytelser til pensjonistene gjennom egne budsjettvedtak i år da utslaget av pensjonsforliket var at pensjonistene fikk negativ kjøpekraft. Dette medlem viser til forslaget Sosialistisk Venstreparti fremmet i den forbindelse, der man ba regjeringen i revidert statsbudsjett for 2015 sørge for at alderspensjonister ikke taper kjøpekraft i årets trygdeoppgjør.

Komiteen viser til at regjeringen fra og med budsjettåret 2016 har lagt opp til en ny praksis, der anslått effekt av kommende års regulering av folketrygdens grunnbeløp budsjetteres på de relevante kapitlene på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett, i stedet for på kap. 2309 Tilfeldige utgifter under Finansdepartementet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, merker seg at ny budsjetteringsrutine ikke påvirker gjennomføringen av trygdeoppgjøret. Begrunnelsen fra regjeringen er at fra 2011 er reguleringen av grunnbeløpet regulert i lov og forskrift. De nye reguleringsbestemmelsene som er fastsatt i loven, innebærer at grunnbeløpet skal indeksreguleres med lønnsveksten i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at begrunnelsen fra regjeringen er at det ikke lenger er nødvendig å ta høyde for merutgifter som følge av forhandlinger. Disse medlemmer viser til komiteens høring om budsjettet for 2016, der Pensjonistforbundet ba om at tidligere praksis og handlingsrom måtte videreføres. Pensjonistforbundet påpekte at det å legge alle kostnader ved regulering av grunnbeløpet på de enkelte budsjettpostene i stedet for på kap. 2309 Tilfeldige utgifter under Finansdepartementet, kunne bidra til å undergrave drøftingsinstituttet og svekke rollen til organisasjonene.

Disse medlemmer ber regjeringen på denne bakgrunn vurdere denne praksisen på ny ved første anledning.

POST 70 GRUNNPENSJON

Komiteen viser til at regjeringen Solberg i budsjettet for 2016 foreslår å øke grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister fra 85 pst. til 90 pst. av grunnbeløpet. Under budsjett høringen var enkelte av arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene kritiske til forslaget, mens det fikk støtte fra Pensjonistforbundet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, har blitt enige om en reduksjon i avkorting i pensjon til gifte og samboende pensjonister, samt å øke pensjonen til enslige minstepensjonister med 4 000 kroner årlig. Flertallet har blitt enige om redusere avkortningen av pensjon til gifte og samboende pensjonister med virkning fra 1. september 2016, slik regjeringen Solberg har foreslått. Endringen innebærer en økning på rundt 4 000 kroner for 650 000 alderspensjonister, uføretrygdede og AFP-pensjonister.

Flertallet har også blitt enige om å øke minstepensjonen til enslige alderspensjonister med 4 000 kroner, også fra 1. september 2016. Tiltaket vil øke pensjonen til de som har minst blant alderspensjonistene, og vil omfatte noe i underkant av 70 000 personer. Det legges til grunn at tiltaket om å øke minstepensjonen til enslige alderspensjonister skal innføres innenfor de samme rammene som tiltaket med å redusere avkortningen for gifte og samboende pensjonister. Det vil si at tiltaket begrenses til dem som omfattes av gammel folketrygd.

Flertallet viser til budsjettavtalen mellom de fire samarbeidspartiene. Flertallet har merket seg at som en følge av dette vil enslige minstepensjonister få en økt pensjon på 4 000 kroner årlig, noe som i 2016 fører til en utgiftsøkning under dette kapittel og denne post på 82 mill. kroner i forhold til Prop. 1 S (2015–2016).

Flertallet merker seg at tiltakene vil føre til økte kostnader de nærmeste årene, men vil ikke påvirke ytelsene i ny alderspensjon i folketrygden, som nå fases inn. Dette vil derfor ikke være merutgifter som påvirker budsjettene i generasjoner fremover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016. Arbeiderpartiet vil prioritere økt pensjon til enslige minstepensjonister, økt bostøtte og bibehold av forsøksordningen med tilrettelagt transport til personer med nedsatt funksjonsevne, som på sikt bør innføres i hele landet, fremfor en ytterligere reduksjon i avkortningen av grunnpensjonen til gifte og samboende. I den forbindelse vises til at begrunnelsen for at en enslig skal ha noe mer, er at det er dyrere for en enslig å bære utgiftene alene, enn det er for to som lever sammen og kan dele på utgiftene. Enslige minstepensjonister er blant dem som har det vanskeligst.

Disse medlemmer viser til forslaget i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 om å bevilge 223 mill. kroner til å øke pensjonen til enslige minstepensjonister med 4 000 kroner pr. år, som er endret fra helårsvirkning 2016 til samme virknings-tidspunkt som foreslått i budsjettforliket mellom

regjerings- og samarbeidspartiene fra 1. september 2016 og dermed er redusert til 110 mill. kroner i budsjettet for 2016. Disse medlemmer viser til at denne summen dekker samme økning til alle reelle minstepensjonister, uavhengig av ytelse, ikke bare alderspensjonister, slik regjerings- og samarbeidspartiene foreslår. Det vises samtidig til at Arbeiderpartiet går imot å bruke 2,7 mrd. kroner pr. år på økte pensjoner til gifte/samboende, uavhengig av inntektsnivå. Til sammen utgjør dette et forslag til 600 mill. kroner i reduksjon på post 70 Grunnpensjon i forhold til regjeringens forslag. Sammenliknet med flertallspartiens budsjettforlik i Stortinget om å øke minstepensjonen til enslige kun for alderspensjonister, innebærer Arbeiderpartiets forslag en påplussing på 23 mill. kroner for 2016 for at denne økningen i ensliges minstepensjon skal omfatte alle enslige med minstestelser.

Når det gjelder forslagene om 200 mill. kroner til økt bostøtte og 20 mill. kroner til bibehold av forsøksordningen med tilrettelagt transport, med sikte på en permanent, landsdekkende ordning, vises til nærmere omtale i Innst. 16 S (2015–2016) fra kommunal- og forvaltningskomiteen og til Innst. 13 S (2015–2016) fra transport- og kommunikasjonskomiteen.

Disse medlemmer viser for øvrig til budsjettforliket mellom flertallspartiene, der det er lagt opp til en landsdekkende TT-ordning med halvårsvirkning på 22 mill. kroner for 2016.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til framlegget i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2016 om å gå imot framlegget om redusert avkorting i grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonistar. Denne medlemen føreslår derimot å styrka økonomien til einslege alderspensjonistar som får minstepensjon med 4 000 kroner årleg med verknad frå 1. september 2016. Denne medlemen viser til at om lag 70 000 personar med dette vil få høgare minstepensjon. Denne medlemen viser til at Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016 kap. 2670 vert redusert med 628 mill. kroner til 201 857 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til regjeringens forslag om at gifte og samboende får 90 pst. av grunnbeløpet i folketrygden i grunnpensjon, opp fra dagens 85 pst. fra september 2016 med full effekt fra 2017. Dette medlem står inne for samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, men mener både at dette er et helt feil tidspunkt å innføre ordningen på gitt de økonomiske utfordringene Norge står overfor både når det gjelder økende ledighet og økende kostnader knyttet til økte asylankomster. Samlet vil denne end-

ringen binde opp minst 2,7 mrd. kroner i 2017 og øke som følge av flere eldre i årene som kommer. Dette medlem viser til Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 slik det fremstår i Innst. 2 S (2015–2016), hvor det fremgår at det etter Venstres synspunkt bør vurderes om det i stedet skal innføres en nedtrapping av avkortning av pensjon for gifte og samboende pensjonister i 2017 dersom de økonomiske rammebetingelser tilsier at det er mulig og fornuftig. Som følge av budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene støtter dette medlem likevel reduksjonen i avkortningen i pensjonen til gifte og samboende pensjonister.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016 der man viderefører dagens grunnpensjon i folketrygden, på grunn av at forslaget fra regjeringen har en uheldig fordelingsprofil som ikke kommer pensjonistene med de laveste inntektene til gode. Sosialistisk Venstreparti og de andre partiene i den rød-grønne regjeringen gjennomførte et løft for minstepensjonistene. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2016 prioriterer tiltak som kan bekjempe fattigdom og forskjeller.

3.3.14 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 2 155,4 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 2 253,8 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen syner til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

3.3.15 Kap. 2686 Stønad ved gravferd

Det foreslås bevilget 180 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 165,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at dette er en overslagsbevilgning. Komiteen merker seg også at satsen for den behovsprøvde gravferdsstønaden justeres noe opp som følge av prisjustering.

3.4 Resultatområde 4 Arbeidsmiljø og sikkerhet

3.4.1 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 569,159 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 555,309 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 42,338 mill. kroner under kap. 3640 for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 41,159 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at Arbeidstilsynets verkemiddel i strategisk periode 2013–2016 er tilsyn, rett-leiing, samarbeid med andre og premissgjeving. Arbeidstilsynet skal i 2016 auka bruken av informasjon og kunnskapsformidling.

Komiteen viser til at Arbeidstilsynet i strategiperioden 2013–2016 vil prioritera innsatsen mot utsette deler av norsk arbeidsliv. Komiteen merkar seg at Arbeidstilsynet vil samarbeida med skatteetaten, Nav og politiet om å motverka useriøsiteten, sosial dumping og kriminalitet i arbeidslivet på ein slik måte at dei ulike etatane sitt verkemiddelapparat i fellesskap kan gje best mogleg effekt. Komiteen merkar seg vidare at Arbeidstilsynet òg vil ha eit aktivt samarbeid med partane i arbeidslivet, særleg i oppfølginga av utsette bransjar. Komiteen viser til at det er sett i gong treparts bransjeprogram innan reinhold, uteliv og transport, der arbeidet blir følgt opp i bransjeprogramgrupper med deltaking frå partane i arbeidslivet og styresmaktene.

USERIØSITET OG SOSIAL DUMPING – ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Komiteen meiner arbeidslivskriminalitet er eit alvorleg samfunnsproblem som Arbeidstilsynet saman med andre offentlege etatar må motarbeida. Komiteen merkar seg at førebelse resultat frå samlokaliseringa i Bergen viser at samarbeidet mellom skatteetaten, politiet, kemneren og Arbeidstilsynet om felles risikovurderingar og felles bruk av verkemiddel, har god effekt.

Komiteen merkar seg at arbeidet med å avdekkja arbeidslivskriminalitet er komplekst og særers ressurskrevjande. Komiteen viser til at Arbeidstilsynet erfarer at kriminelle er viljuge til å strekka seg langt for å skjula lovbrudd og hindre undersøkingar. Komiteen merkar seg at Arbeidstilsynet av tryggleikssyn har utført over halvparten av tilsyna mot sosial dumping med meir enn éin inspektør til stades.

Komiteen vil – i tillegg til auka løyvingar – framheva kor viktig det er at ulike offentlege etatar samarbeider godt i arbeidet for å avdekkja og motarbeida useriøsiteten, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i norsk arbeidsliv. Komiteen meiner omfanget av arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i norsk arbeidsliv er særers negativt for finansieringa av fellesskapet. Komiteen vil difor streka under kor viktig det er at styresmaktene prioriterer arbeidet med å avdekkja og motarbeida useriøsiteten, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i norsk arbeidsliv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at evalueringsrapporten bestilt av Arbeids- og sosialdepartementet ikke viser at tilsynet har man-

gelfull kompetanse på sosial dumping. Flertallet viser til at rapporten derimot refererer til at ansatte i Arbeidstilsynet selv ser behov for styrket kompetanse. Samtidig sier rapporten at dette henger sammen med dreining av tilsynsinnsatsen de siste årene, og at etaten har prioritert ressurser til opplæring på dette området.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti syner til at Arbeidstilsynet har både ei førebyggjande og ei kontrollerande rolle, og i ei tid med stigande arbeidsløyse og auka press på arbeidsmarknaden er det av avgjerande tyding at tilsynet har gode rammevilkår.

Desse medlemmene peikar på at regjeringa ved fleire korsvegar har tillagt Arbeidstilsynet nye oppgåver og ansvar, utan tilstrekkeleg finansiering.

Desse medlemmene syner vidare til evalueringsrapporten bestilt av Arbeids- og sosialdepartementet som syner at tilsynet har ei rekkje utfordringar, mellom anna mangelfull kompetanse, særleg på sosial dumping. Dette er urovekkjande, og desse medlemmene vil understreke behovet for betre leiing og kompetanseheving hjå Arbeidstilsynet, og forventar at regjeringa tek tak i dette snarast.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti syner til at vald og trugsmål i arbeidslivet er ei stor utfordring, der det er behov for tydelege krav til arbeidsgivarar for å leggje til rette for eit tryggare arbeidsmiljø. Desse medlemmene minner i denne samanheng om Innst. 174 S (2014–2015), der ein samrøystes komité peikar på at ei forskrift til arbeidsmiljølova om vald og trugsmål kan vere eit viktig verktøy for eit tryggare arbeidsmiljø.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det opprettes to nye sentre til bekjempelse av arbeidslivskriminalitet og merker seg at kampen mot arbeidslivskriminalitet er meget viktig for regjeringen og at regjeringen i budsjettproposisjonen igjen foreslår å intensivere arbeidet mot arbeidslivskriminalitet, gjennom å styrke Arbeidstilsynet. Flertallet merker seg at omfanget av arbeidslivskriminalitet er et voksende problem og at det blir stadig grovere og mer sammensatte lovbrudd. Flertallet merker seg at samlokaliserte sentre er et sentralt virkemiddel i regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, som ble utarbeidet i samarbeid med partene i arbeidslivet. Flertallet viser til budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene

og at disse partiene er enige om ytterligere å forsterke det viktige arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

Flertallet viser til at det i 2015 ble opprettet tre sentre mot arbeidslivskriminalitet, i Oslo, Stavanger og Bergen. Flertallet viser til gode erfaringer med samlokaliserte sentre mot arbeidslivskriminalitet der Arbeidstilsynet, politiet, skatteetaten og Nav inngår. Flertallet viser til at det med budsjettforliket vil bli opprettet ytterligere to slike sentre. Flertallet merker seg at regjeringen vil vurdere hvor det har størst effekt og at disse sentrene skal legges der.

Flertallet viser til Innst. 207 (2014–2015) der det samme flertallet gikk inn for å skjerpe straffene for brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven. Dette vedtaket hadde virkning fra 1. juli 2015. Flertallet er tilfreds med at man i tillegg nå videre intensiverer arbeidet med å avdekke forhold som er uønsket i norsk arbeidsliv. Dette flertallet vil gjøre det enklere for virksomheter som vil drive seriøst, og vanskeligere for dem som systematisk bryter lover og regler.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet meiner at det i dagens arbeidsmarknads-situasjon er heilt naudsynt å styrkje Arbeidstilsynet. Arbeidarpartiet vil gjere dette gjennom auka økonomiske rammer, og syner til sitt alternative statsbudsjett for 2016, der kap. 640 post 1 blir styrkt med 36 mill. kroner sammenligna med regjeringa Solberg sitt forslag til statsbudsjett. Desse midlane skal fordelast på satsingane: 20 mill. kroner i driftsløyving til Arbeidstilsynet, 5 mill. kroner til regionale verneombud, 5 mill. kroner til arbeid med varsling og 6 mill. kroner til to senter mot arbeidslivskriminalitet. Desse medlemene vil at følgjande tiltak skal prioriterast: fleire tilsyn, fleire umelde tilsyn og forsterka sanksjonar. Vidare vil desse medlemene ha på plass ein tips- og varslingstelefon i regi av Arbeidstilsynet med opningstid 0700–2300. Det er vidare naudsynt med kompetanseheving, særleg på temaet sosial dumping.

Desse medlemene vil understreke at kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet ikkje kan vinnast utan kontinuerleg arbeid med nye tiltak og vidareutvikling av eksisterande. I den samanheng syner desse medlemene til Representantforslag 20 S (2014–2015), jf. Innst. 90 S (2014–2015) om Arbeidarpartiet sin fjerde handlingsplan mot sosial dumping.

Desse medlemene syner til at for å lukkast i kampen mot arbeidslivskriminalitet, er det avgjerande at fleire aktørar jobbar saman. Desse medlemene vil difor opprette fleire senter mot arbeidslivskriminalitet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at omfanget av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet brer om seg. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2016 øker støtten til Arbeidstilsynet med 7 mill. kroner og utover dette foreslår å opprette et nytt senter til bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner det er naudsynt med langt sterkare tiltak for å avdekkja grove lovbrøt i arbeidsmarknaden som undergrev og utkonkurrerer det seriøse arbeidslivet. Slike lovbrøt aukar som følgje av ei rettsutvikling der friast mogleg konkurranse over landegrensene går på kostnad av kontroll og innsyn frå styresmaktene. Denne medlemen viser til at dette igjen har gjort mange arbeidstakarar sårbare for utnytting, og organiserte kriminelle nettverk har fått ei auka utbreiing i Norge.

Denne medlemen ønskjer ikkje eit Noreg med eit stadig større omfang av arbeidslivskriminalitet og der norske løns- og arbeidsvilkår blir pressa i fleire yrkesgrupper. Med arbeidslivskriminalitet er meint ulike former for grove lovbrøt i arbeidsmarknaden som undergrev og utkonkurrerer det seriøse arbeidslivet, mellom anna bruk av ulovleg arbeidskraft, sosial dumping og tvangsarbeid, samt fiktiv fakturering, kvitvasking av kriminelt utbytte og kamouflering av straffbare handlingar i legal verksemd. Arbeidslivskriminalitet er brot på lover, forskrifter og reglar som regulerer forhold i arbeids- og næringslivet, eksempelvis brot på arbeidsmiljøloven, utlendingsloven, plan- og bygningslov, skatte- og avgiftslovgeving mv. Denne medlemen ser det auka omfanget av arbeidslivskriminalitet som svært samfunnsskadeleg.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet arbeider for eit Noreg med jambyrdige forhold mellom ulike yrkesgrupper og der folk har tillit til kvarandre.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet på denne bakgrunn i sitt alternative budsjett foreslår å auka løyvingane til Arbeidstilsynet med 65 mill. kroner. Denne medlemen viser òg til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2016 prioriterer auka løyvingar til både Nav, skatteetaten og politiet for at styresmaktene på ein langt meir kraftfull måte skal kunna avdekkja og motarbeida arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Denne medlemen viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2016 der kap. 640 post 1 vert auka med til saman 65 mill. kroner.

Styrke Arbeidstilsynets innsats knyttet til varsling

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene hvor bevilgningen til Arbeidstilsynet, øremerket en styrket innsats knyttet til varsling, økes med 5 mill. kroner slik at bevilgningen for 2016 på post 1 driftsutgifter blir 564,578 mill. kroner. Denne økningen ligger i tråd med prinsippene og føringene om at Arbeidstilsynets arbeid for varslere skal styrkes, jf. Innst. 207 S (2014–2015) om endringene i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, REGIONALE VERNEOMBUD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Medlemene i komiteen frå Arbeiderpartiet syner til at dei regionale verneomboda står for viktige bidrag til arbeidet for seriøsitet i mange bransjar. Desse medlemmer vil styrkje dei regionale verneomboda si rolle, og bygge ordninga vidare ut, konkret gjennom å utvide ordninga til å gjelde fleire bransjar, til dømes innafor varehandel og transport. Desse medlemmer syner til Arbeidarpartiet sitt alternative statsbudsjett for 2016, der det er sett av 5 mill. kroner på kap. 640 til dette føremålet.

3.4.2 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet

Det foreslås bevilget 252,994 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 237,961 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Likeledes foreslås det 58,480 mill. kroner under kap. 3642 for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 50,999 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen mener petroleumssektorens viktighet for Norge har kommet tydelig frem i forbindelse med oljeprisfallet. Næringen er en viktig arbeidsgiver, og det er fremdeles mange nordmenn som er sysselsatt i næringen. Komiteen viser til at Petroleumstilsynet skal legge premisser for, og følge opp, at aktørene i petroleumsvirksomheten holder et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet. Myndighetsansvaret gjelder for petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og på enkelte landanlegg, herunder også gasskraftverk.

Komiteen viser til at det har vært en forbedring av sikkerhetsnivået i norsk petroleumsvirksomhet. Nivået på personskader er signifikant lavere i 2014 enn det var i de ti foregående år. Til tross for dette var det i første halvår 2015 flere alvorlige hendelser med personskader på norsk sokkel. Det minner komiteen om hvor viktig sikkerhetsarbeidet på sokkelen er.

Komiteen har merket seg at lavere oljepris og høyt kostnadsnivå har ført til en omstilling i næringen. Komiteen mener det samtidig er viktig at også forbedringer i sikkerhetsnivået prioriteres i næringens omstillingsprosess.

Komiteen vil understreke viktigheten av en sterk og synlig tilsynsmyndighet som kan ivareta et høyt sikkerhetsnivå på norsk sokkel.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at ambisjonen frå regjeringa Stoltenberg II om at Noreg skal vere verdsligande innafor HMS på sokkelen no også er kommunisert frå regjeringa Solberg. Dette er viktige signal å gje i ei tid der petroleumssektoren har fokus på kostnadskutt, og desse medlemene forventar at regjeringa seier klart frå til næringa om at behovet for å kutte kostnader ikkje kan gjere helse, miljø og tryggleik til ein salderingspost.

Desse medlemene syner til at frekvensen for alvorlege personskadar på norsk sokkel synte ei svak auke i 2014, og at det 1. halvår 2015 var fleire alvorlege hendingar med personskadar på norsk sokkel. I proposisjonen blir det framheva at dei siste åra har vist at entreprenørtilsette og innleigde arbeidstakarar er meir risikoutsette, samtidig som dei i mindre grad får tilbud om oppfølging og tilrettelegging. Desse medlemene vil oppmode regjeringa om å ta konkrete grep for å avgrense den auka risikoen som kan følgje av fleire innleigde arbeidstakarar og utvida høve til mellombels tilsetjing.

Desse medlemene er uroa over situasjonen for såkalla prosjektpersonell på fleirbruksfartøy, som utfører arbeid på norsk sokkel. Desse hamnar utanfor norske lov- og tilsynsreglar, og har såleis ikkje Petroleumstilsynet som tilsyn. Desse medlemene vil peike på behovet for å greie ut moglegheitene for i større grad å kunne stille krav til norske arbeidsvilkår ved operasjonar i norske farvatn.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet

viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2016 øker bevilningene til Petroleumstilsynet med 5 mill. kroner for å drive frem oppstart av brønnplugging.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

3.4.3 *Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)*

Det foreslås bevilget 117,205 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 114,588 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) er det nasjonale forskningsinstituttet for arbeidsmiljø og helse. Komiteen viser samtidig til det økte behovet for kunnskap om sammenhengen mellom arbeid og helse og vektlegger at forskning og kunnskapsoppbygging på disse feltene også krever internasjonalt samarbeid.

Komiteen har merket seg at STAMI skal utarbeide ny strategisk plan i 2016, og instituttets fagråd skal involveres i arbeidet.

Komiteen understreker viktigheten av at STAMI bistår med fagkunnskap til Arbeids- og sosialdepartementet, Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, bedriftshelsetjenester og partene i arbeidslivet med faktagrunnlag for politiske beslutninger.

POST 50 STATSTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

3.4.4 *Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen*

Det foreslås bevilget 3,4 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 3,3 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

3.4.5 *Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.*

Det foreslås bevilget 23,351 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 23,061 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

3.4.6 *Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer*

Det foreslås bevilget 2,757 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 2,699 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet.

Komiteen er av den oppfatning at partene i arbeidslivet har en sterk felles interesse i å opprettholde et seriøst og ryddig arbeidsliv. Partene i arbeidslivet spiller en avgjørende rolle for å bekjempe uverdige lønns- og arbeidsforhold og svart arbeid i samarbeid med myndighetene. Spesielt utsatte bransjer er bygg og anlegg, renhold, hotell- og restaurant, fiskeforedling og vei- og transportbransjen.

Komiteen mener at de etablerte bransjeprogrammene kan bidra til å motvirke en uheldig utvikling i de berørte bransjene.

Komiteen registrerer at bransjer og yrkesgrupper med lav organisasjonsgrad er særlig utsatt for sosial dumping.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er stort behov for å øke innsatsen mot sosial dumping, og at bransjeprogrammene er viktige verktøy i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hvor man øker bevilgningen på kap. 649 post 21 Spesielle driftsutgifter – treparts bransjeprogram med 5 mill. kroner.

3.5 Kapitler under andre departement

3.5.1 Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne

Det foreslås bevilget 239,687 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), mot 233,405 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten ble redusert som følge av dette.

POST 71 UNIVERSELL UTFORMING OG AUKA TILGJENGE

Komiteen synes det er bra at det satses på målrettede tiltak på tvers av departementer og sektorer som har ansvar for tjenester og tiltak til personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen viser til at det arbeides med en handlingsplan for universell utforming som skal gjelde for perioden 2015–2019. Planen har et hovedfokus på IKT og velferdsteknologi. Samtidig foregår det et løpende arbeid med å følge opp arbeidet med

universell utforming på viktige samfunnsområder, som universell utforming av bygg, planlegging, uteområder og transport. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ansvar for å koordinere arbeidet med handlingsplanen. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet forvalter en tilskuddsordning som støtter arbeidet med universell utforming i handlingsplanen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2016 øker innsatsen for universell utforming og økt tilgjengelighet med 15 mill. kroner.

POST 72 FUNKSJONSHEMMA SINE LEVEKÅR OG LIVSKVALITET

Komiteen viser til at regjeringen viderefører tilskuddsordningen med en samlet bevilgning på 15 mill. kroner til frivillige organisasjoner og andre aktører som arbeider for å bedre levekårene og livskvaliteten for personer med nedsatt funksjonsevne.

3.5.2 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 85 mill. kroner for 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016), mot 90 mill. kroner i saldert budsjett for 2015.

Komiteen syner til regjeringa sitt framlegg til løyving under dette kapitlet og sluttar seg til framlegget.

4. Forslag fra mindretall

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bedriftsintern opplæring slik at bedrifter som blir rammet av markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold, midlertidig kan bli innvilget støtte.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av uførereformen for å finne en langsiktig løsning for dem som opplever å få redusert nettoinntekt fra 1. januar 2015.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med unntak av III, punkt 2 som fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	183 400 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	61 126 000	
	50	Norges forskningsråd	136 724 000	
	70	Tilskudd	35 400 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	15 425 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	150 000 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	11 211 838 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 278 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter ...	41 870 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	261 250 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	176 940 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	68 856 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 500 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 350 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 177 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	41 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	92 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	189 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	64 084 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	182 730 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	90 650 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	12 640 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	16 166 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 089 910 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i> .	1 290 840 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	62 710 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	42 400 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	47 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	564 578 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 410 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 620 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	220 280 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 938 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 540 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	117 090 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	17 776 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 436 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 120 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter – Treparts bransjeprogrammer	2 754 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	95 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> ..	245 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	62 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 660 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	383 700 000	
872		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 142 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	183 745 000	
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 784 000	
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	15 002 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i> .	-645 112 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	473 404 000	
	3	Avskrivninger	124 190 000	
	4	Renter av statens kapital	6 679 000	
	5	Til investeringsformål	18 070 000	-22 769 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	32 207 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	15 264 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	860 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 580 300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	415 300 000	
	73	Utdanningsstønad	42 200 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	300 000	
	76	Bidragforskott	790 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	36 285 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 530 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	595 000 000	
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	319 704 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 040 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	34 230 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	309 800 000	
	72	Legeerklæringer	405 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	78 824 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	51 000 000	
2661		Grunn- og hjelpetønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 870 000 000	
	71	Hjelpetønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 670 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	155 000 000	
	74	Tilskudd til biler	721 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 810 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	275 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 400 000 000	
	78	Høreapparater	635 000 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	46 440 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	67 432 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> ..	129 250 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	145 000 000	
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 740 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 165 800 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> ..	895 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	88 000 000	
	74	Utdanningsstønad	600 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> .	180 000 000	
		Totale utgifter		426 155 934 000
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	23 510 000	
	4	Tolketjenester	2 440 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	55 590 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	24 550 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	34 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	148 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	105 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	202 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	31 030 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	200 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	1	Diverse inntekter	1 320 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 450 000	
	5	Tvangsmulkt	2 340 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	20 910 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	11 318 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet ...	6 940 000	
	3	Gebyr tilsyn	51 540 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	18 070 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	1 948 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	943 480 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	270 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000	
	87	Diverse inntekter	35 300 000	
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	205 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	35 000 000	
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	500 000	
		Totale inntekter		4 761 390 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig til-

- rettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
3. omdisponere et maksimalt beløp fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet på inntil 10 pst. av bevilgningen på post 79.
 4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
 5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvalt-

ningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 20 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 862,1 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	701,6 mill. kroner

VI

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 642 Petroleumstilsynet, post 1 Driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VIII

Folketrygdtylser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2016 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

	Kroner
1a. Grunnstønad for ektrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 040
1b. Ved ektrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 276
1c. eller til	16 104
1d. eller til	23 724
1e. eller til	32 148
1f. eller til	40 152

	Kroner
2a-1. Hjelpetønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	13 404
2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	14 412
2b. Forhøyet hjelpetønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	28 824
2c. eller til	57 648
2d. eller til	86 472
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	22 723
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ⁵	
for første barn	46 656
for to barn	60 888
for tre og flere barn	68 988

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

³ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

⁴ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁵ Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsørger og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 10. desember 2015

Arve Kambe

leder og ordf. for kap. 611, 634, 2470, 3634
og 5470

Dag Terje Andersen

ordf. for kap. 600 og 649

Kirsti Bergstø

ordf. for kap. 646 og 648

Fredric Holen Bjørdal

ordf. for kap. 621, 2542 og 2680

Lise Christoffersen

ordf. for kap. 604, 605, 614, 2670, 3605,
3614 og 5607

Lene Langemyr

ordf. for kap. 635, 667, 2651 og 3635

Stefan Heggelund

ordf. for kap. 606, 642, 643 og 3642

Per Olaf Lundteigen

ordf. for kap. 640, 660, 664, 2540 og 3640

Bente Stein Mathisen

ordf. for kap. 612, 872, 2661 og 5701

Sveinung Rotevatn

ordf. for kap. 615, 616, 666, 3615 og 3616

Bengt Morten Wenstøb

ordf. for kap. 601, 613 og 2620

Erlend Wiborg

ordf. for kap. 2650, 2655 og 2686

Rigmor Aasrud

ordf. for kap. 2541 og 5705

Vedlegg**Brev fra Arbeids- og sosialdepartementet v/ statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 3. november 2015****Feil i Prop. 1 S (2015-2016) Arbeids- og sosialdepartementet**

Arbeids- og sosialdepartementet gjør med dette Stortinget oppmerksom på enkelte feil i Prop. 1 S (2015–2016) Arbeids- og sosialdepartementet.

Del I, Punkt 2 Profil og satsingsområder, Punkt 2.1 Samlet budsjettforslag fordelt på programområder og programkategorier, side 15, siste avsnitt

Avsnittet lyder:

"Den samlede effekten av trygdeoppjøret i 2015 og anslått effekt av trygdeoppjøret i 2016 er anslått å utgjøre om lag 10,8 mrd. kroner for 2016- anslaget, hvor anslagsvis 5,6 mrd. kroner utgjør effekten av trygdeoppjøret i 2016."

Effekten av et trygdeoppgjør påvirker ordninger under ASD som ligger både under folketrygden, enkelte ytelser utenfor folketrygden og Statens pensjonskasse (SPK). Beløpet på 5,6 mrd. kroner inkluderer ikke effekten på postene under SPK.

Beløpet på 5,6 mrd. kroner i siste delsetning skal derfor endres til 5,9 mrd. kroner.

Del II, Programkategori 09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken, kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter

Omtalen under kap. 605, post 21 Spesielle driftsutgifter på side 97 i Prop. 1 S (2015–2016) er ikke dekkende for formålet med bevilgningen. Omtalen under kap. 605, post 21 suppleres med følgende tekst:

"Arbeids- og velferdsdirektoratet vil i 2016 arbeide med å videreutvikle løsningen for elektronisk kommunikasjon av helseopplysninger mellom Arbeids- og velferdsetaten og sykmelder. Det innbefatter justering av den elektroniske sykmeldingen,

utvidet bruk av dialogmeldinger mellom sykmelder og Arbeids- og velferdsetaten, samt økt grad av elektronisk formidling av oppfølgingsplan fra arbeidsgiver til sykmelder."

Del II, Programkategori 33.30 Arbeidsliv, kap. 2541 Dagpenger, post 70 Dagpenger

Det er en skrivefeil vedrørende strengere sanksjoner ved selvforskyldt ledighet på s. 150 under kap. 2541 Dagpenger. I Prop. 1 S (2015–2016) står det nå "...økes fra 18 til 26 uker."

Siste setning i første avsnitt under "Strengere sanksjoner ved selvforskyldt ledighet" skal erstattes med følgende:

"Ved et andre sanksjonsbetingede forhold i løpet av en periode på 12 måneder legges det opp til at sanksjonsperioden økes fra 12 til 26 uker."

Del II, Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø- og sikkerhet, kap. 642 Petroleumstilsynet, post 01 Driftsutgifter

Hele tredje avsnitt i kapittelomtalen under kap. 642, Petroleumstilsynet, post 01 Driftsutgifter (s. 229) skulle ha stått under omtalen for post 21, Spesielle driftsutgifter. Avsnittet lyder:

"Bevilgningen er også økt med 6 mill. kroner grunnet økt aktivitet knyttet til programmet Olje for utvikling og oppdrag/samarbeid med NORAD. Tilsvarende er bevilgningen under kap. 3642, post 02 økt med 6 mill. kroner."

Feilen gjelder plasseringen av den aktuelle teksten under feil post. Budsjettstabeller og samlet foreslått bevilgning per post er likevel riktig.